

STUDIM MASTERPLANI PËR ZONAT ME PËRPARËSI ZHVILLIMIN E TURIZMIT

RAPORTI I VLERËSIMIT STRATEGJIK MJEDISOR

RAPORTI I PROCESIT TË KONSULTIMIT PUBLIK

RAPORTI JO-TEKNIK I VLERËSIMIT STRATEGJIK MJEDISOR



RANA E HEDHUN

DOKUMENTI I
VLERËSIMIT STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË
KOMBETARE RANA E HEDHUN



Tiranë, Dhjetor 2020



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Përgatitur nga: Atelier 4 sh.p.k
Dr. Abdulla Diku (Ekspert mjedisor i licensuar)
MSc. Kristi Bashmili (Ekspert mjedisor)



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Shkurtime

RSH	Republika e Shqipërisë
AKPT	Agjensia Kombëtare e Planifikimit të Territorit
ISHP	Instituti i Shëndetit Publik
BE	Bashkimi Evropian
MIZB	Menaxhimi i Integruar i Zonave Bregdetare
IAP	Instrumenti për Asistencën e Para-Anëtarësimit (BE)
KMMD	Komiteti për Mbrojtjen e Mjedisit Detar (i OND-së)
MiM	Memorandumi i Mirëkuptimit
ZDVN	Zonë Detare Veçanërisht e Ndjeshme
VSM	Vlerësimi Strategjik Mjedisor
VNM	Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis
DRM	Drejtoria Rajonale e Mjedisit
AKZM	Agjensia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura
AKM	Agjensia Kombëtare e Mjedisit
MTM	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

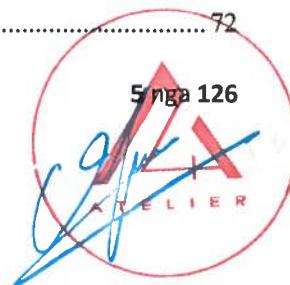
Përmbajtja

1. Kuadri i hartimit të VSM-së për PDZRK-në Rana e Hedhun.....	9
1.1. Nisma për PDZRK Rana e Hedhun	10
1.2. Parimet dhe synimi i VSM.....	10
1.3. Kuadri ligjor i VSM-së	11
1.4. Fazat nëpër të cilat kalon procesi i VSM	13
1.5. Njoftimi i ministrisë nga autoriteti propozues;	14
1.5.1. Konsultimi me grupet e interesit për çështjet e trajtuara në raportin e VSM-së;	14
1.5.2. Hartimi i raportit paraprak të VSM-së dhe konsultimi me grupet e interesit.....	16
1.5.3. Hartimi i raportit përfundimtar të vlerësimit strategjik mjedisor.....	16
2. Qëllimi dhe objektivat kryesore të PDZRK-së dhe përputhja me plane/programe të tjera.....	18
2.1. Vizioni dhe Drejtimet e Zhvillimit.....	18
2.2. Objektivat e Zhvillimit të Zonës	20
2.2.1. Ruajtja e Mjedisit (Zhvillimi i Qëndrueshëm)	20
2.2.2. Mobiliteti.....	22
2.2.3. Aksesueshmëria	23
2.2.4. Shërbimet Infrastrukturore	24
2.2.5. Zhvillimi i Turizmit	25
2.3. Programet dhe projektet e zhvillimit.....	26
2.3.1. Përmirësimi i aspekteve mjedisore.....	27
2.3.2. Sigurimi i infrastrukturës së nevojshme për zhvillimin e zonave	27
2.3.3. Zhvillimi i turizmit.....	27
2.4. Mënyrat e ndërhyrjes në territor.....	28
2.5. Përdorimi i Detajuar i Tokës dhe propozuar.....	29
2.6. Kapaciteti turistik i propozuar.....	30
2.7. Parimet e PDZRK-së dhe ndërthurja me Strategjitë / planet e tjera.....	32
2.8. Alternativa të konsideruara gjatë hartimit të PDZRK-së	34
3. Metodika e hartimit të vlerësimit strategjik mjedisor	37
3.1. Objektivat strategjike mjedisore	38
4. Përshkrimi i Përbërësve të Mjedisit	40
4.1. Pozita gjeografike	40
4.2. Klima	41
4.3. Topografia.....	41
4.4. Gjeologjia.....	42
4.5. Përdorimi i tokës	44
4.6. Hidrografia.....	45



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

4.6.1. Ujërat sipërfaqësorë	45
4.6.2. Ujërat nëntokësorë (Akuiferët)	46
4.7. Cilësia e ujrave nëntokësorë	47
4.8. Cilësia e ajrit	47
4.9. Ndryshimet Klimatike	48
4.10. Zhurmat në mjedis	49
4.11. Natyra	49
4.11.1. Habitatet kryesore	49
4.11.2. Flora dhe fauna	49
4.11.3. Lloje dhe habitate bimore të rëndësishme	50
4.11.4. Fauna	50
4.12. Zonat e mbrojtura	51
4.12.1. Zona e Projektit dhe Zona Monument Natyror “Rana e Hedhun”	51
4.12.2. Parimet e Menaxhimit të zonave të mbrojtura	52
4.12.3. Veprimtaritë e ndaluara në Monumentet Natyrore, Kat. III	53
4.13. Peizazhi	54
4.14. Infrastruktura mjedisore	56
4.14.1. Menaxhimi i mbetjeve	56
4.15. Furnizimi me ujë dhe trajtimi i ujrave të përdorur	59
4.15.1. Furnizimi me ujë	59
4.15.2. Kanalizimet dhe ujrat e bardha	60
4.16. Potenciali i BRE në ZRK Rana e hedhun	60
4.17. Hotspotet e Evidentuara	61
4.18. Popullsia dhe kushtet social-ekonomike	61
4.19. Problematikat Mjedisore	62
4.19.1. Ndërtimet pa plan	62
4.19.2. Dëmtimi i Monumentit të Natyrës “Rana e Hedhun”	62
4.19.3. Ndotja nga mbetjet e ngurta urbane	62
4.19.4. Mbetjet inerte	64
4.19.5. Ujërat e përdorura urbane	64
4.20. Përfundime dhe sygjerime për zhvillimin e mëtejshëm të zonës	65
4.20.1. Kërkesat mjedisore për efikasitet energjie	66
4.20.2. Kërkesat mjedisore për prodhim energjie diellore	67
4.20.3. Kërkesat mjedisore për efikasitet të përdorimit të ujërave	69
4.20.4. Mbrojtja e Peizazhit	70
4.20.5. Hapësirat e gjelbra dhe llojet e gjelbërimit	72



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

4.20.6. Mbrojtja e Mjedisit.....	73
4.20.6.1. Toka	73
4.20.6.2. Uji	74
4.20.6.3. Ajri	74
4.20.6.4. Natyra dhe biodiversiteti	75
4.20.6.5. Variante për Zgjidhjen e Dëmeve Shkaktuar nga Hotspotet e Evidentuara.....	76
4.20.6.6. Përcaktimi i rregullave të mbrojtjes së mjedisit dhe peisazhit	76
5. Vlerësimi i ndikimit në mjedis.....	77
5.1. Ndërveprimet e mundshme të PDZRK me mjedisin.....	77
5.2. Kufizimet ligjore në çështjet, zonat dhe/ose objektet e rëndësisë kombëtare	78
5.3. Ndikimet e mundshme negative.....	81
5.4. Ndikimet në mjedis të PDZRK	83
5.4.1. Metodika e Vlerësimit të ndikimit në mjedis të PDZRK.....	83
5.4.2. Përshkrimi i kriterëve të vlerësimit në mjedis të PDZRK.....	84
5.4.3. Vlerësimi i ndikimeve në mjedis të projekteve të PDZRK	85
5.5. Përputhshmëria e PDZRK me objektivat mjedisore.....	87
5.5.1. Metodika e përputhshmërisë së projekteve të PDZRK me Objektivat Mjediore.....	87
5.5.2. Përputhshmëria e PDZRK me OM-të	87
6. Vlerësimi i pasojave të zbatimit të PDZRK në realizimin e objektivave mjedisore.....	89
6.1. Toka	90
6.2. Ajri	91
6.3. Faktorët klimatikë	91
6.4. Burimet ujore	91
6.5. Natyra.....	92
6.6. Zurrmat në mjedis	93
6.7. Popullsia dhe asetet materiale	93
6.8. Trashëgimia kulturore.....	94
6.9. Peizazhi	94
7. Masat zbutëse.....	95
7.1. Toka	95
7.2. Ajri	95
7.3. Faktorët klimatikë	95
7.4. Burimet ujore	95
7.5. Natyra.....	96
7.6. Shëndeti i njerzve.....	96
7.7. Zhurmat në mjedis	96

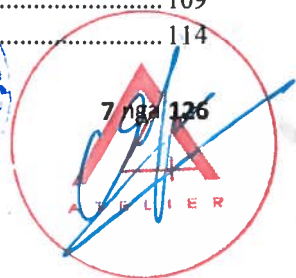


**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

7.8. Popullsia dhe asetet materiale	96
7.9. Peizazhi	97
8. Plani i monitorimit	97
Shtojca 1 KËSHILLIMI I PARË ME PUBLIKUN MBI VSM-në	101
Shtojca 1 KËSHILLIMI I DYTË ME PUBLIKUN MBI VSM-në	113

Lista e Figurave

Figura 1. Fazat nëpër të cilat kalon procesi i VSM.....	13
Figura 2. Procesi në të cilin kalon hartimi i VSM-së.....	16
Figura 3. Vizioni dhe Drejtimet e Zhvillimit	19
Figura 4. Ruajtja e Mjedisit (Zhvillimi i Qëndrueshëm).....	22
Figura 5. Mobiliteti	23
Figura 6. Aksesueshmëria	24
Figura 7. Shërbimet Infrastrukturore	25
Figura 8. Zhvillimi i Turizmit.....	26
Figura 9. Projektet prioritare ne PDZRK	28
Figura 10. Përdorimi i Detajuar i Tokës i propozuar	30
Figura 11. Proceset e hartimit të VSM-së	37
Figura 12. Pozicioni gjeografik.....	41
Figura 13. Hartë topografike, ZRK Rana e Hedhun Porti Shëngjin	42
Figura 14. Harta Gjeologjike, ZRK Rana e Hedhun - Port Shëngjin.....	43
Figura 15. Përdorimi i tokës ekzistues	45
Figura 16. Harta Hidrogeologjike, ZRK Rana e hedhun - Port Shëngjin	47
Figura 17. Monumenti Natyror Rana e hedhun	51
Figura 18. Foto e vijës bregdetare, ZRK Rana e hedhun - Port Shëngjin.....	54
Figura 19. Foto nga rëra dhe dunat, ZRK Rana e Hedhun - Port Shëngjin.....	55
Figura 20. Foto nga shpati i malit të Rencit, ZRK Rana e Hedhun - Port Shëngjin	55
Figura 21. Skema e menaxhimit të mbetjeve të ngurta urbane	57
Figura 22. Modele të kontenierëve të mbeturinave në zonën e plazhit dhe shëtitore	58
Figura 23. Model kontenieri mbeturinash për zonën e biznesit dhe resortet.	58
Figura 24. Skema e modelit SMART të grumbullimit të mbetjeve të ngurta urbane	59
Figura 25. Pika grumbullimi ilegale MNU, ZRK Rana e hedhun - Port Shëngjin	63
Figura 26. Foto nga pikat ilegale të grumbullimit MNU, ZRK Rana e Hedhun - Port Shëngjin.....	64
Figura 27. Rana e hedhur Monument natyre.....	66
Figura 28. Pamje peizazhistike nga zona Rana e Hedhun	71
Figura 29. Mënyra planifikimi të zonave të gjelbra (Foto ilustruese).....	73
Figura 30. Foto nga këshillimi i parë publik për VSM-në	102
Figura 31. Prezantimi i mbajtur në këshillimin e parë.....	105
Figura 32. Listë prezencë në këshillimin e parë.....	107
Figura 33. Komentet shkresore nga Ministria e Mbrojtjes	109
Figura 34. Foto nga këshillimi i dytë publik për VSM-në	114



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Figura 35. Prezantimi i mbajtur në këshillimin e dytë publik.....	117
Figura 36. Listë prezenca në këshillimin e dytë publik	123

Lista e Tabelave

Tabela 1. Kapaciteti turistik i propozuar.....	30
Tabela 2. Parimet e PDZRK-së dhe ndërthurja me Strategjitë / planet e tjera.....	33
Tabela 3. Krahasimi dhe avantazhet e secilës alternative	36
Tabela 4. Shtresëzimi për izolim termik në godina.....	67
Tabela 5. Sistemi i mbledhjes dhe përdorimit të ujit të shiut Në proces finalizimi	70
Tabela 6. Ndërveprimet e mundshme të PDZRK me mjedisin.....	77
Tabela 7. Kufizimet ligjore në çështjet, zonat dhe/ose objektet e rëndësisë kombëtare	79
Tabela 8. Ndikimet e mundshme negative.....	82
Tabela 9. Përshkrimi i kritereve të vlerësimit në mjedis të PDZRK.....	84
Tabela 10. Vlerësimi i ndikimeve në mjedis të projekteve të PDZRK	85
Tabela 11. Vlerësimi numerik I përputhshmërisë së PDZRK me OM	87
Tabela 12. Përputhshmëria e PDZRK me OM-të	88
Tabela 13. Vlerësimi i pasojave të zbatimit të PDZRK në realizimin e objektivave mjedisore.....	90
Tabela 14. Plani i monitorimit	97



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

1. Kuadri i hartimit të VSM-së për PDZRK-në Rana e Hedhun

Turizmi, sot, është një nga industritë më të mëdha në botë, që gjeneron të ardhura dhe lidhet ngushtë me sektorët e tjerë të zhvillimit. Punësimi në sektorin e turizmit ofron një potencial të konsiderueshëm për zbutjen e varfërisë, sidomos për gjininë femërore. Përveç kësaj, industria e turizmit ndikon menjëherë edhe në sektorët e tjerë, të tilla si industria e prodhimit, bujqësia dhe sektori i shërbimeve. Këto lidhje kanë krijuar efekte shumëzuese të cilat stimulojnë ekonominë lokale dhe gjithashtu ofrojnë burime të ndryshme të të ardhurave për popullsinë vendase dhe me gjerë. Përveç nxitjes ekonomike, turizmi mund të kontribuojë edhe në ruajtjen e biodiversitetit, duke qenë se me rritjen e numrit të vizitorëve, shumë Zona të Mbrojtura do mund të krijonin të ardhura të mjaftueshme që do të ktheheshin në investime në shërbim të zbatimit të planeve të menaxhimit të zonave të mbrojtura, përmirësimit të shërbimeve për vizitorët, parandalim dhe kontroll të dëmtimeve dhe përmirësim të gjendjes së përgjithshme të zonave të mbrojtura.

Përmirësimi i industrisë së turizmit përfshin edhe cilësinë e produkteve dhe të shërbimeve (akomodimin, restorante, guidat turistike, operatorët turistik, etj), me qëllim rritjen e kërkesës kombëtare, rajonale dhe ndërkombëtare, promovimin e konkurrueshmërinë brenda kësaj industrie, dhe prodhimin e informacioneve të besueshme e të vlefshme mbi standardet e cilësisë.

Zona Bregdetare, me gjithë potencialet e saj për turizëm, ka nevojë për orientime konkrete zhvillimi, të cilat duhet të jenë të qarta dhe të bazuara në politikat kombëtare të zhvillimit të sektorit, të jenë të në harmoni me vizionin global të evolimit të turizmit, të kenë në fokus mbrojtjen e natyrës e peisazhit, të cilët janë edhe lënda e parë për sektorin. Këto orientime duhet të lidhen si me funksionet e shumëllojshme që përfshin sektori dhe shpërndarjen e tyre në territor, ashtu edhe me tiparet e zhvillimit të territorit dhe gjuhën e komunikimit arkitektonik të zhvillimeve në funksion të turizmit. Si përherë, shtrirja e aktivitetit turistik mbetet një sfidë, e cila mund të trajtohet siç duhet vetëm nëpërmjet një planifikimi të mirë të territorit dhe orientimeve konkrete të zhvillimit, duke marrë në konsiderat të gjithë aspektet e mbrojtjes së mjedisit.

Hartimi i dokumenteve të *Vlerësimit Strategjik Mjedisor për Planin e Detajuar të Zonës së Rëndësisë Kombëtare (PDZRK) Rana e Hedhun*, rrjedh si detyrim nga ligji nr. 91/2013, datë 28.02.2013, "Për vlerësimin strategjik mjedisor". Referuar nenit 2 pika 1/a të këtij ligji theksohet se, procesit të *Vlerësimit Strategjik Mjedisor* i nënshtrohen të gjitha planet dhe programet për bujqësinë, pyjet, peshkimin, energjinë, industrinë, industrinë minerare, transportin, menaxhimin e mbetjeve, menaxhimin e ujërave, telekomunikacionin, turizmin, planet kombëtare e vendore të planifikimit të territorit urban e rural, përfshi dhe mbrojtjen e peisazhit, të përdorimit të tokës, të cilat vendosin kuadrin për miratimin, në të ardhmen, të projekteve të listuara në shtojcat 1 e 2 të ligjit nr. 10 440, datë 7.7.2011 "Për vlerësimin e ndikimit në mjedis"¹.

¹ Ligji nr. 91/2013, datë 28.02.2013, "Për vlerësimin strategjik mjedisor"



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

1.1. Nisma për PDZRK Rana e Hedhun

Zona në studim është ndodhet nëkufinj të zonës së mbrojtur Peizazh i mbrojtur Lumi i Bunës Velipojë, por ka shumë sipërfaqe të paprekura me potencial të lartë turistik, për shkak të vlerave të tyre. Kjo zonë është ruajtur e pazhvilluara deri tani, për shkak të mungesës së infrastrukturës, por, karakteristikave natyrore dhe pengesave ligjore.

Ndërkaq, programet dhe projektet e propozuara për të zhvilluar këtë territor si zonë pushimi kryesisht me shtëpi të dyta dhe më pak me hotele, kanë qenë konsideruar si të papërshtatshme.

Qeveria e Shqipërisë është në kërkim të ideve të zhvillimit për këto lloje zonash, të cilat të jenë të përshtatshme me natyën dhe karakteristikat e tyre; *për koncepte projektimi që do t'i bënte këtë zonë të aksesueshme dhe të vlerësuar; për koncepte zhvillimi që janë në gjendje të ruajnë bukurinë e peizazhit dhe tiparet territoriale të tyre, ndërsa në të njëjtën kohë të hapë hapësira për aktivitetet njerëzore që mund të sigurojnë të ardhura dhe ekonomi; për koncepte projektimi që do të ishin të ndjeshme ndaj peizazhit dhe modeste.*

Në këtë kontekst, nisma për hartimin e PDZRK Rana e Hedhun ndërmerret nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit si autoritet planifikues në fushën e turizmit. *Nisma është në përputhje me Planin e Përgjithshëm Kombëtar (PPK) "Shqipëria 2030", Planin e Integruar Ndërsektorial të Bregdetit dhe DRAFT-Strategjinë Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Turizmit 2019 – 20223.*

Ndonëse PDZRK e Ranës së Hedhun paraqet një plan për një zonë relativisht të vogël prej 100-200ha), sikurse sqaruar më sipër, Plani ka nevojë ti nënështrohet procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor në përputhje me *Nenin 1të Ligjit Nr. 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor"*

Ky përkufizim ligjor përligj dhe procesin e Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) për PDZRK-në Rana e Hedhun.



1.2. Parimet dhe synimi i VSM

Sipas *Sadler dhe Verheem (1996)* Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) është një proces sistematik për vlerësimin e pasojave në mjedis nga politika e propozuara, nismat për plane dhe programe, në mënyrë që pasojat të jenë tërësisht të përfshira dhe të adresuara sic duhet në fazat më të hershme të vendim-marrjes dhe që i jep të njëjtën rëndësi në raport me çështjet ekonomike dhe sociale. Kështu VSM-ja është një vendimarrje strategjike që integron konsideratat mjedisore dhe ato të qëndrueshmërisë.

Në mënyrë që zhvillimi të jetë i qëndrueshëm, VSM-ja zbaton parimet e mëposhtme:

- a. **VSM duhet të përmirësojë Veprimin Strategjik.** Për ta kryer këtë, VSM duhet të nisë para procesit të vendim-marrjes, duhet të integrohet në vendim-marrje, të fokusohet në



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

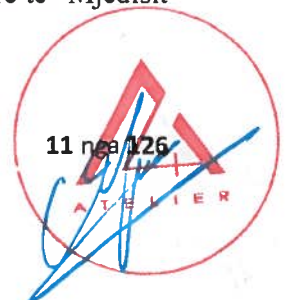
përcaktimin e alternativave të mundshme dhe në modifikimin e veprimit strategjik. Vendim-marrësi duhet të përfshihet aktivisht në proces për tu siguruar që gjetjet e VSM të jenë marrë parasysh.

- b. VSM duhet të promovojë pjesëmarrjen publike në vendimarrje.*
- c. VSM duhet të jetë e fokusuar në vështirësitë kyçe të mjedisit dhe të qëndrueshmërisë.*
- d. VSM duhet të ndihmojë në identifikimin dhe vlerësimin e opsioneve më të mira, të përmbushë nevojat dhe të minimizojë dëmet.*
- e. VSM aplikon parimin e parakujdesit. Në këtë kuptim, nëse vlera e zhvillimit dhe impakti janë të pasigurtë, atëherë duhet mbrojtje e asaj vlere mjedisore që kemi në gjendje.*
 - a. VSM duhet të vlerësojë efektet negative, pozitive dhe kompensimin e mundshëm. Zbutja e ndikimeve në mjedis kryhet nëpërmjet ndryshimit të veprimeve strategjike për të shmangur impaktin negativ ose të vendosë kufizime në zhvillimin e projekteve të tjera.*
 - b. VSM nuk duhet të lejojë që veprimet strategjike të kalojnë kufijtë përtej të cilave ndodhin dëme të pariparueshme. Kjo kërkon fillimisht identifikimin e këtyre kufijve, krahasim të situatës së mundshme pa ndërmarrjen e veprimit strategjik me atë të veprimit strategjik dhe kërkon gjithashtu gjykim nëse efektet janë të qënësishme dhe tejkalojnë kufijtë e vendosur mjedisor.*

1.3. Kuadri ligjor i VSM-së

Kuadri ligjor shqiptar për VSM-në është përmirësuar ndjeshëm në vitet e fundit dhe siguron tashmë përputhshmëri të plotë me (i) *Direktivën 2001/42/EC të Komisionit Evropian* mbi Vlerësimin e Efekteve në Mjedis prej Planeve apo Programeve të Caktuara dhe me (ii) *Protokollin e VSM-së të Konventës ESPOO (UNECE)*.

- *Ligji nr. 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedor” siguron tashmë plotësisht mbulimin e duhur të procesit të VSM-së. Ligji ka për qëllim të sigurojë mbrojtje të lartë të mjedisit dhe zhvillim të qëndrueshëm, përmes përfshirjes së çështjeve të mjedisit gjatë hartimit, miratimit, rishikimit, ndryshimit ose modifikimit të planeve a programeve me pasoja të mundshme negative në mjedis. Ligji përcakton institucionet dhe të drejtat e përgjegjësitë e tyre, si dhe procedurat, sipas të cilave kryhet Vlerësimi Strategjik Mjedor.*
- *Direktiva e Komisionit Evropian 2001/42/EC për vlerësimin e ndikimit të disa planeve dhe programeve mbi mjedisin (Direktiva VSM).*
- *Protokolli VSM, i miratuar në Kiev (Ukrainë) në vitin 2003, në një takim të jashtëzakonshëm të Palëve të Konventës Espoo gjatë konferencës ministrore të “Mjedisit për Evropën” dhe nënshkruar nga 36 shtete dhe Komuniteti Evropian.*



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Një çështje e rëndësishme e procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor është ai i pjesëmarrjes publike dhe këshillimit të duhur të saj. Për këtë qëllim grupi i punës zbatoi kërkesat që rrjedhin prej Vendimit të Këshillit të Ministrave Nr. 219, datë 11.3.2015 “Për përcaktimin e rregullave e të procedurave për konsultimin me grupet e interesit dhe publikun, si dhe dëgjuesën publike gjatë procesit të vlerësimit strategjik mjedisor”

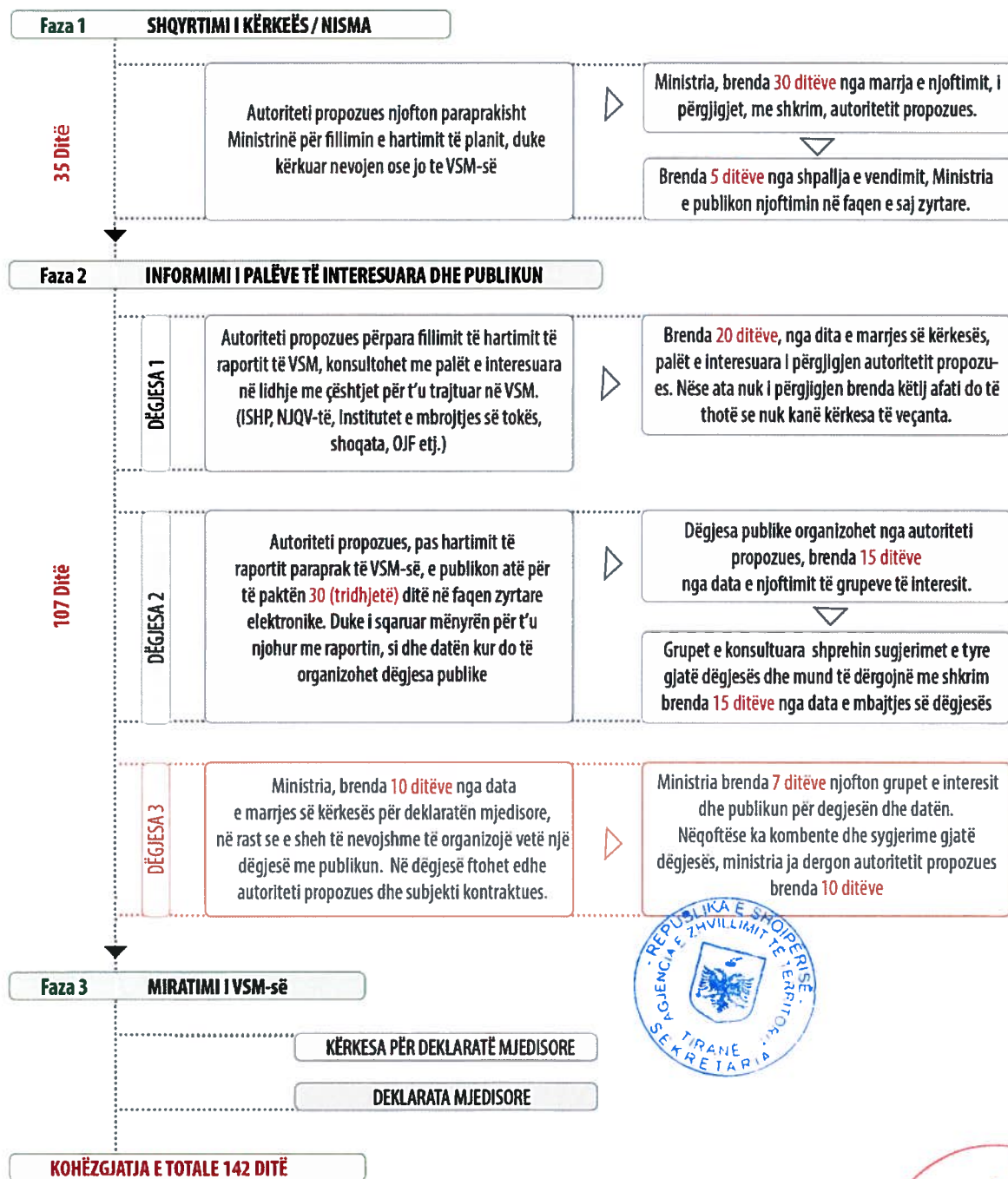


**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

1.4. Fazat nëpër të cilat kalon procesi i VSM

Fazat e procesit të vlerësimit strategjik mjedisor sqarohen në Nenin 7 ku përcaktohet se procesi i vlerësimit strategjik mjedisor kalon detyrimisht në këto faza të njëpasnjëshme:

Figura 1. Fazat nëpër të cilat kalon procesi i VSM



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

1.5. Njoftimi i ministrisë nga autoriteti propozues;

Gjatë kësaj faze, autoriteti planifikues njofton Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit për nismën e hartimit të PDZRK-së Rana e Hedhun duke i vënë asaj në dispozicion informacionin paraprak si dhe shtron kërkesën për nisjen e procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor. Në vijim të këtij njoftimi, Ministria, në përputhje me Ligjin 91/2013 shprehet mbi mënyrën e zhvillimit dhe përputhjen me legjislacionin që duhet të ketë ky dokument.

Në njoftimin e ministrisë, autoriteti propozues dërgoi njëkohësisht dhe informacionin e mëposhtëm:

1. qëllimin e propozimit, shoqëruar me të dhëna të tjera të nevojshme, si: relacion shpjegues, hartat e të dhëna të tjera ndihmëse që disponon lidhur me propozimin;
2. arsyetimin për nevojën e hartimit të Planit;
3. përkatësinë e autoritetit miratues të Planit
4. procedurën që do të zbatohet për hartimin e Planit.

1.5.1. Konsultimi me grupet e interesit për çështjet e trajtuara në raportin e VSM-së;

Grupet e interesit me të cilat autoriteti propozues duhet të këshillohet paraprakisht për paraqitjen e sugjerimeve për çështjet që ato duan të trajtohen në raportin e VSM-së janë:

- Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (MTM),
- Agjensia Kombëtare e Mjedisit (AKM),
- Agjensia Kombëtare për Zonat e Mbrojtura (AKZM),
- Agjensia Kombëtare e Planifikimit të Territorit (AKPT),
- Agjensia Kombëtare e Bregdetit (AKB),
- Agjensia Kombëtare e Turizmit (AKT),
- Agjensia Kombëtare e Territorit (AZHT),
- Agjensia Kombëtare e Burimeve Natyrore (AKBN),
- INSTAT,
- Agjensia Rajonale e Zonave të mbrojtura
- Bashkitë që preken nga zhvillimi i PDZRK-së
- OJF-të e ndryshme me profil mjedisor dhe zhvillimin e turizmit.
- institucionet e mbrojtjes së shëndetit publik;
- institucionet e mbrojtjes së tokës bujqësore;
- institucionet e tjera që identifikohen me përgjegjësi në propozim (ministritë etj.).



Autoriteti propozues organizoi për këtë qëllim dy takime këshillimore.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Takimi i parë këshëllimor u mbajt më 22/07/2020, ora 17:30 nga MTM në cilësinë e autoritetit propozues të PDZRK-së Rana e hedhun. Në njoftimet për takim u shënuar:

- qëllimi i propozimit, relacioni shpjegues dhe të dhëna të tjera ndihmëse që disponon autoriteti lidhur me propozimin;
- arsyetimi për nevojën e PDZRK-së
- autoriteti miratues i Planit;
- procedura që do të zbatohet për hartimin e planit dhe afatet kohore të parashikuara dhe
- axhenda e takimit.

Në këtë takim të parë u prezantua:

- nisma për për hartimin e PDZRK-së
- gjendja e sektorit dhe nevoja për zhvillimin e turizmit në vend,
- çështjet themelore të diskutuara në Planin kombëtar të planifikimit të Territorit dhe atë të bregdetit
- nevoja për VSM të PDZRK-së
- ndikimet kryesore të pritshme në mjedis nga zbatimi i PDZRK-së,
- objektivat mjedisore paraprakë të VSM-së për PDZRK-në dhe
- çështjet parësore që priteshin të trajtoheshin në Vlerësimin Strategjik Mjedisor për PDZRK-në.

Takimi i dytë këshëllimor u zhvillua më 28/10/2020. Edhe ky takim këshëllimor u organizua nga MTM-ja në cilësinë e autoritetit propozues. Sikurse në këshëllimin e parë publik, njoftimet për takim përmbajtën informacionin e nevojshëm ku përfshihej:

- draft raporti i Vlerësimit Strategjik Mjedisor dhe
- axhenda e takimit



Këshillimi i dha rëndësi disa çështjeve thelbësore të Vlerësimit Strategjik Mjedisor si:

- Vizioni dhe objektivat e VSM-së,
- Përshkrimi i elementëve të mjedisit që mund të preken nga PDZRK,
- Ndërveprimi i PDZRK me mjedisin,
- Kufizimet ligjore në çështjet, zonat dhe/ose objektet e rëndësisë kombëtare,



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

- Metodika e Vlerësimit të ndikimit / perputhshmërisë me Objektivat Mjedisore (OM),
- Vlerësimi i ndikimit në mjedis të projekteve të PDZRK,
- Përputhshmëria e PDZRK me objektivat mjedisore,
- Vlerësimi i pasojave të zbatimit të PDZRK dhe
- Udhëzimet dhe masat zbutëse të propozuara nga VSM.

Minutat e takimit për këshillimin publik, si dhe komentet/sugjerimet e ardhura nga institucionet e ndryshme, MTM, MM, etj., janë paraqitur në Aneksin 1 dhe 2 të VSM-së.

1.5.2. Hartimi i raportit paraprak të VSM-së dhe konsultimi me grupet e interesit

Raporti paraprak i VSM-së përmbledh të gjitha gjetjet gjatë diskutimeve me palët e interesit si dhe ato të nxjerra në pah nga vetë ekspertët. Në raportin paraprak u paraqit i gjithë informacioni si dhe të dhënat të rëndësishme mbi ndikimet në mjedis të Planit

1.5.3. Hartimi i raportit përfundimtar të vlerësimit strategjik mjedisor

Pas hartimit të raportit paraprak, ekspertët vijuan me hartimin e raportit përfundimtar i cili është në përputhje me strukturën e kërkuar nga vetë ligji 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”.

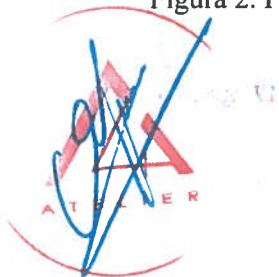
Ndërkaq struktura apo cështjet që duhet të mbulojë një raport VSM-je përcaktohen në pikën 3 të Nenit 10. Hartimi dhe konsultimi i raportit paraprak të VSM-së me publikun dhe grupet e interesit parashikohet në Kreun III. Raporti i VSM-së, konsultimi dhe Deklarata e Ministrit.

Në përputhje me këto nene ligjore, hartimi i VSM-së kalon në pesë faza përfshirë (Fig. 1):

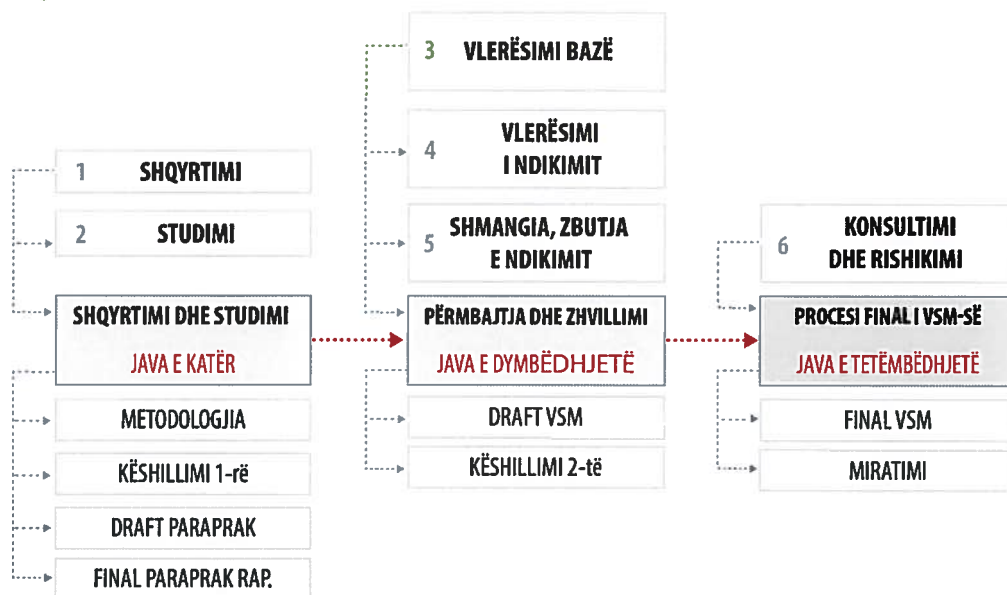
1. Shqyrtimin e nevojës për VSM,
2. Përshkrimin e gjendjes së Mjedisit
3. Hartimin e raportit paraprak të VSM-së
4. Hapat ligjorë të ndjekur për miratim dhe
5. Zbatimin dhe monitorimin e VSM-së



Figura 2. Procesi në të cilin kalon hartimi i VSM-së



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

2. Qëllimi dhe objektivat kryesore të PDZRK-së dhe përputhja me plane/programme të tjera

Kjo pjesë do të paraqesë qëllimin dhe do të zbërthejë përmbushjen e tij në disa objektiva të domosdoshëm. Por qëllimi i këtij plani si dhe objektivat e tij duhet të marrin parasysh dhe të integrojnë përputhshmërinë me disa plane apo programe themelore sikurse Strategjia Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Turizmit 2019-2023, Plani Kombëtar e Vendor, Strategjia Kombëtare e Biodiversitetit etj.

2.1. Vizioni dhe Drejtimet e Zhvillimit

Zona e Ranës së Hedhun është e pozicionuar në veri-perëndim të qytetit të Lezhës dhe portit të Shëngjinit, Ajo ka një rol të rëndësishëm në zhvillimin e turizmit në rajonin Shkodër-Lezhë. Në aspektin gjeografik plazhi i Ranës së Hedhun kufizohet në veri perëndim me Baks-Rrjollin dhe më tej me Velipojën, ndërsa në jug- lindje me plazhin e Shëngjinit dhe më tej me Kune-Vain-Talen. Pavarësisht se ndodhet buzë detit Adriatik dhe pjesë e një rajon me aksesueshmëri të favorshme, vetë zona në studim është mjaftë e izoluar për shkak të relievit dhe morfologjisë së territorit. Nga jug-lindja në drejtim të veri-perëndimit plazhi i Ranës së Hedhun në nga njëra anë kufizohet nga deti Adriatik ndërsa në anën tjetër kufizohet nga mali i Shëngjinit dhe mali i Rencit. Duke qenë zonë natyrore, me plazhe të virgjëra dhe me një zhvillim urban mjaft të ulët ndër vite, bregdeti veri-perëndimor i Shëngjinit nuk ka patur asnjëherë infrastrukturë të zhvilluar. Tradicionalisht vendbanimet në këtë zonë të bregdetit kanë qenë të përqëndruara mbi kurrizin e Malit të Rencit, ndërsa vitet e fundit vihet re tendenca e zhvillimit të zonave më afër bregdetit, kjo për shkak dhe të kërkesës turistike gjithnjë në rritje.

Zona nuk ka infrastrukturë shërbimesh, por favorizohet nga distance fare e shkurtër që ka me qytetin e Shëngjinit dhe me atë të Lezhës që janë dhe polet kryesore të furnizimit të zonës me shërbime.

Evetmja mënyrë për të aksesuar plazhin e Ranës së Hedhun është nëpërmjet qytetit të Shëngjinit, nga rruga Riviera e cila fillon tek hyrja e ish repartit ushtarak dhe përfundon në afërsi të dunave ranore.

Pavarësisht kushtëzimit që shkakton infrastruktura aktuale, në të ardhmen e afërt pritet ndërtimi i rrugës Shëngjin – Velipojë e cila do të lidhi mes tyre plazhet e Lezhës dhe Shkodrës.

Ndërtimi i një shëtitore bregdetare që do të lidh Lagunën e Vilunit me Ranën e Hedhun si dhe shënjimi i shtigjeve natyrore në malin e Rencit do të ofronin të apasionuarve mbas natyrës dhe sporteve mundësi të shumta rekreative.

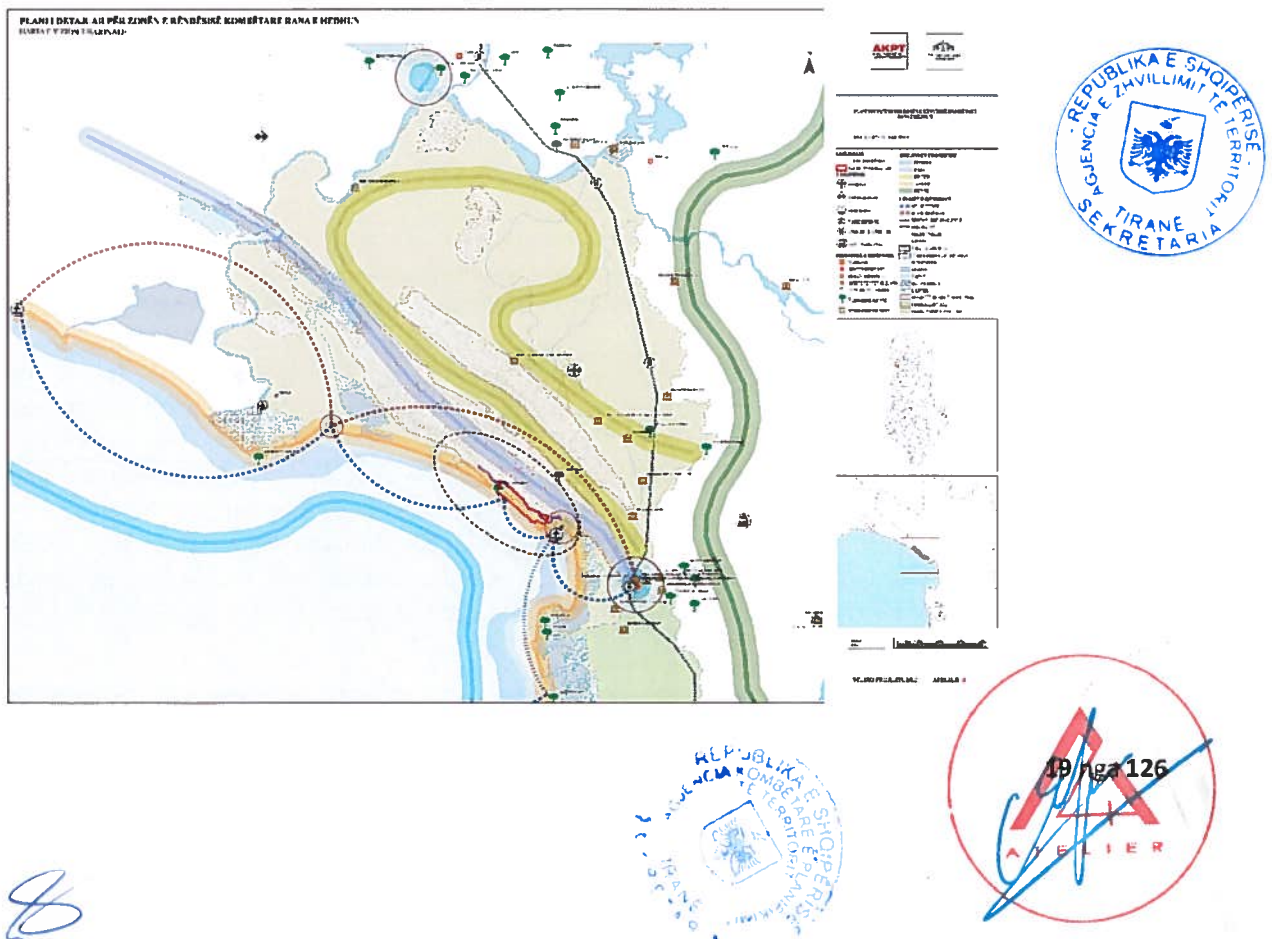
Lidhjet e plazheve nëpërmjet mjeteve lundruese, që aktualisht është thujse inekzistente, në të ardhmen pritet të potencializohet duke e bërë zonën më lehtë për tu arritur. Për ti arritur në ndihmë këtij objektivi shihet e nevojshme ngritja e një marine detare aty ku ka qënë dikurë porti ushtarak i Shëngjinit.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Një tjetër mundësi alternative për transportin e njerëzve në zonë shihet dhe lëvizja me vagona kremalierë, ose funikularë, të cilët në mënyrë diagonal do të lidhnin pllajtat mbi malin e Rencit, me gjiret ranore të Shëngjinit dhe Baks – Rrjollit. Kjo praktikë transporti do të mund të bëhej realitet nëse vizioni i hartuar për zhvillimin e ardhshëm të zonës do të përqëndrohej në pjesën e sipërme të malit të Rencit, ashtu sikundër banorët kanë vepruar tradicionalisht ndër shekuj. Ofrimi ishërbimeve turistike dhe urbanizimi i mëtejshëm mbi malin e Rencit shihet me mjaft interes për zhvillimin e qëndrueshëm të zonës. Për shkak të morfologjisë së favorshme të territorit, pllajtat në malin e Rencit kanë sipërfaqe të konsiderueshme toke livadhore e cila do mund të shfrytëzohej për ndërtimet e reja duke ruajtur në këtë mënyrë të egër dhe natyrore pjesën e poshtme të plazheve ranore. Përveç dunave ranore, në zonë shihen me interes të madh mjedisor shkurret mesdhetare dhe brezi i pishave, të cilat sipas planit duhet që të ruhen me çdo kusht për të shpëtuar në këtë mënyrë karakterin natyror të zones, nga zhvillimi i pakontrolluar. Në mbështetje të vizionit që plani i zhvillimit të zonës parashikon, vjen dhe skema e levizshmërisë e përmendur më sipër, e cila lidh plazhet e virgjëra në pjesën e poshtme me shërbimet turistike në malin e Rencit nëpërmjet kremalierëve, funikularëve dhe rrugës automobilistike Shëngjin – Velipojë.

Nëse ky skenar zhvillimi nuk do të ishte fizibël për investitorët potencial atëherë plani sugjeron zhvillimin e shërbimeve turistike në pjesën e plazhit, por në një mënyrë shumë të kujdesshme, të qëndrueshme dhe me ndikim sa më vogël mjedisor. Nëse strukturat turistike do të duhej të ndërtoheshin në brezin e pishave, propozohet shpërndarja e shërbimeve turistike në struktura të veçuara të cilat do të mund të zinin vend midis pishave pa qenë nevoja e ndërtimit të strukturave masive.

Figura 3. Vizioni dhe Drejtimet e Zhvillimit



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

2.2. Objektivat e Zhvillimit të Zonës

Hartimi i kësaj PDZRK-je lidhet me promovimin e zhvillimit të turizmit, përthithjen e investimeve të huaja si dhe përmirësimin e cilësisë së jetesës të komunitetit pranë zonës. Për të krijuar një lokalitet konkurrues në rajon në çdo drejtim duhen arritur disa objektiva.

Objektivat kryesore mbi të cilat do të orientohet zhvillimi turistik i zonës në studim do të jenë:

- Mobiliteti dhe lëvizshmëria: Aksesimi dhe parkimi, transporti publik dhe ai alternativ
- Shërbimet Infrastrukturore: Siguria publike dhe furnizimi me energji elektrike & ujë, largimi i ujërave të ndotur, implementimi i rrjetit të telekomunikacionit
- Ruajtja dhe konservimi i Mjedisit: Trajtimi dhe përshtatja e zonave me vlerë natyrore me zhvillimet dhe aktivitetet e reja turistike.
- Zhvillimi i Turizmit: Zhvillimi urban i zonës do të realizohet me struktura të ndryshme hoteljere dhe resortesh në funksion të aktivitetit turistik, të ndërthurura me një sërë hapësirash rekreative publike dhe shërbimesh për të përmbushur në çdo kohë kërkesat e turizmit konkretisht:
 - Akomodimi Turistik (Hoteleri)
 - Shërbime turistike (Bare, Restorante, Beach Bar)
 - Shërbime turistike plazhi

2.2.1. Ruajtja e Mjedisit (Zhvillimi i Qëndrueshëm)

I. Parimet e Menaxhimit të Zonave të Mbrojtura

Bazuar në nenin 4 të ligjit 81/2017 "për zonat e mbrojtura", menaxhimi, planifikimin dhe ruajtja e zonave të mbrojtura mjedisore në Shqipëri realizohet nëpërmjet zbatimit të katër parimeve thelbësore, të cilët garantojnë mbrojtje dhe menaxhim të qëndrueshëm të tyre. Këto parime të rëndësishme konsistojnë në:

a) Parimi i zhvillimit të qëndrueshëm, b) Parimi i integritetit, c) Parimi ndotësi paguan dhe ç) Parimi i parandalimit dhe i marrjes së masave paraprakisht.

- a) Parimi i zhvillimit të qëndrueshëm. Nëpërmjet planifikimit dhe menaxhimit të kujdesshëm, burimet e tokës, përfshirë ajrin, ujin, florën dhe faunën, ruhen për të mirën e brezave të sotëm dhe të ardhshëm nëpërmjet zhvillimit që plotëson nevojat e tanishme pa kërcënuar nevojat e brezave të ardhshëm.
- b) Parimi i integritetit. Integriteti i politikave të mbrojtjes së mjedisit në ato të zhvillimit ekonomik, pasi zhvillimi i mjedisit është i lidhur ngushtë me zhvillimin ekonomik të vendit.
- c) Parimi "ndotësi paguan". Subjektet, që me veprimet apo mosveprimet e tyre ndotin dhe/apo dëmtojnë mjedisin brenda e jashtë zonës së mbrojtur, paguajnë për rehabilitimin e tij.
- d) Parimi i parandalimit dhe i marrjes së masave paraprake. Me anë të politikave dhe bazës ligjore përkatëse shteti merr masa paraprake për parandalimin e ardhjes së pasojave negative në mjedis nga aktiviteti njerëzor dhe faktorët natyrorë.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Sa më lartë duket qartë që planifikimi në zonat e mbrojtura duhet të jetë tepër i kujdesshëm, duke marrë parasysh parimet e mësipërme të cilat rrjedhin nga ligji për zonat e mbrojtura dhe duke patur një ndjeshmëri të lartë mbi aspektet mjedisore, të tilla si mbrojtja e diversitetit biologjik, mbrojtja dhe përmirësimi i habitateve, mbrojtja e cilësisë së ujit, ajrit, tokës, etj.

II. Veprimtaritë e lejuara në zonat e mbrojtura

Duke patur parasysh që disa prej zonave që do ti nënshtrohen procesit të PDZRK-së ndodhen në zonë të mbrojtur, shikohet e arsyeshme të bëhet një interpretim i shkurtër mbi veprimtaritë e lejuara në këto zona, sipas kategorive të vendosura nga ligji 91/2017. Konkretisht zona ku shtrihet PDZRK-së Rana e Hendhun- Port Shëngjin ka në kufi të sajë Monument Natyre, kategoria III-të e mbrojtjes,

Veprimtaritë e ndaluara në zonat e mbrojtura sipas kategorisë më sipër:

1. Monument Natyror, Kat. III

Monumentet natyrore rrethohen nga zona buferike me gjerësi deri në 200 metra nga perimetri i monumentit. Ky perimetër duhet të ruhet dhe të mos planifikohet për ndërtim, zonë urbane apo funksione të tjera.

III. Sygjerime për zhvillimin e PDZRK-së nga pikëpamja mjedisore

PDZRK Rana e Hedhun - Port Shëngjin

Zona ku shtrihet PDZRK-ja Rana e hedhun - Port Shëngjin ndodhet jashtë zonës së monumentit të natyrës Rana e Hedhun. Kjo zonë prej vitesh ndodhet nën trysinë e zhvillimit të ndërtimeve, kryesisht përfundimtare akomoduese dhe shërbimesh turistike. Pjesa jugore e zonës tashmë është ndërtuar, dallohet qartë in pakti negativ në vijën bregdetare, kryesisht i shpatit të malit të Shëngjinit dhe dëmtimi i brezit të pishave. Në këtë zonë sygjerohet që:

1. Të ruhet brezi me pisha që shoqëron pothuajse të gjithë vijën bregdetare të zonës. Mund të propozohen ndërhyrje me struktura të lehta, ose ndërtime të vetmuara me lartësi të kufizuar, duke ruajtur strikt komponentët peizazhistik të zonës.
2. Shikohet shumë e rëndësishme të ruhet duna e vjetër ranore, që fillon nga Rezidenca Katolike derinë afërsi të monumentit të natyrës Rana e Hedhun.
3. Gjithashtu është shumë e rëndësishme të ruhet zona buferike prej 200m nga kufiri i Monumentit të Natyrës Rana e Hedhun.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Figura 4. Ruajtja e Mjedisit (Zhvillimi i Qëndrueshëm)



2.2.2. Mobiliteti

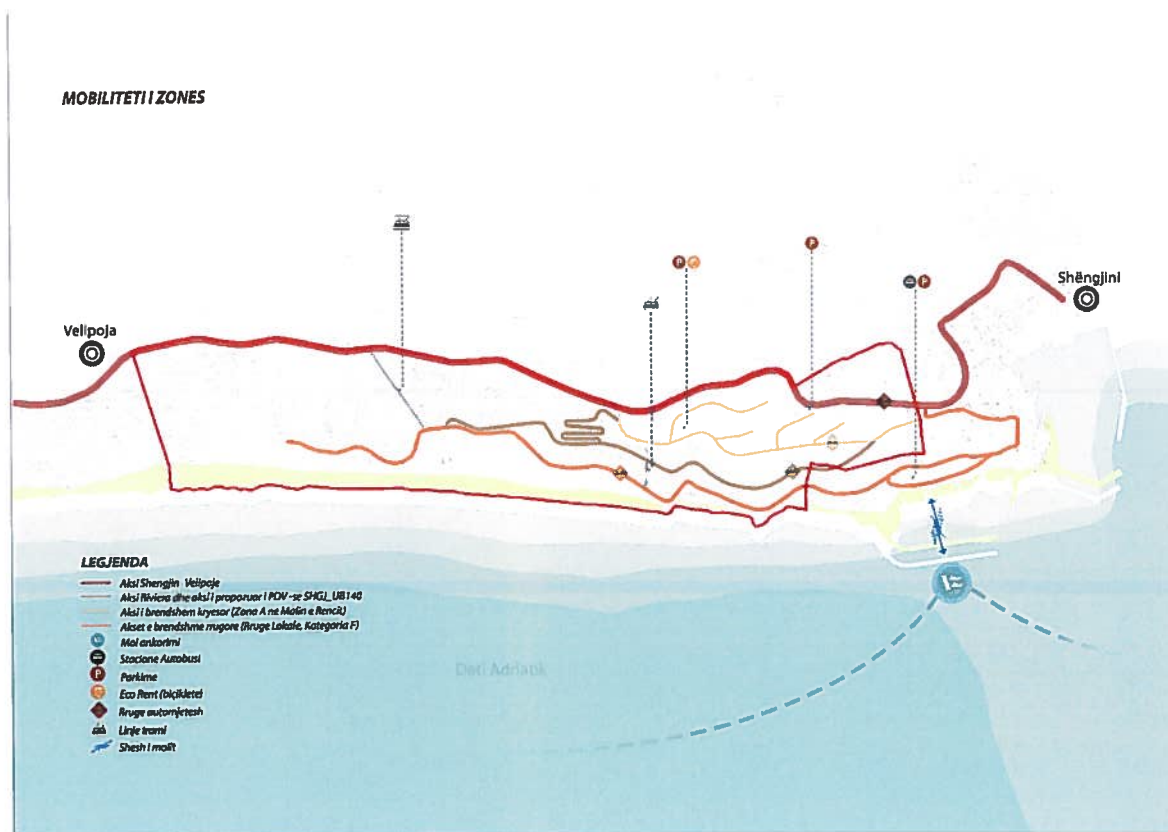
Një ndër projektet primare prioritare me më shumë impakt në zonë është dhe rruga e re e propozuar Shëngjin-Velipojë, e cila është në fazë miratimi, dhe nuk është subjekt propozimi në PDZRK.. Zona PDZRK Rana e Hedhun me ndërtimin –aksit të ri rrugor-pritet që të rrisi kapacitetin e saj pritës si dhe të kemi rritje të numrit të pushuesve në zonë. Kjo rrugë do të shërbejë si një aks lidhës ndërmjet dy zonave Shëngjin-Velipojë por jo vetëm.

Përgjatë aksit do të ketë disa pika stacionesh për autobusët e linjës së re turistike që do të lidhin zonën e resortit me plazhin. Një tjetër propozim është shëtitorja bregdetare e cila bën lidhjen Rana e Hedhun- Baks- Rrjoll.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Figura 5. Mobiliteti



2.2.3. Aksesueshmëria

Në zonë propozohet të krijohen dy itinerare që do të nxisin zhvillimin turistik. Itinerari malor brenda të cilit përfshihen: Itinerari kulturor (tumat); Itinerari me prodhimet dhe produktet tradicionale të zonës; Itinerari hiking për të apasionuarit pas natyrës. Përveç itinerareve nga toka duke qënë se zona ka akses nga deti propozohet një mol ankorimi i cili do mundësojë lidhjen tokë-det si dhe do të jetë një pikë për sjelljen e turistëve.

Një tjetër mundësi alternative për transportin e njerëzve në zonë shihet dhe lëvizja me vagona kremalierë, ose funikularë, të cilët në mënyrë diagonal do të lidhnin pllajtat mbi malin e Rencit, me gjiret ranore të Shëngjinit dhe Baks – Rjollit



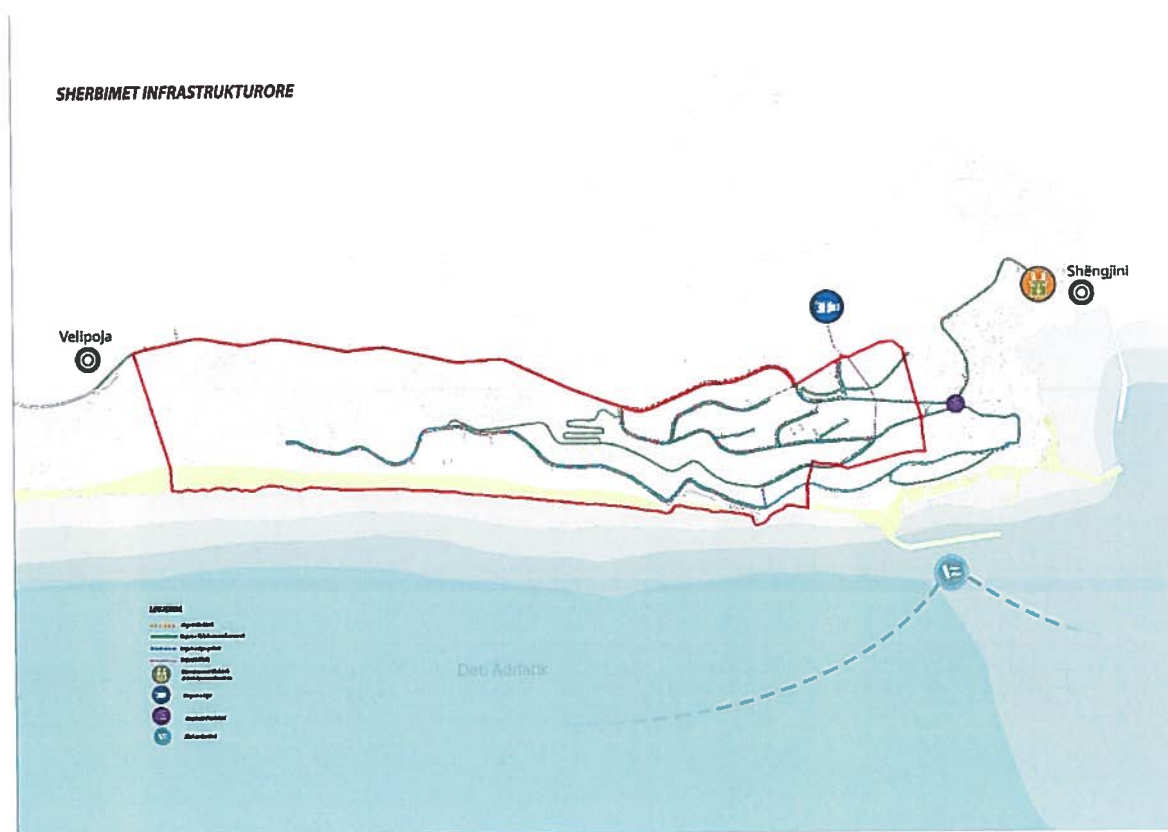
Age Group	Percentage
18-24	28%
25-34	22%
35-44	18%
45-54	15%
55-64	12%
65-74	8%
75-84	5%
85+	2%

Shërbimet infrastrukturore kanë nevojë për disa ndërhyrje për të përmbushur kërkesat që do të ketë zona. Rrjeti elektrik ka nevojë për përmirësime si dhe shtim të një-dy kabinave elektrike që do furnizojnë zonën. Furnizimi me ujë do të sigurohet nga depoja e ujit që ndodhet në Shëngjin. Një ndërhyrje shumë e rëndësishme do të jetë dhe shtimi i kanalizimeve dhe impianti i trajtimit të KUZ pasi aktualisht në zonë përdoren gropa septike. Telekomunikacioni si dhe rrjeti i internetit thuajse mungon, ky lloj shërbimi propozohet të shtohet.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Figura 7. Shërbimet Infrastrukturore



2.2.5. Zhvillimi i Turizmit

Zhvillimi Turistik i Ranës së Hedhun konsiston në krijimin e zonave të reja urbane me qëllim akomodim të turistëve, si dhe shtimin e shërbimeve dhe infrastrukturës ndihmëse në zonë. E kushtëzuar nga relievi, elementët natyror si dunat dhe pishat, zhvillimi turistik shihet i shpërndarë në zonë dhe jo bllok masiv, me qëllim ruajtjen e këtyre elementëve. Zhvillimi i propozuar synon zhvillimin turistik me struktura resortesh apo hotelesh. Zhvillimi shihet i ndarë në 2 zona të cilat mbartin tipologji të ndryshme strukturash turistike. Në zonën e parë propozohet tipologjia e resorteve dhe strukturave deri në dy kat të ndodhura në malin e Shëngjinit. Në zonen e dytë përgjatë detit propozohen struktura resortesh apo hotelesh me lartësi maksimale deri në 5 kat. Duke mbajtur zhvillimin në këto dy zona mbrojmë brezim e pishave si dhe mundësojmë zhvillim turistik të ndryshëm në zonën e Ranës së Hedhun.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Disa projekte janë madhore dhe lidhen me politikat kombëtare, të tjera janë projektet e vetë zhvillimit të zonës. Projekte të tjera do të shtohen në fazën e detajimit të planit, por këto projekte do të jenë të lidhuravetëm me funksionimin e zonës në brendësi të saj.

2.3.1. Përmirësimi i aspekteve mjedisore

Përmirësimi i aspekteve mjedisore do të përqëndrohet tek:

Pr. 01: Shtimi i gjelbërimit autokton përgjatë vijës bregdetare

Pr. 02: Sistemimi i grumbullimit diferencimit dhe largimit të mbetjeve urbane

Pr. 03: Krijimi i parkut të Malit të Rencit me shtim të gjelbërimit autokton dhe masa për renien e shkëmbinjve

2.3.2. Sigurimi i infrastrukturës së nevojshme për zhvillimin e zonave

Infrastruktura për zhvillimin e zonave do të sigurohet projektet më poshtë:

Pr. 04: Ndërtim i Rrjetit të Brendshëm Rrugor (Rrugë Lokale, Kategoria F)

Pr. 05: Ndërtimi i 2 lidhjeve me funivi ose tren kremalier

Pr. 06: Ndërtim i Aksit të Brendshëm Kryesor (Zona A në Malin e Rencit)

Pr. 07: Vendosja e pikave të ankorimit në det

Pr. 08: Organizimi i Vendparkimeve

Pr. 09: Ndërtimi i rrjetit të furnizimit me ujë të pijshëm

Pr. 10: Ndërtimi i rrjetit të largimit të ujërave të ndotura

Pr. 11: Furnizimi me energji elektrik

Pr. 12: Ndërtimi i rrjetit të fibres optike dhe telekomunikacionit

Pr. 13: Sistemimi i aksesit (kryqëzimeve) nga rruga Shëngjin-Velipojë

Pr. 14: Lidhja e rrugës "Riviera" me rrugën Shëngjin-Velipojë dhe me aksin e propozuar të PDV-së SHGJ_UB140

2.3.3. Zhvillimi i turizmit

Zhvillimi i turizmit do të përqëndrohet tek:

Pr. 15: Ndërtimi i shërbimeve publike: ambulance - poste - banke etj

Pr. 16: Krijimi i 2 pikave panoramike në kodrën "Mali i Rencit"

Pr. 17: Ndërtimi i struktura akomoduese, resorte dhe ndërtime të ulta



Figura 9. Projektet prioritare ne PDZRK



Qëllimi i ndërhyrjes (zhvillimit ose kufizimit të zhvillimit) në zona të caktuara, i cili tregon objektivat që duhet të arrihen nëpërmjet zhvillimit/ndërhyrjes së autorizuar në zonën përkatëse, është kategorizuar në kategoritë e mëposhtme. Ndërhyrja në zonë mund të ketë një ose më shumë nga qëllimet e mëposhtme.

-

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

- g. Rezervim: Në territoret e parashikuara për zhvillime të akseve të rëndësishme të infrastrukturës rrugore inxhinierike, në territoret e dedikuara për ndërtimin e impianteve nëshërbim të rrjeteve inxhinierike apo për infrastrukturë sociale dhe shoqërore parashikohet rezervimi i territorit në funksion të infrastrukturës publike. Në këto territore, nëse do të jetë e nevojshme, do të bëhet vlerësimi dhe rialokimi i strukturave dhe zhvendosja e banorëve ekzistues.

2.5. Përdorimi i Detajuar i Tokës dhe propozuar

Kufiri i zonës Rana e Hedhun zë një sipërfaqe prej 203.97 Ha. Për qëllime planifikimi, bazuar në legjislacionin në fuqi territori ndahet në sisteme territoriale. Në territorin e Ranës së Hedhun gjenden 3 sisteme territoriale nga 5.

- *Sistemi urban*

Sistemi urban zë një sipërfaqe prej 42.01 ha të zonës në studim. Zhvillimi urban është i orientuar drejt strukturave hoteliere dhe resorteve. Shtrirja e këtyre strukturave është në tre zona, e ndikuar dhe nga vetë relievi dinamik që ka Rana e Hedhun. Zona e parë në Malin e Rencit me struktura jo më shumë se dy kate, Zona me hotele dhe resorte që kanë akses me detin, dhe zona me struktura ekoturistike dhe me hapësira të gjelbërta.

- *Sistemi natyror*

Territori i Ranës së Hedhun ka një sipërfaqe prej 148.11 ha që i përket sistemit natyror. Ky sistem zë sipërfaqen më të madhe në totalin e territorit. Sistemi natyror i jep zonës vlera të veçanta peizazhistike. Ky sistem dominon në të gjithë zonën, me një larmi tipologjish e përdorimesh si pasojë e një territori me relief mjaft dinamik.

- *Sistemi infrastrukturor*

Sistemi infrastrukturor zë një sipërfaqe prej 10 ha. Sistemi infrastrukturor është dhe sistemi i cili ka ndikuar dhe në zhvillimet e sistemit urban. Në zonë gjenden akse të rëndësishme lidhëse si rruga Shëngjin-Velipojë që kalon në veri-lindje të zonës. Aksi Shëngjin-Rana e Hedhun i cili ka lidhje dhe me rrugën e Shëngjin- Velipojës. Si dhe akset e brendshme të zonës të cilat mundësojnë aksesin si brenda resorteve apo dhe lidhjen e tyre me qytetin e Shëngjinit apo zonat përreth.

- *Sistemi bujqësor*

Sistemi bujqësor zë një sipërfaqe prej 3.7 ha. Territoret bujqësore në zonë janë të përqëndruara sipër në Malin e Shëngjinit, të cilat funksionojnë si zona agroturizmi. Nëse bëjmë një krahasim të përdorimit aktual të tokës me 22 kategoritë e VKM 686, vërejmë që territori i Ranës së Hedhun përmban 9 kategori. Dominuese është kategoria N Tokë Natyrore 129.2 ha, e ndjekur nga Shërbime 37.5 ha, NAR Natyrë dhe Argëtim 18.8 Ha. INT Infrastrukturë Transporti 10 ha. Tre kategoritë e reja të cilat shtohen në zonë janë IS Institucione dhe SH Shëndetësi dhe SHA Aktivitete Shoqërore dhe Argëtim.. Nga tabela vihet re se dominon sistemit natyror duke zënë 72.62 %. Kjo tregon që pavarësisht zhvillimeve urbane dhe atyre infrastrukturore është ruajtur karakteri natyror, duke u trajtuar si një zonë me vlera të vecanta peizazhistike.



A

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE RANA E HEDHUN

Figura 10. Përdorimi i Detajuar i Tokës i propozuar



2.6. Kapaciteti turistik i propozuar

Bazuar në dokumentin e Planit i Detajuar i Zonës së Rëndësishë Kombëtare të Ranës së Hedhun, kapaciteti turistik është si më poshtë:

Tabela 1. Kapaciteti turistik i propozuar

Zona		Rana	Komente Shpjeguese
Sipërfaqe e zonës		ha	Të dhëna zyrtare dhe rezultate të hulumtimit
Sipërfaqe plazhi		m2	
Numri i pushuesve të shfrytëzimit të plazhit	Shfrytëzim maksimal	10m2/pushues	Normë ndërkombëtare të shfrytëzimit të plazhit.
	Shfrytëzim pothuajse maksimal	20m2/pushues	
	Shfrytëzim mesatar	30m2/pushues	
	Shfrytëzim pothuajse minimal	40m2/pushues	
	Shfrytëzim minimal	50m2/pushues	

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Pjesa e turistëve mbi numrin total të vizitorëve			80%	Proporcion turist-vizitor ditor kombëtar është 80%-20%. Ky proporcion jo vetëm që pasqyron karakteristikat kombëtare, por është gjithashtu i ngjashëm me vijat bregdetare në përafërsi të poleve urbane mesdhetare dhe i përafrohet proporcionalisht nevojave që ka një turist në territor dhe nevojave që ka një vizitor ditor.
Numri i turistëve	Shfrytëzim maksimal	Turist/shtretër	15,085	Vlerat maksimale të turistëve në funksion të shfrytëzimit të plazhit.
	Shfrytëzim pothuajse maksimal	Turist/shtretër	7,542	
	Shfrytëzim mesatar	Turist/shtretër	5,028	
	Shfrytëzim pothuajse minimal	Turist/shtretër	3,771	
	Shfrytëzim minimal	Turist/shtretër	3,017	
Vlerësimi i nevojave për investim	Vlerësimi i ndërhyrjes në trajtimin dhe rrjetin e ujërave të zeza	Shfrytëzim maksimal	2	Vlerësimi i nevojave për investim në rrjetin e ujësjellës kanalizime, rrjetin elektrik, transportin, industrisë së turizmit dhe investimet në mbrojtjen e mjedisit. Këto investime ndërlidhen ngushtë me numrine turistëve që do të frekuentojnë zonën dhe vlerën e nevojshme për investim, që limitohet nga mungesa e resurseve dhe infrastrukturës. Në këtë kontekst, bazuar në një vlerësim të mundësive dhe të koston së nevojshme për të përballuar numrin e turistëve, është dhënë një notë nga 1 në 3, shfrytëzimit turistik të zonës.
		Shfrytëzim mesatar	3	
		Shfrytëzim minimal	3	
	Vlerësimi i ndërhyrjes në ujësjellës	Shfrytëzim maksimal	3	
		Shfrytëzim mesatar	3	
		Shfrytëzim minimal	3	
	Vlerësimi mesatar		2.8	
	Vlerësimi i ndërhyrjes në sistemin elektrik	Shfrytëzim maksimal	3	
		Shfrytëzim mesatar	3	
		Shfrytëzim minimal	3	
	Vlerësimi mesatar		3	
	Vlerësimi i ndërhyrjes transporti	Shfrytëzim maksimal	3	
		Shfrytëzim mesatar	3	
		Shfrytëzim minimal	3	
	Vlerësimi mesatar		3	
	Vlerësimi i ndërhyrjeve në fushën turizmit	Shfrytëzim maksimal	3	
		Shfrytëzim mesatar	3	
		Shfrytëzim minimal	3	



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

	Vlerësimi mesatar		3	
	Vlerësimi i ndërhyrjeve në fushën e mjedisit	Shfrytëzim maksimal	3	
		Shfrytëzim mesatar	3	
		Shfrytëzim minimal	3	
	Vlerësimi mesatar		3	
Mesatare e vlerësimit total			2.97	Bazuar në notën mesatare që pasqyron ndikimin financiar të shfrytëzimeve të ndryshme të vijës bregdetare, bëhet e mundur vlerësimi i një kapaciteti optimal, mbi të cilin kostot e investimeve për turist do të ishte tepër i larta dhe nën të cilin investimet nuk do të përfitonin nga ekonomia e shkallës.
Numri mesatar i turistëve			6,812	
Kapaciteti optimal i turistëve për zonë.			7000	

2.7. Parimet e PDZRK-së dhe ndërthurja me Strategjitë / planet e tjera

Nisma për hartimin e PDZRK Rana e hedhun ndërmerret nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit. Plani hartohet në përputhje me Planin e Përgjithshëm Kombëtar (PPK) "Shqipëria 2030", Planin e Integruar Ndërsektorial të Bregdetit dhe DRAFT-Strategjinë Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Turizmit 2018 – 2022. Ky plan zhvillohet në përputhje me strategjitë, programet dhe planet kombëtare të zhvillimit ekonomik, procesin e integritetit në BE dhe në përputhje me marrveshjet ndërkombëtare, duke marrë në konsideratë zhvillimin e sektorit të turizmit, minimizimin e ndikimeve negative në mjedis me kosto sa më të ulët dhe të përballueshme. PDZRK-ja është përpjekur të zhillohet në bazë të parimeve të minimizimit të ndikimeve në mjedis, konform ligjeve kombëtare të mbrojtjes së komponentëve mjedisorë, Direktivave Europiane, Draft Strategjisë Ndërsektoriale të Mjedisit 2015 - 2020 dhe dokumentat strategjike dhe politike të mbrojtjes së biodiversitetit e komponentëve të veçantë të mjedisit, si mbrojtja e cilësisë së ajrit, ujit dhe zhurmave.

Në mënyrë specifike mbi qëllimet, objektivat dhe parimet e disa dokumentave strategjike dhe planifikuese në nivel kombëtar që merr parasysh dhe përpiqet të integrojë në vetvete PDZRK-ja, listohen në tabelën në vijim.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Tabela 2. Parimet e PDZRK-së dhe ndërthurja me Strategjitë / planet e tjera

Nr.	Strategjitë Kombëtare, Ndërsektoriale dhe Sektoriale	Fusha/synimi	Ndërthurja me planin
1	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015 - 2020 (VKM nr. 348, datë 11.5.2016)	Përcakton prioritetet dhe vizionin kombëtar për zhvillimin e vendit.	Fuqizimi i sektorit të turizmit që nxit zhvillimin ekonomik dhe cilësinë e jetesës së qytetarit.
2	Strategjia Ndërsektoriale për Zhvillimin Rural dhe Bujqësor (VKM nr.709, datë 29.10.2014)	Përcakton prioritetet dhe objektivat e zhvillimit rural	Zhvillimi i turizmit në zonat rurale dhe agro-turizmit
3	Strategjia Kombëtare për Cilësinë e Ajrit të Mjedisit, (VKM nr. 594, datë 10.9.2014)	Përcakton objektivat dhe normat e cilësisë së ajrit në mjedis	Politika ose zhvillime specifike, për turizmin duhet të marrin në konsideratë ndikimin e shkarkimeve në cilësinë e ajrit dhe ndryshimeve klimatike nga pikëpamja e konsumit të energjisë dhe përmirësimit të teknologjisë
4	Strategjia e Zhvillimit të Biznesit dhe Investimeve 2014 - 2020 (VKM Nr. 635, datë 1.10.2014)	Synon rritjen e investimeve nëpërmjet përmirësimeve të vazhdueshme në kuadrin ligjor dhe institucional, stabilitetit dhe rritjes ekonomike të qëndrueshme, përmirësimit të mëtejshëm dhe modernizimit të infrastrukturës.	Rritja e nivelit të konkurueshmërisë në sektorin e turizmit me mevendet e rajonit
5	Dokumenti i Politikave Strategjike për Mbrojtjen e Biodiversitetit 2015 - 2020 (VKM nr.31 datë 20.01.2016)	Përcakton prioritetet dhe objektivat e ruajtjes së natyres	Integrimi i parimeve të mbrojtjes së biodiversitetit në zhvillimin e turizmit në vend



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

6	Draft Strategjia e Përdorimit të Burimeve Ujore	Përcakton objektivat për ruajtjen e burimeve ujore nëpërmjet kriterëve të përdorimit të qëndrueshëm të tyre	Kufizimi i efekteve negative në sistemin ujor përfshirë burimet sipërfaqësore, nëntokësore, ujëra të kripur, të embël, ujë i pijshëm.
7	Strategjia Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Turizmit 2018 – 2022 (draft)	Përcakton objektivat dhe drejtimit kryesorë të zhvillimit të turizmit të qëndrueshëm në vend.	Zhvillimi i turizmit në zonën bregdetare.
8	Dokumenti i Angazhimeve Kombëtare për Ndryshimet Klimatike (INDC, Paris 2015)	Përcakton angazhimet e Shqipërisë në reduktimin e gazeve serë.	Adoptimi i infrastrukturës së turizmit dhe transportit dhe zbatimi i kriterëve në ndërtimin e tyre në përgjigje të ndryshimeve klimatike me qëllim reduktimin e sasive vjetore të emetimeve të gazeve serë.
9	Plani kombëtar i veprimit Për Menaxhimin e zhurmave në mjedis (VKM nr.123. datë 17.02.2011)	Përcakton objektivat dhe masat për menaxhimin e zhurmës në mjedis.	Integrimi i qëllimit të minimizimit të zhurmës në zhvillimin e turizmit në zonën bregdetare
10	Plani i Përgjithshëm Kombëtar (VKM Nr. 881, datë 14.12.2016)	Koordinimin dhe bashkërendimin e politikave dhe planeve sektoriale kombëtare për territorin	Zhvillimi i turizmit dhe rritja e konkurueshmërisë së sektorit në nivel rajonal.



2.8. Alternativa të konsideruara gjatë hartimit të PDZRK-së

Hartimi i PDZRK-së kaloi në një proces të gjatë diskutimi midis ekspertëve, institucioneve dhe grupeve lokale të interesit. Përgjatë procesit të hartimit të këtij dokumenti, VSM-se dhe PDZRK-se, u diskutuan 2 alternativa zhvillimi të zonës, duke ballafaquar aspektet mjedisore dhe ato zhvillimore, për të arritur një balancë dhe zhvillim sa më të qëndrueshëm të turizmit dhe mbrojtjen e aspekteve mjedisore të zonës.

Gjatë procesit të hartimit të PDZRK-së janë bërë ndryshime të shumta, hap pas hapi, të cilat janë reflektuar direkt në dokumentin e planit, duke synuar mbrojtje maksimale të burimeve natyrore dhe sigurimin e një zhvillimi sa më të qëndrueshëm të turizmit.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Alternativat e diskutuara dhe të marra në konsideratë nga PDZRK-ja janë si më poshtë:

1. Alternativa 0 - Vazhdimi i situatës dhe gjendjes aktuale të zonë, duke pasur zhvillim të orientuar nga nevojat individuale dhe të pa strukturuara me një plan zhvillimor.

2. Alternativa 1 - Zhvillimi i zonës duke u bazuar në resurset natyrore dhe ato njerëzore në territorin e PDZRK-së.

Duke marrë parasyr, ndryshimet që ka pësuar plani gjatë diskutimeve të ngushta midis ekspertëve mjedisor dhe ekspertëve të fushave të tjera, mendohet se krahasimi i dy alternativave është i mjaftueshëm dhe siguron zhvillimin e zonës me ndikime sa më minimale të mundshme.

Alternativa 1: Alternativa 0 - Vazhdimi i situatës dhe gjendjes aktuale të zonë, duke pasur zhvillim të orientuar nga nevojat individuale dhe të pa strukturuara me një plan zhvillimor.

Kjo alternativë nënkupton zhvillimin e zonës të vecuar nga konteksti më i gjerë, rajonal apo shkallë bashkie, duke u zhvilluar në bazë të nevojave vetiake, të pa koordinuara mirë dhe pa një vision të mirëfilltë zhvillimi.

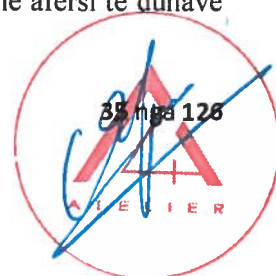
Ky model zhvillimi, do të sjellë një përkeqësim të aspekteve mjedisore, kryesisht në rritjen e mbetjeve urbane të pa menaxhuara mirë, ndotjen e ujrave mbi/nën tokësor, dhe rrit riskun e përkeqësimit të situatës social ekonomike të zonës. Nga ana tjetër, ku lloj zhvillimi mund të ketë përparësi në aspektin e mbrojtjes së biodiversitetit, duke shpresuar që sy lloj zhvillimi është i ngadaltë dhe duke besuar në zbatimin korrekt të ligjit mbi zhvillimin e territorit.

Alternativa 2 - Alternativa 1 - Zhvillimi i zonës duke u bazuar në resurset natyrore dhe ato njerëzore në territorin e PDZRK-së.

Duke qenë zonë natyrore, me plazhe të virgjëra dhe me një zhvillim urban mjaft të ulët ndër vite, bregdeti veri-perëndimor i Shëngjinit nuk ka patur asnjëherë infrastrukturë të zhvilluar. Tradicionalisht vendbanimet në këtë zonë të bregdetit kanë qenë të përqëndruara mbi kurrizin e Malit të Rencit, ndërsa vitet e fundit vihet re tendenca e zhvillimit të zonave më afër bregdetit, kjo për shkak dhe të kërkesës turistike gjithnjë në rritje.

Zona nuk ka infrastrukturë shërbimesh, por favorizohet nga distance fare e shkurtër që ka me qytetin e Shëngjinit dhe me atë të Lezhës që janë dhe polet kryesore të furnizimit të zonës me shërbime.

E vetmja mënyrë për të aksesuar plazhin e Ranës së Hedhun është nëpërmjet qytetit të Shëngjinit, nga rruga Riviera e cila fillon tek hyrja e ish repartit ushtarak dhe përfundon në afërsi të dunave ranore.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Pavarësisht kushtëzimit që shkakton infrastruktura aktuale, në të ardhmen e afërt pritet ndërtimi i rrugës Shëngjin – Velipojë e cila do të lidhi mes tyre plazhet e Lezhës dhe Shkodrës.

Ndërtimi i një shëtitore bregdetare që do të lidh Lagunën e Vilunit me Ranën e Hedhun si dhe shënjimi i shtigjeve natyrore në malin e Rencit do ti ofronin të apasionuarve mbas natyrës dhe sporteve mundësi të shumta rekreative.

Lidhjet e plazheve nëpërmjet mjeteve lundruese, që aktualisht është thuajse inekzistente, në të ardhmen pritet të potencializohet duke e bërë zonën më lehtë për tu arritur. Për ti ardhur në ndihmë këtij objekti shihet e nevojshme ngritja e një marine detare aty ku ka qënë dikurë porti ushtarak i Shëngjinit.

Tabela 3. Krahasimi dhe avantazhet e secilës alternative

<i>Nr.</i>	<i>Çështjet mjedisore</i>	<i>Alternativa 0</i>	<i>Alternativa 1</i>
	Degradimi i tokës bujqësore	+++	+++
	Humbje e tokës bujqësore	+++	+++
	Rritje e erozionit të tokës	+++	+++
	Rënia e pjellorisë së tokës	+++	++
	Rritja e prerjeve të paligjshme në pyje	++	+++
	Rritja e rasteve të brakonazhit	++	++
	Mbikullotje	++	+++
	Mbi-shfrytëzimi i bimëve medicinale etero-vajore	+++	+++
	Rënia e larmisë biologjike	++	++
	Mungesa e menaxhimit të mbetjeve urbane	++	+++
	Sistemimi i ujësjellës kanalizimeve dhe trajtimi i ujrave të përdorur urban	++	+++
	Rritja e ndotjes së ajrit	++	++
	Total	29	32

Nisur nga vlerësimi i dy tabelave, theksojmë që alternativa 1, ka përparësi, në mbrojtjen e disa prej elementëve mjedisor, kryesisht të përmirësimit të situatës nga ndotja. Gjithashtu kjo alternativë siguron zhvillim të qëndrueshëm të aspekteve social – ekonomike të zonës.



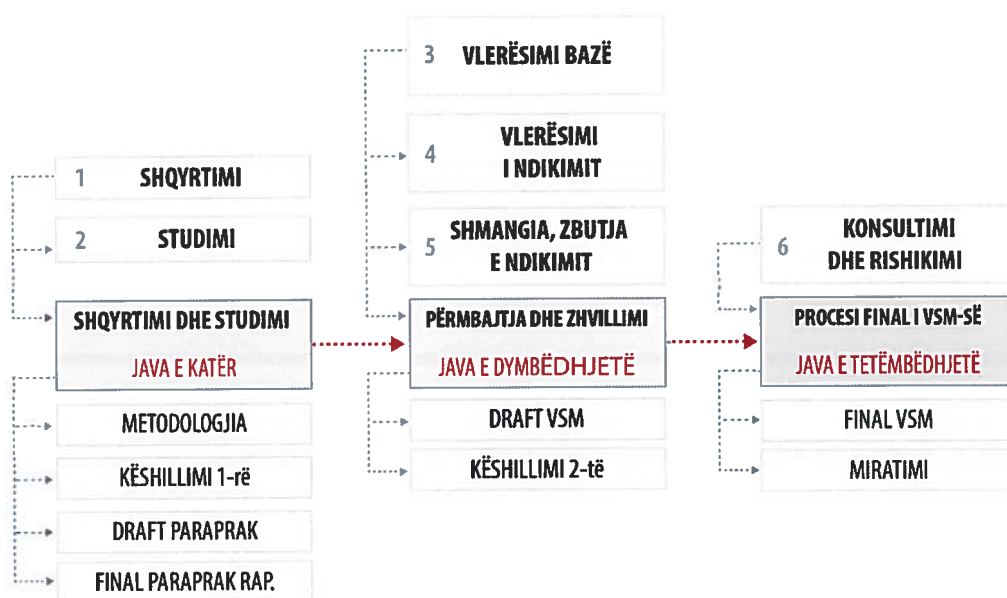
**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

3. Metodika e hartimit të vlerësimit strategjik mjedisor

Përshkrimi i metodikës së zbatuar për hartimin e raportit të VSM-së, Vështirësitë e hasura gjatë përgatitjes së tij, Burimet e informacionit

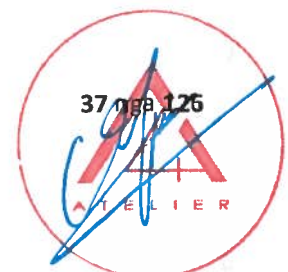
Metodologjia për VSM-në e PDZRK-së parasheh gjashtë hapa proceduralë ku secili hap përfshin disa detyra. Për secilën detyrë do të ndiqet një qasje e veçantë në mënyrë që të japë rezultatin e dëshiruar.

Figura 11. Proceset e hartimit të VSM-së



Në përputhje me skemën e mësipërme, hartimi i këtij raporti kërkoj dhe zbatimin e një metodike të vecantë përfshirë:

- Mbledhjen e informacionit për aspekte të ndryshme mjedisore përfshirë klimën lokale, të dhënat gjeologjike dhe hidrogeologjike, sasinë dhe cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore, cilësinë e ajrit, ujërave, tokës, gjendjen e biodiversitetit dhe të natyrës për hapësirën në studim, sistemit të menaxhimit të mbetjeve, sistemit të grumbullimit dhe përpunimit të ujërave të zeza.
- Shqyrtimin e dokumenteve strategjike dhe planifikues me rëndësi për hartimin e Planit të Përgjithshëm Vendor. Këtu mund të përmendim disa plane si:
- Plani për Menaxhimin e Integruar të mbetjeve të Ngurta
- Planet për Zonat e Mbrojtura Ekzistuese
- Plani i Përgjithshëm Vendor



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

- Studimi dhe analiza e dokumenteve të mësipërm dhe gjetjet në terren, kanë ndihmuar për të kuptuar gjendjen e mjedisit si dhe identifikimin e probleme mjedisore që lindin dhe që duhet të trajtohen nga ky plan.

Megjithë burimet e mësipërme, hartuesit e raportit janë përballur njëkohësisht me vështirësi përsa i përket disa të dhënave për të cilat mungojnë studimet e detajuara për komponentë të ndryshëm mjedisorë. Të dhënat për cilësinë e ajrit, zhurmat, cilësinë e ujërave etj janë të fokusuar vetëm në qendrat urbane kryesore duke lënë jashtë monitorimit qendrat urbane më periferike. Mungesa e të dhënave vërehet edhe për elementë të tjerë sikurse larmia biologjike, nivelet e erozionit të tokës etj.

3.1. Objektivat strategjike mjedisore

Raporti Mjedisor përcakton fushat dhe objektivat mjedisore të rëndësishme si më poshtë:

- *Toka dhe burimet minerale*

Objektivi mjedisor 1: Sigurimi i menaxhimit të qëndrueshëm dhe mbrojtjes së tokës.

Objektivi mjedisor 2: Parandalimi i shfrytëzimit të burimeve natyrore duke rritur nivelin e përdorimit të materialeve të ricikluara në ndërtimin dhe rindërtimin e infrastrukturës së turizmit.

Ajri

Objektivi mjedisor 3: Ruajtja e cilësisë së ajrit në qendrat e banuara dhe sigurimi i arritjes së objektiveve afatgjata kombëtare për sasitë vjetore të emetimeve të ndotësve atmosferikë.

Faktorët klimatikë

Objektivi mjedisor 4: Përshtatja ndaj efekteve të ndryshimit të klimës globale dhe reduktimi i sasive të emetimeve të gazeve serë.

Uji

Objektivi mjedisor 5: Kufizimi i ndikimeve të presionit të infrastrukturës së turizmit mbi ujërat e sipërfaqes dhe nën-tokës, ujërat bregdetarë dhe burimet e ujit të pijshëm.

Natyra

Objektivi mjedisor 6: Sigurimi i kohezionit të popullatave dhe mbrojtjes së biodiversitetit në territor.

Objektivi mjedisor 7: Ruajtja e larmisë biologjike të zonave me status natyror të mbrojtur përkundrejt aktiviteteve me ndikime të konsiderueshme.

Ndota nga zhurma



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Objektivi mjedisor 8: Parandalimi/Reduktimi i ndotjes së mjedisit nga zhurma dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE

Popullsia dhe asetet materiale

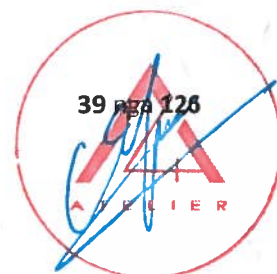
Objektivi mjedisor 9: Përmirësimi i cilësisë së jetës së banorëve në brendësi/afërsi të zonës së PDZRK

Trashëgimia kulturore

Objektivi mjedisor 10: Ruajtja e fushëveprimit dhe karakteristikave të objekteve dhe zonave të trashëgimisë kulturore.

Peizazhi

Objektivi mjedisor 11: Sigurimi i ruajtjes së peizazheve të jashtëzakonshme dhe zonave me peizazhe me karakteristika të veçanta në nivel lokal dhe kombëtar dhe një imazh peizazhi me cilësi.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

4. Përshkrimi i Përbërësve të Mjedisit

4.1. Pozita gjeografike

Zona në studim Plazhi i Ranës së Hedhun përfshihet në territorin e Njësisë Administrative Shëngjin, që bën pjesë në Bashkinë dhe Qarkun Lezhë. Rana e Hedhun është një plazh i virgjër në veriperëndim të Shqipërisë, pjesë e basenit ujqor të lumit Drin.

Pozita gjeografike e zonës dhe vendodhja e saj favorizon zhvillimin e turizmit. Rana e hedhun kufizohet në jug-perendim me detin Adriatik dhe ne veri-lindje me malin e Rencit, një zonë ndërmjet detit dhe malit. Ndodhet 55 km larg nga dogana e Muriqanit, 53 km nga aeroporti i Rinasit dhe 3 km nga porti i Shëngjinit dhe 78 km nga porti i Durrësit.

Ky plazh kufizohet nga deti Adriatik në perëndim dhe Mali i Rencit në lindje. Nga Rana e Hedhun deri në grykëderdhjen e lumit Bunë që është ekstremi më verior i bregdetit shqiptar, në një gjatësi bregdetare rreth 20 kilometra morfologjia teritoriale është thuajse e pandryshueshme dhe karakterizohet nga plazhet ranore me rërë të zezë që lagen nga ujërat e Adriatikut.

Rana e Hedhun kufizohet nga dy element të rëndësishëm natyror të cilat janë: Deti Adriatik dhe Mali I Rencit. Kjo zonë ka një vijë bregdetare afërsisht 5.5 km.

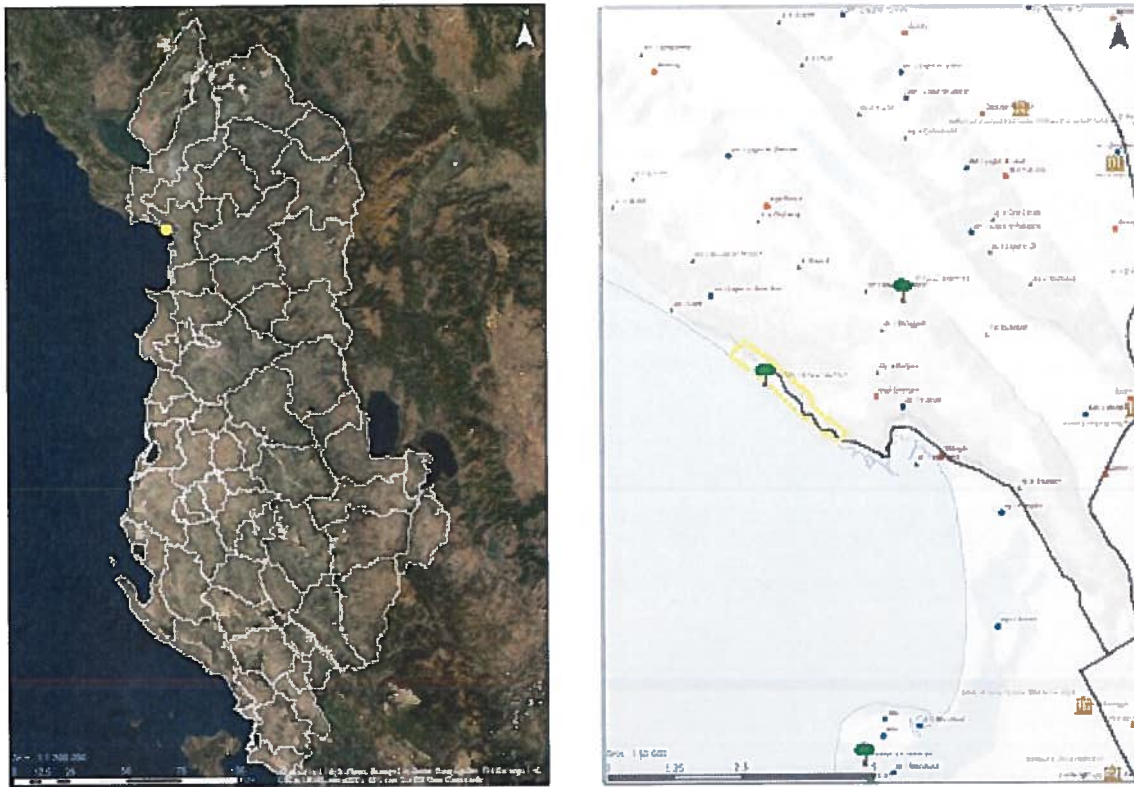
Në jug të qytetit të Shëngjinit ndodhet zona e mbrojtur, Park natyror Kune-Vain-Tale e cila ofron një vend të bukur për të shijuar një mjedis natyror të ligatinave dhe bregdetit. Në mënyrë të ngjashme, Rana e Hedhun ndodhet në veriperëndim të portit të Shëngjinit. E veçanta është se përfaqëson një grumbull rëre, të akumuluar nga era në një bregdet të lartë shkëmbor. Nga rrjeti rrugor ekzistues mund të përmendim rrugët hyrse që lidhen më akset kombëtare.

Aksesuesmeria arrihet nëpërmjet rrugës automobilistike SH1 deri në Ishull Shëngjin dhe më pas devijohet për në rrugën SH32 deri te porti i Shëngjinit, më pas itinerari ndjek rrugën që të çon te Rana e Hedhun nëpërmjet ish repartit ushtarak të kunderajrorëve. Hyrja e vetëme për në zonë arrihet nëpërmjet rrugës së Shëngjinit si i vetmi aks automobilistik.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Figura 12. Pozicioni gjeografik

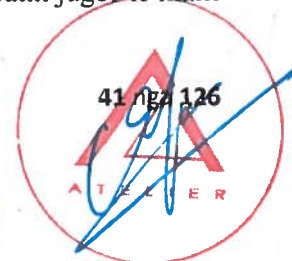


4.2. Klima

Për vetë pozitën gjeografike me dalje të gjerë në det dhe të relievit në përgjithësi të ulët, Rana e Hedhun, Shëngjini dhe Bashkia lezhë ka klimë të butë mbizotruese të tipit mesdhetar. Bashkia e Lezhës karakterizohet nga vera e nxehtë dhe e thatë, dimër i butë dhe i lagesht në pjesën e ulët, ndersa dimër të lagësht dhe të ftohtë në zonën malore. Temperatura mesatare vjetore për zonën është rreth 15 gradë, mesatarja e Janarit 7 gradë, ndërsa mesatarja e Korrikut plus 24-25 gradë. Në Lezhë temperatura max. e regjistruar është 39°C (më 18.07.1973) dhe temperatura minimale e regjistruar ka arritur në -10°C (më 24.01.1963). Në territorin e bashkisë bie mesatarisht 1700 mm reshje në vit.

4.3. Topografia

Zona e Rëndësisë Kombëtare (ZRK) Rana e Hedhun - Port Shëngjin karakterizohet nga një terren i pjerrët në kuota që fillojnë në nivel të detit dhe shtrihen nderi në 150m në shpatin jugor të malit

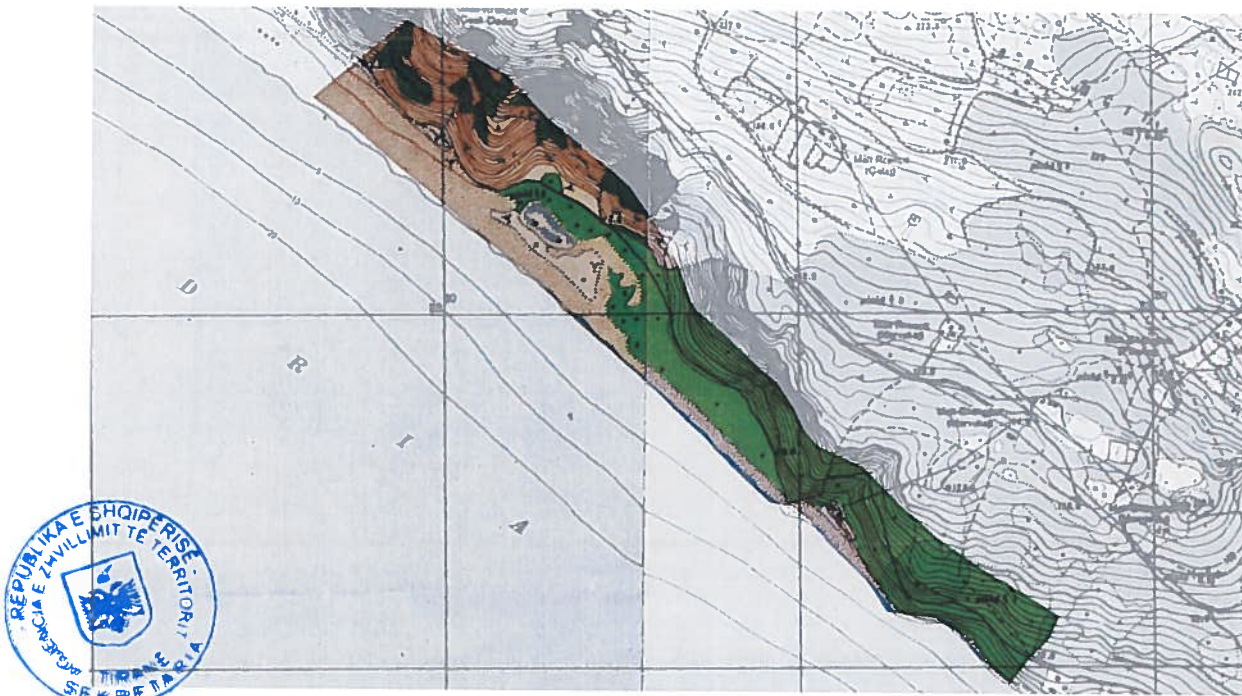


**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

të Rencit². Sipërfaqja e zonës është rreth 65ha, e cila shtrihet përgjatë vijës bregdetare në veri të Portit të Shëngjinit deri në afërsi të monumentit të natyrës Rana e Hedhun. Edhe pse një sipërfaqe relativisht e vogël, në këtë zonë takohen një larmishmëri formash dhe peizazhesh, si sipërfaqet ranore (plazhi) dhe gjire të vogla, dunat ranore me bimësi pionere, drurë të larë kryesisht Pishë (*Pinus halepensis*) dhe bulger (*Quercus trojana*), nga niveli i detit drejt shpatit jugor të malit të Rencit, i cili karakterizohet nga një peizazh tipik krastik.

Rana e Hedhun ofron një peizazh kompleks përgjatë bregdetit deri në Portin e Shëngjinit, peizazhe karstike malore dhe shpatet të pjerrët, duna ranore të mbuluar me zambakët e detit (*Pancratium maritimum*) të cilat arrijnë deri në dhjetra metra në shpatin e malit të Rencit. Vija Bregdetare karakterizohet në veri nga plazh i gjerë me rërë të bollshme, ndërsa në pjesën jugore kjo zonë karakterizohet me gjire të vogla dhe brezi i pishave deri në afërsi të detit.

Figura 13. Hartë topografike, ZRK Rana e Hedhun Porti Shëngjin



Burimi: Geoportal.asig.gov.al, 201

4.4. Gjeologjia

Zona në studim shtrihet në zonë gjeologjike të strukturoro-faciale Kruja, e cila zë pjesën më perëndimore të qarkut Lezhë. Ajo shtrihet në formën e një brezi me shtrirje veriperëndim-juglindje.

Harta Topografike e Shqipërisë, Shk-1:10,000

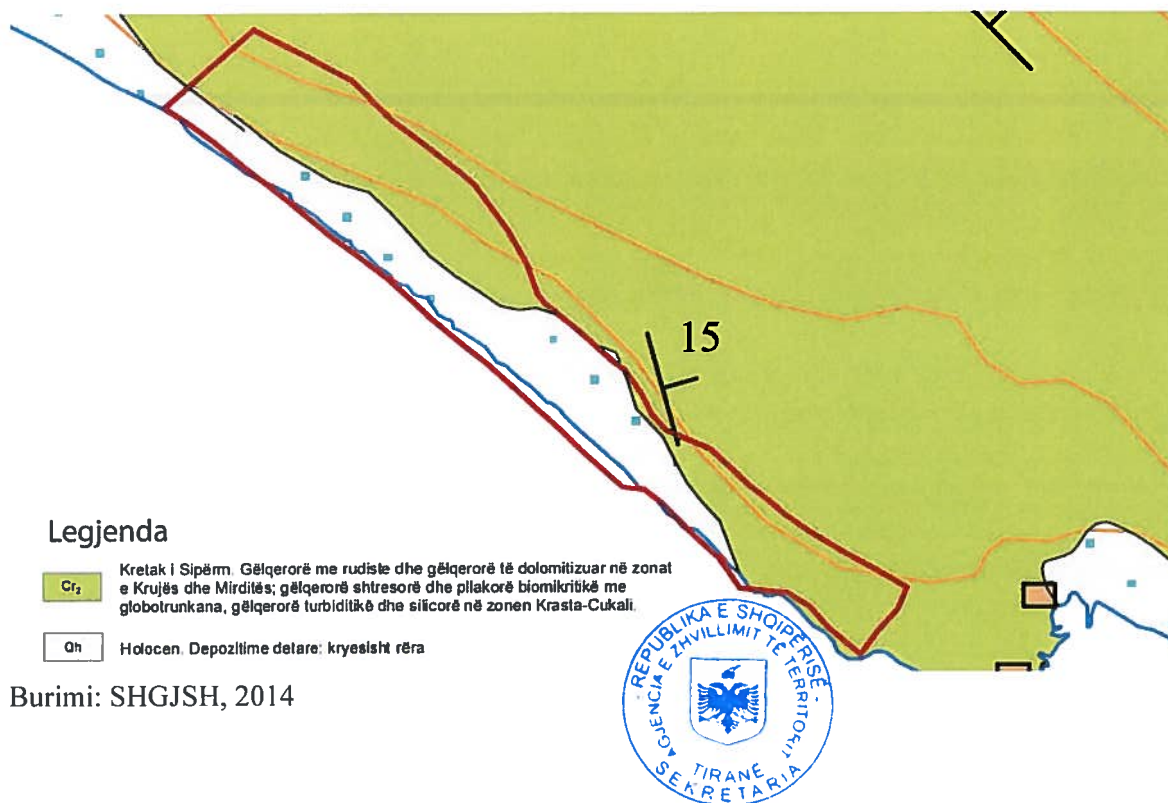
VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Ndërtohet nga depozitimet karbonatike të kretakut të sipërm (Cr2) dhe ato të Eocenit (Pg2), nga depozitimet flishore të Oligocenit të poshtëm si dhe nga depozitime të reja të Kuaternarit. Depozitimet karbonatike të kretakut të sipërm (Cr2). Këto depozitime kanë një përhapje të kufizuar në hartën gjeologjike të qarkut Lezhë, duke ndërtuar antiklinalin e Kakarriqit dhe atë të Rrencit, në veriperëndim dhe në jug, në afërsi të Mamurrasit dhe në lindje të Laçit, në formën e një brezi nga Miloti deri në lindje të Mamurrasit. Përfaqësohen nga gëlqerore, gëlqerore të dolomitizuar dhe dolomite të mirëfillta.³

Antiklinali i Rrencit shtrihet në veriperëndim deri në afërsi të qytetit të Lezhës, në vazhdimësi kemi një zhytje nën depozitimet e Kuaternarit dhe del përsëri në jug të Mamurrasit. Ndërtohet kryesisht nga formacione karbonatike të Kretakut të sipërm dhe Eocenit dhe më pak nga flishi i Oligocenit⁴.

Depozitime detare të Holocenit (Qh) ndërtojnë plazhin nga Rana e Hedhur në perëndim të Shëngjinit deri në Patok. Përfaqësohen nga rëra dhe surera bregdetare të përbera nga kokrriza kuarci, karbonati, felshpate dhe minerale të tjera të rënda⁵.

Figura 14. Harta Gjeologjike, ZRK Rana e Hedhur - Port Shëngjin



³SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorreziket në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Lezhë, Tiranë, 2014

⁴SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorreziket në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Lezhë, Tiranë, 2014

⁵SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorreziket në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Lezhë, Tiranë, 2014



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

4.5. Përdorimi i tokës

Kufiri i ri i zonës zë një sipërfaqe prej 314.91 Ha. Për qëllime planifikimi, bazuar në legjislacion në fuqi territori ndahet në sisteme territoriale. Në territorin e Ranës së Hedhun gjenden 3 sisteme territoriale nga 5.

Sistemi urban zë një sipërfaqe prej 2.99 ha të zonës në studim. Shtrirja e zonës urbane është përgjatë bregut të detit, nxitur nga zhvillimi i sektorit të turizmit. Zhvillimi urban në zonë daton pas viteve 2000, kryesisht janë struktura akomoduese turistike si dhe shërbime.

Territori i Ranës së Hedhun ka një sipërfaqe prej 307.19 ha që i përket sistemit natyror. Ky sistem dominon në të gjithë zonën, me një larmi tipologjish e përdorimesh si pasojë e një territori me relief mjaft dinamik. Pyjet të përbërë kryesisht nga pisha, shtrihen në shpateët e kodrës lindore me dendësi më të madhe në pjesën verilindore dhe juglindore. Pjesa qendrore e zonës karakterizohet nga pyjet halore në pjesë e ultësirës bregdetare ndërsa shpatet e kodrave karakterizohen nga bimësi e ulët, që përkon dhe më pjesën me pjerrësi më të vogël të tyre. Sistemi natyror përbën një pasuri me potencial për zhvillimin e turizmit natyror dhe aktiviteteve të ndryshme në natyrë.

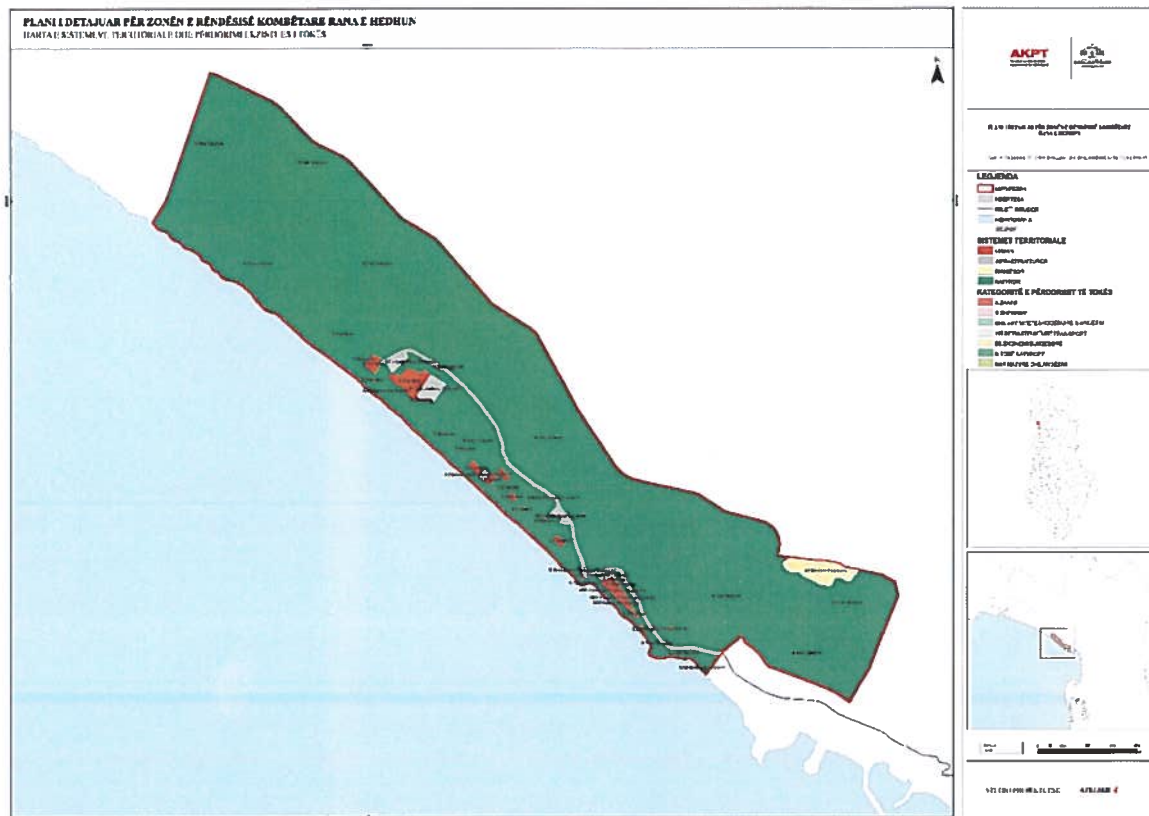
Sistemi infrastrukturor zë një sipërfaqe prej 4.71 ha. Ky sistem përfshin të gjithë rrjetin rrugor. Përsa i përket rrjetit rrugor peshë zë aksi Riviera, i vetmi segment i asfaltuar dhe hyrja e vetme në zonë, e gjithë zona aksesohet vetëm nga një aks hyrje-dalje, i cili përballlet me flukse dhe trafik të rënduar gjatë sezonit turistik. Infrastruktura rrugore është përmirësuar ndjeshëm vitet e fundit nëse e krahason me gjëndjen e mëparshme, por nevojitet zgjerimi në disa segmente si dhe zgjidhja e parkime. Në zonë ka disa ndërhyrje private për ndërtimin e depove të ujit dhe të kabinave elektrike por që janë sporadike dhe nuk ndikojnë në zhvillimin e zonës.

Nëse bëjmë një krahasim të përdorimit aktual të tokës me 22 kategoritë e VKM 686, vërejmë që territori i Ranës së Hedhun përmban 7 kategori. Dominuese është kategoria N Tokë Natyrore 280.25 ha, e ndjekur nga NAR Natyrë dhe Argëtim 28.02 Ha, me nënkategorinë e vetme Plazhe (NAR2), INT Infrastruktura Transporti 3.95 ha dhe S Shërbimet që zë 2.22 Ha. Kategoritë e tjera si Banimi, Aktivitete shoqërore dhe Argëtim, Zona ushtarake zënë një sipërfaqe shumë të vogël pothuajse të pa përfillshme.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Figura 15. Përdorimi i tokës ekzistues



4.6. Hidrografia

4.6.1. Ujërat sipërfaqësorë

Zona e Rëndësisë Kombëtare Rana e hedhun Port Shëngjin shtrihet në veri të NjA-së Shëngjin, përgjat vijës bregdetare deri në kufij të Monumentit të natyrës Rana e Hedhur.

Zona në studim karakterizohet nga terrene të thata, të përbërë nga shkëmbinj gëlqeror i shpatit të malit të Rencit. Zona përshkohet nga 3-4 përrenj të vegjël sezonal, të cilët zbresin nga shpati i malit të Rensit. Në pjesën qendrore të zonës, në nivel me detin, disa dekada më parë ekzistonte një ligatinë e vogël sezonale, në vend të së cilës tashmë janë ndërtuar ndërtesa në funksion të zhvillimit të turizmit⁶. Zona në studim cilësohet relativisht e thatë nga pikëpamja e ujrave sipërfaqësor.

⁶Harta Topografike e Shqipërisë, Shk-1:10,000



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

4.6.2. Ujërat nëntokësorë (Akuiferët)

Zona në studim ndodhet në akuiferë të tipit me porozitet çarje-karst me ujëpërcjellshmëri tepër të ndryshueshme nga shumë e lartë deri shumë e ulët që kanë një sipërfaqe prej 273 km². Këto akuiferë shtrihen në pjesën lindore të qarkut si në Malin e Munellës, dhe një pjesë të Malit të Zebës nga Kurbneshi në Vlashaj e Nënshajt, pastaj në krahun perëndimor (Mali i Kakarriqit dhe ai i Rrencit) dhe në drejtimin veri-jug nga Rroboshta në Mamurras. Formacionet shkëmbore përfaqësohen nga gëlqerorë e dolomite.

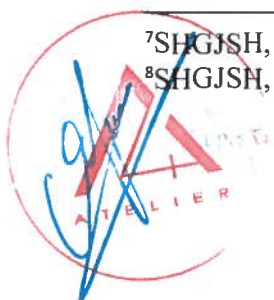
Akuiferët më të rëndësishëm të qarkut të Lezhës janë akuiferët e shkrifët me porozitet ndërkokrrizor me ujëpërshkueshmëri shumë të lartë dhe të lartë që përbëhen nga rërë dhe zhavor dhe nga rërë, zhavor dhe argjila dhe kanë një sipërfaqe 257.75 m². Të tillë janë akuiferi i Lezhës, i cili zgjatet deri në afërsi të Ranës së hedhur dhe ai i Fushë Kuqes⁷.

Akuiferi i Rrencit shfaqet në formën e një antiklinali me kurriz të valëzuar i cili fillon që nga fshati Rrenc, vazhdon më tej me Malin Kolaj dhe mbyllet pranë Lumit Buna në kufi me Malin e Zi. Ka një sipërfaqe prej 41.4 km² dhe ndodhet në pjesën veriperëndimore të qytetit të Lezhës me drejtim veriperëndim-juglindje me gjatësi rreth 24 km dhe gjërësi që varion nga 0.3-3 km. Ndërtohet nga formacione shkëmbore karbonatike të Kretakut të Sipërm (Cr2) të përfaqësuar nga gëlqerorë me rudiste, të dolomitizuar, shtresorë dhe pllakorë biomikritikë etj. Krahu lindorë bie me kënde 50-70 gradë ku takohen edhe prishje tektonike shkëputëse, ndërsa krahu perëndimorë bie me kënd rreth 70 gradë në fshatin Boks e Rrjoll dhe paraqet kontakt tektonik me flishin e pakos argjilo-ranore ritëm hollë. Bërthama e strukturës ndërtohet nga depozitimet e pakos gëlqerore të Krastës së sipërme, kurse krahët nga gëlqerorët e Eocenit si dhe pakua merglore. Si bazë ushqyese akuiferi ka reshjet atmosferike të cilat për këtë antiklinal arrinë në 1664 mm. Një pjesë e tyre rreth 50%, drenojnë në formë prroskash, ndërsa pjesa tjetër infiltrohet nga masivi karbonatik i Rrencit. Nga llogaritjet rezulton se bilanci uhor i këtijë masivi është 1.08 m³/s. Kjo sasi drenon në formë burimesh siç është Burimi i Malit Kolaj me Q=20 l/s, Burimi i Sukave të Dushkut me Q=15 l/s, Burimi i Kripur me Q=13 l/s. Pjesa tjetër drenon nga ana perëndimore e masivit në Detin Adriatik si dhe nga ana lindore e tijë, në Kënetën e Torovicës⁸.



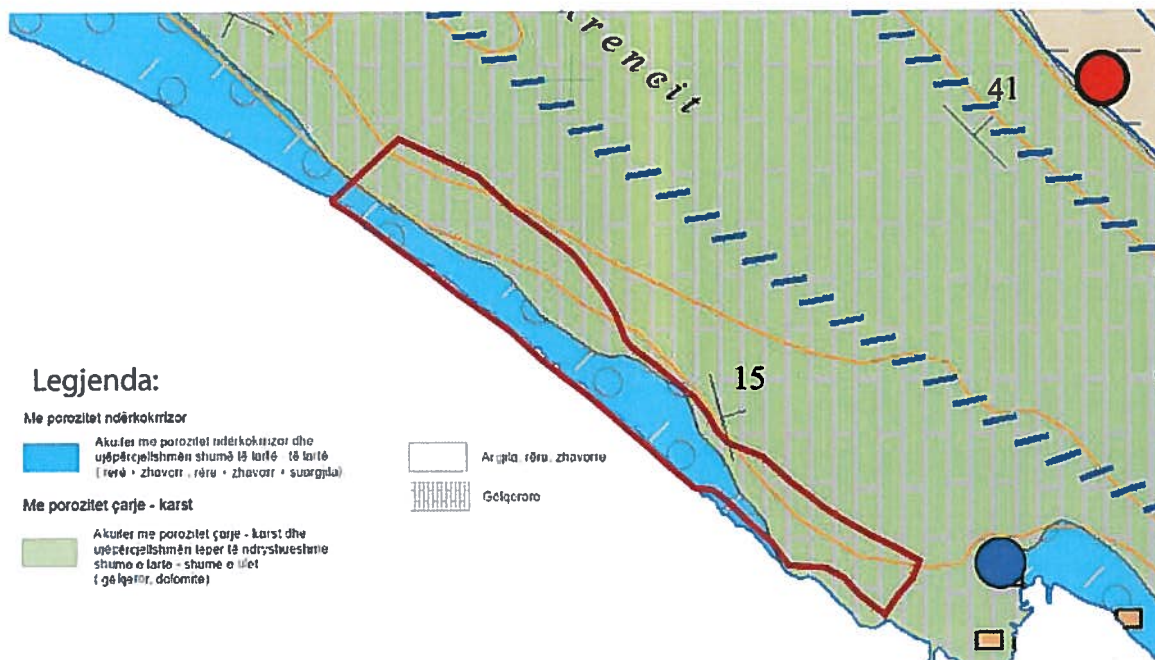
⁷SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorrezizet në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Lezhë, Tiranë, 2014

⁸SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorrezizet në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Lezhë, Tiranë, 2014



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Figura 16. Harta Hidrogeologjike, ZRK Rana e hedhun - Port Shëngjin



Burimi: SHGJSH, 2014

4.7. Cilësia e ujrave nëntokësorë

Akuiferi i Rencit paraqitet me ujra të një cilësie shumë të mirë, të cilët janë të përshtatshëm për furnizimin e popullatës me ujë të pishëm, por ky akuafer ka rezerva të pakta uji. Nga ana hidrokimike këto ujëra janë të tipit $\text{HCO}_3\text{-Ca-SO}_4$, pra bëjnë pjesë në ujërat e pishëm. Ndërsa Cl-Na+K-HCO_3 dhe $\text{HCO}_3\text{-Cl-Na+K}$, për ujërat e kripur. Cilësia e ujit të burimeve, përveç atyre të kripur, në një pjesë të akuiferit të Lezhës, është e mirë dhe uji i tyre i plotëson standartet për tu pirë⁹.

4.8. Cilësia e ajrit

Verifikimi i kryer në të gjitha burimet e certifikuar të informacionit mbi cilësinë e ajrit, përfshirë këtu Raportet e Gjendjes në Mjedis për vitet 2011-2018 apo raportime të tjera të Institutit të Shëndetit Publik dhe Institutit të Fizikës Bërthamore, tregojnë se nuk ka monitorime të kryera nga Institucionet publike në zonën në studim. Po kështu nuk ka as të dhëna të raporteve të

⁹SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorreziziqet në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Shkodër dhe Lezhë, Tiranë, 2014



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

vetëmonitorimit duke qenë se në këtë zonë nuk ka subjekte të licensuara industriale që të kenë detyrimin ligjor të hartimit të raporteve të vetëmonitorimit.

Megjithë mungesën e të dhënave, ka argumente të mjaftueshëm për të arritur në përfundimin se cilësia e ajrit është brenda normave të vendit për sa i takon niveleve të lejuara të ndotjes nga pluhurat PM₁₀ dhe PM_{2.5}, dioksidin e squfurit (SO₂), oksidet e azotit (NO_x), ozonin troposferik (O₃), Monoksidin e karbonit (CO), komponentet organike të avullueshme (Benzeni C₆H₆).



4.9. Ndryshimet Klimatike

Aktualisht, Shqipëria po përjeton ndikim të ndryshimeve klimatike, kryeshit në zgjatjen e periudhes se thate, intensifikimin e rasteve ekstreme të motit, përmbytje dhe çrregullime në sektorin e bujqësisë. Shqipëria ka bërë parashikim të gjithë këtyre ndikimeve për të ardhmen për periudhat 2030 - 2100. Efektet që pritet të kenë këto ndryshime përfshijnë rritjen e temperaturave, reduktimin e reshjeve dhe shtimin e thatësirave, çrregullimet e motit dhe ngritjen e nivelit të detit dhe përmbytjet.

Në skenarët e rritjes së temperaturës, deri në vitin 2050, parashikohet rritje mesatare e temperaturës prej 1.7°C dhe rritja maksimale në rastin e skenarit më negativ parashikohet të jetë prej 2.2°C Deri në 2080, temperatura parashikohet të rritet me 2.8°C, ndërkohë që vlera maksimale e parashikuar e rritjes është 3.5° C. Deri në vitin 2100, temperatura mesatare vjetore parashikohet të rritet me 2.4° C ose 4.1° C në rastin e skenarit më negativ. Gjithashtu pritet që të ketë një rritje të theksuara të zgjatjes së numrit të ditëve me kushte ekstreme të temperaturave mbi 35°C ose më të ulta se 0°C. Sipas parashikimeve, në vitet e ardhshme sasia e reshjeve pritet të ulet deri në 14.37% në vitin 2080, dhe deri në më shumë se 18% në vitin 2100. Periudhat e thatësirës pritet që rriten duke bërë që sezonet e verës do të jenë 50% më të thata. Me mungesën e reshjeve Vendi to të hasë në një problem serioz në zhvillimin e sektorëve të energjisë, bujqësisë dhe në aspektet natyrore në përgjithësi. Gjithashtu është parashikuar rritje e nivelit të detit me 5-14 cm deri në vitin 2030 dhe me 49 cm deri në vitin 2100. Deri më tani, Deti Adriatik është ndikuar nga ndryshimet klimatike globale, duke rritur nivelin e ujrave më një centimetër në vit dhe është ngrohur me 0.5°C krahasuar me vitin 1970¹⁰.

Rritja e Nivelit të ujrave të detit, do të shkaktojë probleme të mëdha në zonën bregdetare, kryesisht në përmbytje, kripëzim të tokave bujqësore dhe të ujrave nëntokësor dhe erozion. Këto ndikime priten të nxiten edhe si pasojë e një sërë problematikash zinxhirë si prishja e sitemeve ligatinore në vijën bregdetare, prishja e dunave ranore, mungesa e sedimentimit në grykëderdhjet e

¹⁰Ministry of Tourism and Environment, Third National Communication of the Republic of Albania under the United. Communication Report, Tiranë 2016



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

lumenjëve për shkak të ndërtimeve të HEC-eve në pellgjet ujbledhëse të lumenjëve dhe dëmtimi i brezit mbjortës me pisha në zonën bregdetare¹¹.

4.10. Zhurmat në mjedis

Verifikimi i kryer në të gjitha burimet e certifikuara të informacionit mbi zhurmat në mjedis, përfshirë këtu Raportet e Gjendjes në Mjedis për vitet 2011-2018 apo raportime të tjera të Institutit të Shëndetit Publik dhe Institutit, tregon se nuk ka monitorime të kryera nga Institucionet publike në zonën në studim. Po kështu nuk ka as të dhëna të raporteve të vetëmonitorimit duke qenë se në këtë zonë nuk ka subjekte të licensuara industriale që të kenë detyrimin ligjor të hartimit të raporteve të vetëmonitorimit.

Megjithë mungesën e të dhënave, ka argumente të mjaftueshëm për të arritur në përfundimin se niveli i zhurmave në mjedis është brenda normave të vendit. Mbetet problematic dhe I pa vlerësuar niveli i zhurmave gjatë stinës së verës.

4.11. Natyra

4.11.1. Habitatet kryesore

Në zonë dallohen disa kate të bimësisë dhe për pasojë disa tipe habitatesh përfshirë:

1. Ujera detare
2. Litoral me duna ranore të mbuluar na bimësia tipike dunore si dhe pyje me pisha te mbjella
3. Faqe shkëmbore të mbuluara nga makia mesdhetare
4. Pyje me pisha te mbjella artificialisht për stabilizim të dunave ranore dhe veshje të sipërfaqeve më parë të zhveshura



4.11.2. Flora dhe fauna

Studim për speciet bimore dhe shtazore të pranishme në Zonën e Ranës së Hedhun janë shumë të pakta dhe shpesh nuk hyjnë në analiza të detajuara të pasurisë bimore dhe shtazore.

¹¹R. Gjoka, Xh. Hoxha, K. Bashmili "Qeverisja për zgjidhjen e problematikave që lidhen me ndryshimet klimatike", 2018



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

4.11.3. Lloje dhe habitate bimore të rëndësishme

Sikurse dhe në Zonën e Baks-Rrjollit në këtë zonë priten 10 lloje bimore me interes ruajtjeje të veçantë, prej të cilave katër janë klasifikuar si të Rrezikuara dhe gjashtë të tjerat si të Cenuara.

4.11.4. Fauna

Zona e Pejzazhit të Mbrojtur Lumi Buna Velipojë (PMLBV) mbështet një shumëllojshmëri të gjerë të llojeve të kafshëve dhe është veçanërisht i pasur me lloje ujore. Fauna përfshin një numër të madh llojesh me interes ruajtjeje në nivel global, rajonal apo kombëtar.

- **Gjitarët**

Llojet më të zakonshme të gjitarëve brenda PMLBV-së përfshijnë: *Lepus capensis* (Lepuri i Egër), *Vulpes vulpes* (Dhëlpër e Kuqe), *Canis aureus* (Çakalli), *Meles meles* (Vjedulla Europiane), *Mustela nivalis* (Nuselala) dhe *Sus scrofa* (Derri i Egër). Ndërkaq në ujërat detare është raportuar prania e *Tursiops truncatus* (delfini hundëçekiç).

- **Shpendët**

95 specie shpendësh janë regjistruar në zonë dhe në afërsi të saj gjatë një vizite të ndërmarrë në sezonin e folezimit 2019. Shumica e shpendëve, mbi 55% e tyre, i takonin komunitetit të shpendëve Passeriformes ose shpendëve të vegjël këngëtarë. Pjesa e mbetur e shpendëve përbëhej nga shpend pjesëtarë të grupeve të tjera taksonomike si shpendë grabitqarë, qukapikë, kukuvajka, baltakë, cafska, pulbardha, dallëndyshe deti, pëllumba, karabullakë, pulujëza, pupëza, garguj, kredharakë, qyqe, dhe shpend të tjerë.



- **Zvarranikët**

Euronatur (2006) regjistroi pranë kësaj zone praninë e 19 llojeve të zvarranikëve katër prej tyre si Pothuajse të Kërcënuar, 10 si Pak Problematike dhe pesë si të Pavlerësuara.

- **Amfibët**

Euronatur (2006) regjistroi pranë kësaj zone praninë e 11 llojeve të amfibëve, ku të gjitha ndodhen në të dhënat e listës së kuqe të IUCN-së të vitit 2012, një si e rrezikuar dhe 10 si pak problematike



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

4.12. Zonat e mbrojtura

Në afërsi të këtij territori ndodhet Monumenti Natyror “Rana e hedhun”. Ky monument natyror shtrihet pranë kufirit jugor të Zonës së Peizazhit të Mbrojtur Bunë-Velipojë.

Është një dunë ranore tipike e vendosur në një nga shpatet e Malit të Rrencit. E shtrirë në lartësi afërsisht 200-300 metra vijë lineare dhe në breg të detit Adriatik. Rrethohet nga bimësia tipike mesdhetare e përfaqësuar nga makia mesdhetare dhe dushkajat e formuar nga bulger (*Quercus trojana*)

Formacioni ranor është krjuar nga një depozitim në kohë të sedimenteve detare që më parë merren nga era për të vendosur e për të marrë trajtën e dunave ranore.

Si Monument Natyror, gëzon mbrojtje të nivelit të parë ose mbrojtjen më të fortë, paprekshmërinë nga çfarëdo lloj investimi dhe ndalimin e tjetërsimit fizik dhe funksional.

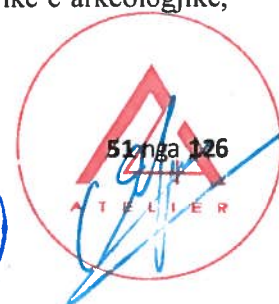
Megjithë kufizimet e mësipërme, zona e mbrojtur rrezikon nga shfrytëzimi për qellime argëstuese dhe sportive që po dëmtojnë rëndë morfologjinë e saj natyrore.

Figura 17. Monumenti Natyror Rana e hedhun



4.12.1. Zona e Projektit dhe Zona Monument Natyror “Rana e Hedhun”

Zona ku mendohet të shtrihet projekti shtrihet pranë Monumentit Natyror “Rana e Hedhun”. Në një “Monument natyror” zbatohet shkalla e parë e mbrojtjes. Zona mbrohet e menaxhohet për ruajtjen e karakteristikave dhe dukurive të veçanta natyrore, kulturore, historike e arkeologjike, për të cilat është shpallur monument.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Në përputhje me pikën 3a të nenit 13 të Ligjit 81/2017 “Për zonat e mbrojtura” shkalla e parë e mbrojtjes kupton aktivitetet e ndaluara si më poshtë:

- 1) prerja e drurëve dhe e shkurreve;
- 2) përdorimi i kimikateve dhe i plehrave kimike;
- 3) ndërtime të çdo lloji;
- 4) nxjerrja e mineraleve dhe e torfave;
- 5) ndezja e zjarreve;
- 6) kullotja, kalimi i kafshëve shtëpiake dhe ndërtimi i objekteve për mbajtjen e tyre;
- 7) ngritja e objekteve çlodhëse, argëtuese dhe sportive;
- 8) kalimi nëpër shtigje, me përjashtim të pronarit ose të përdoruesit të tokës;
- 9) lëvizja me mjete motorike të çdo lloji, me përjashtim të makinave të administratës së ruajtjes së rezervatit dhe të zjarrfikësve;
- 10) vozitja me barka, kanoe dhe mjete të tjera lundrimi;
- 11) riprodhimi intensiv i llojeve të faunës së egër, objekt gjuetie.
- 12) shfrytëzimi i tokës me teknologji intensive, me mjete dhe mënyra që shkaktojnë ndryshime rrethësore në biodiversitet, në strukturën dhe funksionet e ekosistemeve ose që dëmtojnë në mënyrë të pandreqshme sipërfaqen e tokës;
- 13) neutralizimi i mbetjeve me origjinë jashtë territorit të “Parkut kombëtar”;
- 14) shpërndarja e kafshëve dhe e bimëve jovendase, kur ato sjellin ndryshime në biodiversitetin e zonës;
- 15) riprodhimi intensiv, me përjashtim të riprodhimeve shpëtuese;
- 16) ndërtimi i rrugëve, autostradave, hekurudhave, zonave urbane, hidrocentraleve, linjave të tensionit të lartë dhe sistemeve të naftës dhe gazit me shtrirje të gjatë;
- 17) larja dhe spërkatja e rrugëve me kimikate;
- 18) mbjellja e pyjeve monokulturë;
- 19) ndezja e zjarreve jashtë vendeve e pikave të caktuara;
- 20) lëvizja e mjeteve të transportit jashtë rrugëve të caktuara;
- 21) nxjerrja e mineraleve, gurëve, torfave, me përjashtim të gurëve dhe rërës për mirëmbajtjen e parkut;
- 22) veprimtari masive sportive, turistike, jashtë pikave të caktuara;
- 23) organizimi i garave me automjete e motoçikleta.



4.12.2. Parimet e Menaxhimit të zonave të mbrojtura



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Bazuar në nenin 4 të ligjit 81/2017 "për zonat e mbrojtura", menaxhimi, planifikimin dhe ruajtja e zonave të mbrojtura mjedisore në Shqipëri realizohet nëpërmjet zbatimit të katër parimeve thelbësorë, të cilët garantojnë mbrojtje dhe menaxhim të qëndrueshëm të tyre. Këto parime të rëndësishme konsistojnë në: a) Parimi i zhvillimit të qëndrueshëm, b) Parimi i integritetit, c) Parimi ndotësi paguan dhe ç) Parimi i parandalimit dhe i marrjes së masave paraprake. Shkurtimisht në paragrafët vijues spjegohet secili prej këtyre parimeve.

- a) *Parimi i zhvillimit të qëndrueshëm.* Nëpërmjet planifikimit dhe menaxhimit të kujdesshëm, burimet e tokës, përfshirë ajrin, ujin, florën dhe faunën, ruhen për të mirën e brezave të sotëm dhe të ardhshëm nëpërmjet zhvillimit që plotëson nevojat e tanishme pa kërcënuar nevojat e brezave të ardhshëm.
- b) *Parimi i integritetit.* Integriteti i politikave të mbrojtjes së mjedisit në ato të zhvillimit ekonomik, pasi zhvillimi i mjedisit është i lidhur ngushtë me zhvillimin ekonomik të vendit.
- c) *Parimi "ndotësi paguan".* Subjektet, që me veprimet apo mosveprimet e tyre ndotin dhe/apo dëmtojnë mjedisin brenda e jashtë zonës së mbrojtur, paguajnë për rehabilitimin e tij.
- d) *Parimi i parandalimit dhe i marrjes së masave paraprake.* Me anë të politikave dhe bazës ligjore përkatëse shteti merr masa paraprake për parandalimin e ardhjes së pasojave negative në mjedis nga aktiviteti njerëzor dhe faktorët natyrorë.

Sa më lartë duket qartë që planifikimi në zonat e mbrojtura duhet të jetë tepër i kujdesshëm, duke marrë parasysh parimet e mësipërme të cilat rrjedhin nga ligji për zonat e mbrojtura dhe duke patur një ndjeshmëri të lartë mbi aspektet mjedisore, të tilla si mbrojtja e diversitetit biologjik, mbrojtja dhe përmirësimi i habitateve, mbrojtja e cilësisë së ujit, ajrit, tokës, etj.

4.12.3. Veprimtaritë e ndaluara në Monumentet Natyrore, Kat. III

Monumentet natyrore rrethohen nga zona buferike me gjerësi deri në 200 metra nga perimetri i monumentit. Ky perimetër duhet të ruhet dhe të mos planifikohet për ndërtim, zonë urbane apo funksione të tjera.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

4.13. Peizazhi

Vija bregdetare e Rana e Hedhun - Port Shëngjin karakterizohet nga tipologji peizazhi shumë dinamik, në pjesën veriore pothuajse i pa prekur. Në zonë dominojnë tre elementë kryesore peizazh formuese, trupat ujorë, elementi ranore dhe e dunave me bimësi karakteristike pionere dhe shpati jugor krastik të malit të Rencit.

Elementi Ujor: Sipërfaqet ujore në territorin e zonës në studim dominohen nga vija bregdetare, e përbërë nga sipërfaqe ujore në këtë zonë, e cila ndërthuret me plazhet e gjera dhe brezin e pishave në pjesën qendrore e jugore të zonës. Ndërthurja e vijës bregdetare me brezin ranor dhe atë të pishave, ndërpritet në shumë raste nga ndërtime të cilat dëmtojnë peizazhin natyror të zonës.

Figura 18. Foto e vijës bregdetare, ZRK Rana e hedhun - Port Shëngjin



Elementi i rërës dhe dunave ranore bregdetare: Rëra e plazhit dhe dunat ranore janë një pjesë shumë e rëndësishme e formimit të peizazhit në zonën e plazhit të Ranës së Hedhun - Port Shëngjin. Plazhi i gjerë me rërë të bollshme krijon një fashë gjatësore, e cila ndërthuret me kreshtat e dunave, të cilat vijnë paralel, kryesisht në zonën veriore të zonës. Dunat ranore kanë krijuar një atmosferë harmonike në të gjithë zonën, në sajë të veprimtarisë intensive të erës, rëra ka arritur të ngjitet disa metra në shpatin e malit të Rencit, duke formuar një brez rërë në pjesën fundore të shpatit. Gjithashtu dunat kanë krijuar një habitat të rëndësishëm për speciet floristike dhe faunistike të zonës, duke krijuar mjedis të përshtatshëm në sajë të mbrojtjes nga erërat bregdetare.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Figura 19. Foto nga rëra dhe dunat, ZRK Rana e Hedhun - Port Shëngjin



Elementi peizazhistik Shpati krastik i malit të Rencit: Shpati jugor i malit të Rencit është elementi më i fortë peizazhistik në zonë, duke arritur lartësinë nga 0mnd deri në 400mnd në një pjerrësi të konsiderueshme. Ky shpat është tipik i peizazhit krastik, ku dallohen qartë format e crregullta, carjet tërthorazi të përrenjëve, dhe celtinat që ofron zakonisht ky lloj peizazhi. Ky element e bën shumë më të larmishëm zonën, duke i dhënë, krahas karakter bregdetar, edhe karakter paksa malor. Duhet theksuar që mali i Rencit është habitat shumë i rëndësishëm për shpendët grabitqar.

Figura 20. Foto nga shpati i malit të Rencit, ZRK Rana e Hedhun - Port Shëngjin



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

4.14. Infrastruktura mjedisore

4.14.1. Menaxhimi i mbetjeve

Situata e menaxhimit të mbetjeve urbane në zonën e projektit nuk paraqitet e mirë. Pothuajse në të gjithë vijën bregdetare, kryesisht në zonën e pishave dhe përgjatë përrenjëve të vegjël, shikohet prania e mbetjeve të ngurta urbane të grumbulluara në vende të pa përshtatshme.

Aktualisht, zona në fjalë gjeneron sasi të konsiderueshme të mbetjeve të ngurta urbane, të cilat menaxhohen si pjesë e NjA-së Shëngjin, nga Bashkia e Lezhë. Problematikë mbetet periudha e sezonit turistik, ku popullësia në zonën dhe rrethina pesë-fishohet. Në po të njëjtin shkallë shumëfishohet edhe sasia e mbetjeve, duke arritur në 10ton/ditë (për gjithë NjA-në Shengjin).¹²

Shërbimi i grumbullimit kryhet me kontenier metalik 1.1m³ ndërsa transportii mbetjeve ofrohet në të gjithë zonën në studim, një (1) herë në javë gjatë stinës së dimrit, me anë të një mjeti me kapacitet 7.5ton. ndërsa gjatë stinës së verës shërbimi i terheqjes së mbeturinave kryhet çdo ditë.¹³

Në të ardhmen, pas zhvillimit të projekteve të propozuara në PDZRK, në zonën e Ranës së Hedhun pritet të ketë një fluks të shtuar truristësh prej 3,000 turistë/ditë, të cilët arrijnë një normë gjenerimi mbetjesh rreth 1.18 kg/ditë/person¹⁴, ose thënë ndryshe gjenerimi i mbetjeve do të arrijë vlerën maksimale rreth 3.5 ton/ditë ose 1,277 ton/vit. Duke qënë zonë turistike, kjo sasi mbetjesh duhet menaxhuar me kujdes të veçantë, duke përdorur skema të integruara të menaxhimit të tyre dhe implementimin e parimeve të 3R¹⁵.

Mbetjet e ngurta, të prodhura në zonën e projektit, do të menaxhohen në përputhje me hierarkinë e mbetjeve të përcaktuar në *Direktivën e BE-së 2008/98/EC* dhe *draft-Strategjinë Kombëtare të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve, në vitin 2018*. Në këto dokumente përcaktohen qartë parimet dhe hierarkia e menaxhimit të mbetjeve urbane, qëi jep rëndësi parandalimit të mbetjeve, ripërdorimit të tyre, riciklimit, djegies me qëllim përfitim energjie dhe depozitimit në landfill. Përdorimi i depozitimit në landfill është gjithësesi opsioni i fundit dhe vetëm kur janë ezauruar katër shkallët e para të hierarkisë së menaxhimit të integruar të mbetjeve. Theksojmë që synimi mbetet që mbetjet e destinuara për depozitim final në landfill duhet të shkojnë drejt "0" zeros.

Autoriteti kryesor për menaxhimin e mbetjeve në zonën e projektit do të vazhdojë të jetë Bashkia e Lezhës, e cila do të bëjë të mundur largimin e mbetjeve për në zonën e përcaktuar prej saj. Ndërsa në plotësimin e infrastrukturës së grumbullimit të mbetjeve në zonë do të jetë përgjegjës investitori i caktuar nga bashkia.

¹² Bashkia Lezhë, PLMIMNU, 2017 - 2020

¹³ Bashkia Lezhë, PLMIMNU, 2017 - 2020

¹⁴ Banka Botërore, Norma e gjenerimit të mbetjeve për Europën dhe Azinë Qëndrore, 2018

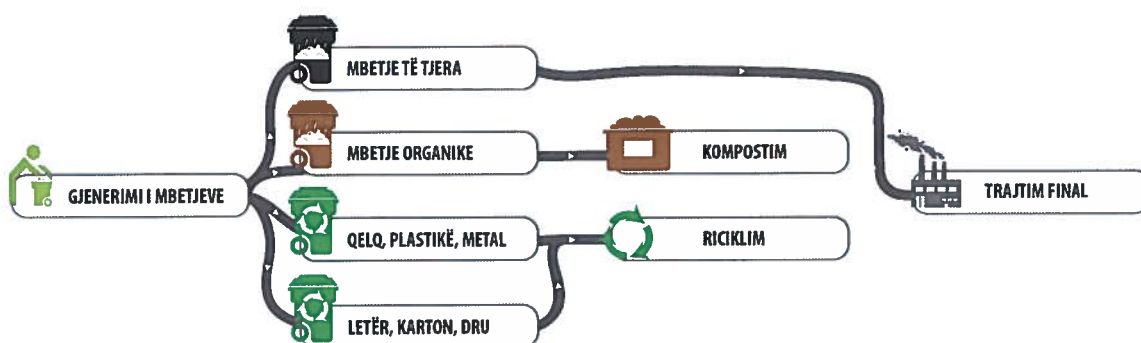
¹⁵ Reduktim, Ripërdorim dhe Riciklim

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Është shumë e rëndësishme që në këtë zonë të ndërtohet një skemë tepër efikase, e cila garanton menaxhimin e integruar të mbetjeve të ngurta urbane dhe integrohet gjithashtu mirë në aspektet e dizajnit dhe arkitekturës së përzazhit.

Në zonën e projektit do të realizohet mbledhja e mbeturinave në sistem të diferencuar me 4 kosha. Në secilin prej koshave, të paisur me ngjyrë dhe pershkrimet përkatëse do të grumbullohen: 1) Qelq, plastikë dhe metal, 2) Letër, karton dhe dru, 3) Orgganike dhe 4) mbetje të tjera. Në këtë mënyrë, mbetjet janë gati për tu futur në procesin e riciklimit dhe kompostimit.

Figura 21. Skema e menaxhimit të mbetjeve të ngurta urbane



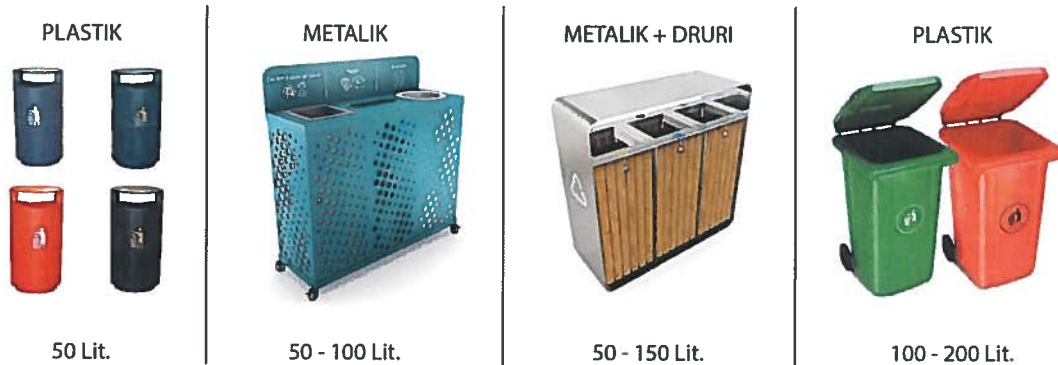
Për grumbullimin e mbetjeve do të përdoren dy lloje kontenierësh (koshash), në madhësi dhe dizajn të ndryshëm. Kontenierët do të garantojnë një dizajn të përshtatshëm dhe do të plotësojnë kushtet higjienike të nevojshme. Të dy modelet do të jenë të mbyllur, pasi në sezonin e nxehtë mbetjet mund të krijojnë aroma të pa këndshme dhe të afrojnë insekte që mund të shkaktojnë shqetësim në të turizmit dhe mjedisit.

Kontenierët e mbeturinave në zonën e plazhit dhe në afërsi të pedonaleve do të jenë të kapacitetit relativisht të vogël, rreth 50 - 200 litra, secili prej tyre do të mbulojë një sipërfaqe me rreze 50-100 m. Në zonën e plazhit kontenierët do të jenë të lëvizshëm, ndërsa përgjat shëtitoreve ato do të jenë të pa lëvizshëm. Disa prej modeleve të rekomanduar paraqiten në figurat ilustruese në vijim, duhet theksuara se këto modele mund të ndryshohen varësisht dizajnit apo mënyrës së vendosjes sipas rastit.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Figura 22. Modele të kontenierëve të mbeturinave në zonën e plazhit dhe shëtitore



Burimi: trashcanrevieës.com

Kontenierët e grumbullimit të mbeturinave në zonën e bizneseve dhe resorteve propozohet të jenë nëntokësorë, për të siguruar higjienë dhe kapacitet relativisht të lartë dhe të mbrojtur nga kushtet atmosferike. Gjithashtu këto lloje kontenierësh do të sigurojnë një dizajn të përshtatshëm dhe nuk do të zënë hapësirë, pasi pjesa e sipërme, mbi tokë, është shumë e vogël.

Ky model përbëhet nga pjesa e sipërme, e cila shërben për të hedhur mbeturinat, kontenieri i cili ndodhet nëntokë dhe mekanizmi ngritës, që mund të jetë vetjak për çdo kontenier, ose për të gjithë pikën e grumbullimit bashkë (Për të katër kontenierët).

Figura 23. Model kontenieri mbeturinash për zonën e biznesit dhe resortet.



Burimi: correiodominho.pt

Grumbullimi i mbetjeve do të mundësohet nga makineri teknologjike të përshtatshme për vetëngarkimin e kontenierëve. Makina duhet të jetë me kapacitet rreth 7ton ose të jenë dy automjete me kapacitet 3.5ton secila. Makina teknologjike duhet të sigurojë mbledhjen e diferencuar të mbetjeve.

Për mbledhjen e kontenierëve do të instalohet një model SMART, i cili do të konsistojë në paisjen e çdo kontenieri me sensor¹⁶ i lidhur me ËiFi që tregon sasinë e mbushjes së tij. Kur kontenieri arrin mbushjen mbi 80% sensori lajmëron qendrën e grumbullimit, duke përcaktuar edhe lokacionin e kontenierit. Në këtë mënyrë, do të zhvillohet një model i cili ofron efikasitet maksimal në mbledhjen e mbeturinave, rritjen e cilësisë së shërbimit dhe ul sasinë e ndotësve në atmosferë, kryesisht CO₂. Në skemën vijuese paraqitet në mënyrë të detajuar secila pjesë e këtij sistemi dhe mënyra e mbledhjes së mbetjeve.

4.15. Furnizimi me ujë dhe trajtimi i ujrave të përdorur

Në këtë fazë të projektit janë bërë investigime në terren të shoqëruar nga autoritetet lokale, kryesisht zyrat e urbanistikës dhe agjensitë e mjedisit. Është marrë kontakt edhe me ndërmarrjet e ujësjellësve egzystues. Nga takimet me personelin inxhinier teknik, Zona “Rana e Hedhun” rezultoi pa ndonjë rrjet egzystues për furnizimin me ujë të pijshëm. Më poshtë jepen një përshkrim më i detajuar i gjendjes egzystuese të furnizimit me ujë të pijshëm.

Zona “Rana e Hedhun”, vetëm në hyrje të saj ka një popullim të dendur, kryesisht hotele dhe pak banesa private të cilat furnizohen me ujë nga ujësjellësi i Shëngjinit. Në sipërfaqen e projektit janë egzistues dy-hotele të cilët e kanë zgjidhur problemin me puse individuale. Pjesa tjetër e sipërfaqes së projektit nuk ka asnjë burim të mirëfilltë uji të pijshëm. Nga ana e punonjësve të bashkisë Lezhë na u konfirmua se është në ndërtim e sipër një depo mbi qytetin e Shëngjinit, depo e cila mund të

¹⁶<https://youtu.be/PpFSrK€Tms4>



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

përdoret për furnizimin me ujë edhe të sipërfaqes së përfshirë në projekt. Në fazat e mëvonshme të projektit, pasi të jetë ravijëzuar ideja e zhvillimit urbanistik të zonë do të shihet mundësia e shfrytëzimit të këtij ujësjellësi.

4.15.2. Kanalizimet dhe ujrato e bardha

Kanalizimet e ujërave të zeza në zonë janë pa ndonjë plan të mirëfilltë. Ujërat e zeza në përgjithësi grumbullohen në gropa septike të cilat pastrohen herë pas here. Formacioni i tokës ku ato janë ndërtuar në përgjithësi është ranor, gjë e cila ndihmon në filtrimin e lehtë të ujit.

Kanalizime të ujërave të Bardha nuk egzistojnë. Ujërat e reshjeve evadohen me vetërrjedhje në drejtim të kanalit më të afërt kullues të zonës.

Per shkak të mungesës së infrastrukturës në zonat e projektit për ujrato e zeza, pastrimin e tyre, ujrato e shiut, do të nevojitet të parashikohen sisteme të reja në bazë të zgjidhjeve urbane që do të jepen.

4.16. Potenciali i BRE në ZRK Rana e hedhun

Zona në studim edhe pse një hapësirë relativisht e vogël, mbart një potencial të lartë për shfrytëzimin e energjive të rinovueshme, kryesisht të energjisë së diellit (solare) dhe erës.

Megjithatë përparësi duhet ti jepet shfrytëzimit të energjisë diellore. Prodhimi i energjisë nga era, nëpërmjet turbinave të erës, nuk është i rekomandueshëm kur investimet prekin korridoret apo zonat e rëndësishme të shtegimit masiv të shpendëve. Marrë parasysh, se zona e propozuar për zhvillim të PDZRK-ve, ndodhet në zonën bregdetare dhe njëkohësisht në rrugën e shtegimit të shpendëve që përdorin Adritikun Lindor, prodhimi i rekomandueshëm energjisë së rinovueshme, sikurse thënë dhe më lartë, mbetet ai i energjisë diellore.

Pozicioni gjeografik dhe kushtet klimatike i japin mundësi për të zhvilluar në përpudhje me parimet mjedisore të prodhimit të energjisë të rinovueshme dhe përdorimin e teknikave për kursimin të energjisë në ndërtesa.

Rana e hedhur dhe rrethinat karakterizohet nga klimë tipike mesdhetare me verë të nxehtë e të thatë dhe dimër relativisht të butë, me vjeshtë e pranverë të paqëndrueshme, si nga pikëpamja e reshjeve ashtu edhe e temperaturave. Temperatura mesatare shumëvjeçare në zonën e Shëngjinit arrinë rreth 15°C, rezatimi djellor arrinë në rreth 2550 këh/m², me rreth 3000 - 4500 orë/vit/diell. Ndërsa reshjet luhaten ndërmjet 1400 - 1600 m/m/vit dhe era është e vazhdueshme me shpejtësi mesatare vjetore 3.6 - 4 m/s.

Karakteristikat klimatike të paraqitura më lart, tregojnë qartë potencialin për shfrytëzimin e energjisë djellore në zonë, si në prodhim të energjisë elektrike, ashtu edhe përdorimin pasiv të

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

kësaj energjie. Gjithashtu, zona mundëson një sasi të konsiderueshme të reshjeve vjetore, e cila mund të mbledhet për të plotësuar nevojat e aktiviteteve të ndryshme në zonë me ujë.

Në këtë pikpamje, vetë PDZRK-ja propozon që ndërhyrjet në zonë të kryhen duke marrë në konsideratë mundësinë e mbledhjes dhe përdorimit të ujrave të shiut, përdorimin e materialeve ndertimore (mure, dyer, dritare, dysheme dhe çati) me performancë të lartë energjitike në ndërtesa dhe integrimin e paneleve diellore në arkitekturën e ndërtesave për të prodhuar energji dhe ngrohje të ujit, apo ambjenteve.

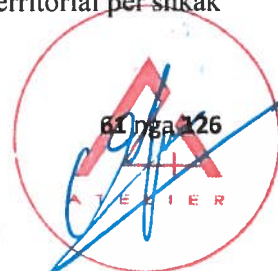
4.17. Hotspotet e Evidentuara

Verifikimi i kryer në të gjitha burimet zyrtare të informacionit mbi vatrat e nxehta mjedisore, përfshirë këtu Raportet e Gjendjes në Mjedis për vitet 2011-2017 apo raportime të tjera të institucioneve të linjës dhe dokumentin e Strategjisë së Mjedisit 2013 - 2020 dhe Draft-Strategjinë e Menaxhimit të integruar të Mbetjeve 2018, tregon se nuk ka "hot-spote" në zonë dhe rrethinat e saj.

4.18. Popullsia dhe kushtet social-ekonomike

Pavarësisht zhvillimit socio-ekonomik të tre dekadave të fundit, Shqipëria përballët me problematikat e shumta socio-ekonomike si: migrimi, papunësia, niveli i ulët i të ardhurave, cilësisë e jetës, vështirësi e integritit në tregun e punës etj. Në këtë kontekst vendoset dhe Njësia administrative Shëngjin, ku nga të dhënat Census 2011, vërehet : një rënie prej 16% të popullsisë gjatë periudhës 1989-2011; një shkallë e lartë papunësie që përafërsisht vlerat e 31% dhe që shënon vlera prej 60%. për grupmoshës 18-25vjec. Nisur nga kjo situatë socio-ekonomike, ndërmarrja e veprimeve në përmirësimin e cilësisë së jetës, tregut të punës, aktivitetit ekonomik të zonës renditen si një domosdoshmëri për zhvillimin e qëndrueshëm të territorit. Megjithatë qyteti i Shëngjinit ka njohur një zhvillim të rëndësishëm vitet e fundit, shkalla e papunësisë mbetet ende e lartë, duke shërbyer si indikator për problematikat socio ekonomike me të cilat përballët zona.

Nëse i referohemi vlerësimeve të UNËTO dhe G20 për turizmit, zhvillimi i industrisë së turizmit përbën një hap konkret drejt zhvillimit socio-ekonomik rajonal, për shkak se gjeneron të ardhura të larta, kontribuon në zgjerimin e tregut të punës dhe në parandalimin e varfërisë dhe pabarazive etj. Në këtë kuadër zhvillimit i aktiviteteve turistike shfaqet si një mundësi për zhvillimin socio-ekonomik të zonave në vështirësi dhe me potencial turistik. Për të lehtësuar implementimin e aktiviteteve turistike është e domosdoshme që pushteti qendror dhe lokal të ndërmarrin hapa konkret në formimin dhe kualifikimin e moshave të reja drejtë nevojave të këtij sektori. Paradoksalisht volumi i lartë i forcës së re punëtore të lirë përbën një avantazh territorial për shkak



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

se janë pikërisht moshat e reja ato që shfaqin një fleksibilitet më të lartë drejt tregut të punës dhe specializimit.

4.19. Problematikat Mjedisore

4.19.1. Ndërtimet pa plan

Zona e plazhit të Rana e hedhun - Port Shëngjin ka qënë vazhdimisht në trysni të lartë të ndërtimeve, kryesisht në funksion të akomodimit të turistëve dhe shërbimeve bazë. Ky zhvillim, nuk është shoqëruar me infrastrukturën e nevojshme në zonë. Në këtë kontekst në zonë janë krijuar disa problematika me ndikim negativ në mjedis, të tilla si hedhja e pa kontrolluar e mbetjeve urbane, derdhja e ujrave të përdorura urbane të pa trajtuar në detë dhe shpyllëzimi i brezit të pishaave për tu kthyer në sheshë ndërtimi.

4.19.2. Dëmtimi i Monumentit të Natyrës “Rana e Hedhun”

Dëmtimi i Monumentit të Natyrës “Rana e Hedhun” nga vizitorë të ndryshëm që, në mungesë të informacionit të nevojshëm për mbrojtjen e zonës, ngjiten mbi dunë duke e dëmtuar atë.

4.19.3. Ndotja nga mbetjet e ngurta urbane

Pothuajse në të gjithë territorin e zonës shikohen depozitime ilegale të mbetjeve urbane, i cili është kthyer tashmë në një problem shqetësues për zonën. Gjithashtu vihet re që, edhe pikat e grumbullimit të vendosura nga Bashkia e Lezhës nuk plotësojnë maksimalisht standartet e kërkuara. Nga vëzhgimet në terren janë evidentuar disa pika grumbullimi ilegale të mbetjeve të ngurat urbane, kryesisht në përrenjtë anës rrugës Shëngjin - Rana e Hedhun, pranë disa restoranteve dhe në zonën e plazhit të Ranës së Hedhun. Rymat e mbetjeve konsistojnë kryesisht në plastikë, kanace alumini, qelq, letër dhe karton, tekstile dhe mbetje organike ushqimore.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Figura 25. Pika grumbullimi ilegale MNU, ZRK Rana e hedhun - Port Shëngjin



Situata e krijuar në këtë vijë bregdetare kërkon ndërhyrje urgjente, fillimisht duke hartuar dhe implementuar një plan të mirëfilltë menaxhimi të mbetjeve të ngurta urbane në Bashkinë e Lezhës, me pas duhet ndërmarrë një fushatë e gjërë pastrimi në të gjithë vijën bregdetare të zonës. Vendosja e infrastrukturës për grumbullimin e mbetjeve urbane në zonë është një hap shumë i rëndësishëm drej përmirësimit të situatës së mjedisit në zonë.



[Handwritten signature]



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Figura 26. Foto nga pikat ilegale të grumbullimit MNU, ZRK Rana e Hedhun - Port Shëngjin

4.19.4. Mbetjet inerte

Në pjesën jugore të zonës, aty ku janë intensifikuar ndjeshëm ndërtimet e hoteleve dhe restoranteve shikohet një tendence në rritje e hedhjes së mbetjeve inerte në vijën bregdetare, duke krijuar sheshe, tip molesh të dala në detë. Krahas ndikimeve negative në prishjen e rrymave bregdetare, që shpesh çon në erozion të vijës bregdetare, këto ndërhyrje prishin aspektin peizazhistik të zonës. Gjithashtu këto mbetje inerte gjenerohen nga procese të ndryshme të ndërtimit, apo nga dhera të importuar në zonë, të cilët mbartin me vete ndotës të ndryshëm që ndryshojnë cilësinë e ujrave detar në zonën përreth.

4.19.5. Ujërat e përdorura urbane

Ujërat e përdorura urbane përcaktohen si çdo ujë që është ndikuar negativisht në cilësi nga aktiviteti njerëzor. Ujërat e përdorura urbane përbëhen nga mbetje të lëngshme dhe të ngurta që shkarkohen nga shtëpitë, ambjentet tregëtare, industria e lehtë në zonat urbane, dhe ferma ose toka të kultivuara pranë këtyre zonave¹⁷.

¹⁷KE, "Potentially toxic elements: Sources, pathways, and fate through urban wastewater treatment systems", [ëeb:ëëë.ec.europa.eu](http://eeb.ec.europa.eu), 2019.

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Ujërat e zeza përmbajnë një gamë të gjerë ndotësish në përqendrimet të ndryshme, kryesisht ndahen në ndotës me potencial toksik, siç janë metalet e rënda dhe ndotës organik. Ujërat e zeza përmbajnë kimikate të ndryshme në forma të ndryshme si, Kërkesa për oksigjen kimik (COD), Karboni total organik (TOC), Azoti, Fosfor, Klorur (Cl⁻), Sulfate (SO₄²⁻) dhe metalet e rënda si, Mërkuri (Hg), Arsenik (As), Plumbi (Pb), Zink (Zn), Kadmium (Cd), Bakri (Cu), Nikel (Ni), Kromi (Cr), Argjend (Ag)¹⁸.

Zona në studim ka një presion të konsiderueshëm sa i përket ujrave të përdorura urbane. Në zonë ushtrojnë aktivitetin mbi 20 subjekte private, kryesisht hotele dhe restorante, të cilët në rastin më të mirë përdorin gropa septike për të depozituar ujrave të ndotur, ndërsa pjesa tjetër i shkarkon në gjendje të lirë, duke përfunduar në det. Përbërja e tokës në këtë zonë është përgjithësisht ranore, me infiltrim të lartë, duke bërë që infiltrimi i ujrave të ndotur nga gropat septike, në rastet aksidentale të bëhet lehtësisht.

Në zonën e plazhit AKM nuk ka kryer monitorime të cilësisë së ujrave, por në zonën e Shëngjimit ujrave bregdetar paraqiten të një cilësie shumë të mirë për vitin 2017¹⁹. Edhe pse rezultatet e analizave të ujit nga AKM-ja shikohen pozitive, vlen të theksohet që presioni nga ujrave të përdorura urbane në zonë është prezent, dhe kërkon një zgjidhje afatgjatë të mirë planifikuar.

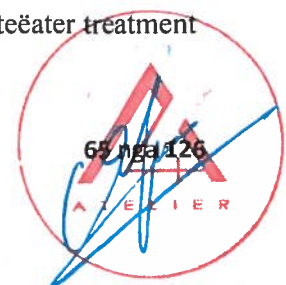
4.20. Përfundime dhe sygjerime për zhvillimin e mëtejshëm të zonës

Zona ku shtrihet PDZRK-ja Rana e hedhun - Port Shëngjin ndodhet jashtë zonës së monumentit të natyrës Rana e Hedhun. Kjo zonë prej vitesh ndodhet nën tryshninë e zhvillimit të ndërtimeve, kryesisht për infrastrukturë akomoduese dhe shërbimesh turistike. Pjesa Jugore e zonës tashmë është ndërtuar, dallohet qartë inpakti negativ në vijën bregdetare, kryesisht i shpatit të malit të Shëngjinit dhe dëmtimit të brezit të pishave. Në këtë zonë sygjerohet që:

- Te ruhet brezi me pisha që shoqëron pothuajse të gjithë vijën bregdetare të zonës. Në këtë zonë mund të propozohen ndërhyrje me struktura të lehta, ose ndertime të vetmuara me lartësi të kufizuar, duke ruajtur strikt komponentët peizazhistik të zonës.
- Shikohet shumë e rëndësishme të ruhet duna e vjetër ranore, që fillon nga Rezidenca Katolike deri në afërsi të monumentit të natyrës Rana e Hedhun.
- Gjithashtu është shumë e rëndësishme të ruhet zona buferike prej 200m nga kufiri i Monumentit të Natyrës Rana e Hedhun.

¹⁸KE, "Potentially toxic elements: Sources, pathways, and fate through urban wastewater treatment systems", ëb: ec.europa.eu, 2019.

¹⁹AKM, Raporti i Gjendjes në Mjedis 2017, Tiranë, 2018



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

- Zhvillimi dhe PDZRK nuk duhet të shtrihet në territorin e Zonës së Pejzazhit të Mbrojtur Bunë-Velipojë. Zhvillimi nuk duhet të çënojë pyllin e vjetër me *Quercus troiana*, habitat i cili shërben si vendstrehim për një numër të lartë gjallesash.

Figura 27. Rana e hedhur Monument natyre



4.20.1. Kërkesat mjedisore për efikasitet energjie

Efikasiteti i energjisë së një ndërtese është shkalla në të cilën konsumi i energjisë për m² të sipërfaqes së dyshemesë së qëndron nën vlerat e përcaktuara të konsumit të energjisë për atë lloj të veçantë ndërtese në kushte të përcaktuara klimatike. Në zonën në studim, duke referuar edhe zonës klimatike në të cilën shtrihet, duhet të arrihet një koeficient i konsumit të energjisë në rreth <100 kWh/m² në vit.

Për të arritur rezultatin e kërkuar, për zhvillimin e zonës, do të aplikohen të gjitha materialet, teknologjitë dhe zbatohen praktikatat e mundshme për kursimin e energjisë dhe uljen e shkarkimeve të karbonit në atmosferë. Konkretisht në ndërtesat akomoduese dhe të shërbimeve, të cilat parashikohen të ndërtohen në zonën në studim, do të aplikohen këto parime dhe teknologji të mundshme:

Orientimi i ndërtësive: Fasadat kryesore të ndërtësive, kryesisht me sipërfaqe më të madhe xhami, do të orientohen në pozicionin jugor. Ky pozicion mundëson përthithjen e rrezatimit djellor gjatë stinës së ftohtë, ndërsa gjatë verës, kur dielli rreh pingul tokën, rrezatimi në fasadat prej xhami do të jetë i reduktuar. Ky element do të shërbejë së tepërmi për ngrohjen e ambjenteve gjatë periudhës së dimrit, duke kursyer energjinë e destinuar për këtë qëllim.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Në fasada e xhamit gjithashtu do të integrohen mbrojtëse të rrezeve të djellit, të cilat do të pengojnë futjen e tyre në godinë gjatë periudhës së nxehtë. Gjelbërim me bimë gjetherëna do të jetë prezent në të gjithë zonën, dhe do të përdoret me zjuarsi për të krijuar hijëzim gjatë periudhës së nxehtë.

Ventilimi natyral: Në të gjitha ndërtesat e propozuara do të integrohen parimet e ventilimit natyral. Në to do të projektohen çarje horizontale dhe vertikale, me qëllim ventilimin e tyre. Ndërtesat do të parashikohen me dritare që mund të hapen, ndërsa hollet kryesore do të orientohen drejt ventilimit vertikal, ku do të lejohet një hapsirë për futjen e ajrit në pjesën e poshtme dhe një tjetër për daljen e ajrit në taracë.

Termo-izolimi: Ndërtesat e propozuar për qëllime akomodimi dhe shërbimesh në zonë do të zhvillohen në përputhje me kërkesat dhe parimet ndërkombëtar të kursimit të energjisë. Vëmendje e vecantë do të tregohet në përzgjedhjen e materialeve të ndërtimit me koeficient sa më të ulët të transmetimit të nxehtësisë për muret, dyshemetë dhe mulesën. Gjithashtu, dyert dhe dritaret do të zbatojnë standartet e kërkuara, duke përdorur teknikën me dy (ose tre) shtresa xhami të mbushur me gaz në mes, si dhe kasë plastike me material termoizolues në brendësi (qeramikë). Urat termike, kryesisht në anët e dritareve dhe të dyerve do të realizohen në teknikën e mbyllur, p.sh. një pjesë e kasës së dritares do të jetë e futur disa centimetra në murë. Konkretisht do të zbatohen këto masa:

Tabela 4. Shtresëzimi për izolim termik në godina

Emërtimi	Shtresat
Muri	Fasadë e fentiluar, grafiato+llaç, tullë, polisterol, tullë, llaç
Çatia / taraca	Llaç, beton, material termo-izolues, membranë, drenazhues, dhe me pleh, vegjetacion
Dritare + Dyer	Kasë plastike me material termoizolues (qeramikë), dy shtresa xhami, kasa e dritares e futyr në mur

Sistemet e ngrohjes dhe ftohjes qendrore: Të gjitha godinat e propozuar në zonë do të funksionojnë me sistem qendrorë të ngrohjes dhe ftohjes. Ky sistem do të paiset me sensorë të zgjuar për të ruajtur temperaturën e kërkuar në efikasitet maksimal të përdorimit të energjisë.

4.20.2. Kërkesat mjedisore për prodhim energjie diellore

Ndryshimi i fundit i ligjit për energjinë (ligji nr. 43/2015) në Shqipëri hap rrugën e diversifikimit të prodhimit të energjisë dhe inkurajon prodhimin nga burime të rinovueshme. Në këtë aspekt, zona e propozuar për zhvillim, do të kontribuojë në këtë drejtim, duke prodhuar energji nga panelet diellore të instaluar kryesisht në taracat e godinave dhe jo vetëm.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Për maksimizimin e prodhimit të energjisë dhe solare, do të përdoren 3 (tre) mënyrë kryesore, panele diellor për ngrohjen e ujit, panele diellore në taraca për prodhim energjie dhe panele për ndricimi apo procese të veçuara. Në vijim trajtohen në mënyrë të veçantë secili prej teknologjive të përdorimit të energjisë diellore në zonë.

Panele diellor për ngrohje uji: Në thelb ka tre lloje kolektorësh djellor për ujin e ngrohjes: pllaka e rrafshët, tubi i vakumit dhe kolektor përqëndruar. Të tre llojet ngrohin ujin ose një lëng transferimi të nxehtësisë siç është një antifriz jo - oksidik nga kolektori tek rezervuarët e depozitimit të ujit. Kolektorët e bëjnë këtë në mënyrë pasive ose në mënyrë aktive.

Përdorin sisteme pasive diellore të ngrohjes së ujit, përbëhen kryesisht nga konvektion natyral, duke krijuar presion për të depozituar ujin në një depozitë. Këta lloje nuk kanë përbërës elektrikë, janë më të lehtë për tu mirëmbajtur dhe ndoshta më të jetë-gjatë se sistemet aktive.

Një sistem aktiv përdor një pompë elektrike për të qarkulloni ujin ose antifrizin jo-toksik përmes sistemit. Sistemet aktive janë zakonisht më të shtrenjtë se sistemet pasive, por ato janë gjithashtu më të efektshme. Sistemet aktive gjithashtu mund të jenë më të lehta për tu rikualifikuar sesa sistemet pasive sepse ruajtja e rezervuarëve të tyre nuk ka nevojë të instalohen sipër ose afër kolektoreve të rrezeve të djellit.

Në zonën në studim, duke qënë se është destinuar për zhvillimin e turizmit elitare, elementi i dizajnit është tepër i rëndësishëm, ndaj propozohet të përdoret sistemi aktiv i ngrohjes së ujit, pasi boilerët/depozitat mund të fshihen duke ruajtur dizajnin arkitektonik të godinave. Ky sistem, edhe pse me kosto pak më të lartë, mendohet të jetë efektiv dhe të plotësojë nevojën për ujë të ngrohtë deri në masën 60-70%, duke kursyer një sasi të konsiderueshme energjie.



Panele për prodhim energjie elektrike: Energjia diellore ose teknologjia fotovoltaike (PV) konverton rrezet e diellit drejtpërdrejt në energji elektrike. Edhe pse shumë lloje të sistemeve elektrike diellore janë në dispozicion sot, të gjitha ato përbëhen në thelb nga tre instrumenta kryesore: module që shndërrojnë rrezet e diellit në energji elektrike; Inverters që e shndërrojnë atë në energji elektrike që mund të përdoret nga shumica pajisje shtëpiake; dhe ndonjëherë bateritë që ruajnë energjinë e tepërt të prodhuar nga sistemi. Pjesa tjetër e sistemit përfshin pajisje të tilla si instalime elektrike, ndërprerës dhe strukturat mbështetëse.

Në zonën në studim propozohet të instalohen panele diellore në taracat e ndërtesave dhe në fasadat e tyre. Duke parë zhvillimet teknologjike të paneleve fotovoltaike, është e përshtatshme që këto panele të integrohen si pjesë e dizajnit arkitektonik të ndërtesës. Ndaj, zhvillimet në zonë do ta shfrytëzojnë më së miri këtë risi.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Konkretisht në zonën në studim është menduar të instalohen panele fotovoltaike në masën 40 - 70% të sipërfaqës së taracave. Si dhe të gjenden hapsira gjatë projektimit arkitektonik për përfshirjen e paneleve në fasadat e ndërtesave, kryesisht në orjentimin jugor të tyre. Për maksimizimin e prodhimit të energjisë nga këto panele, rekomandohet të vendosen në kundërtim jugor, në kënd rreth 180°.

Prodhimi i energjisë nga energjia solarë në zonë, kërkon të arrijë një plotësim rreth >50% të nevojave për energji elektrike të gjithë zonës. Ky është një qëllim ambicioz, i cili falë teknologjisë dhe projektimit të duhur është i prekshëm, duke bërë një shembull pozitiv të prodhimit të energjisë së rinovueshme në vendin tonë.

Skema e propozuar për prodhimin e energjisë në zonë do të jetë pa akumulator, pra do të hidhet direkt në rrjetin e energjisë elektrike. Kjo mënyrë redukton ndjeshëm kostot e investimit fillestar dhe minimizon kostot operative. Ky lloj sistemi, momentalisht është i pranuar nga legjislacioni shqiptar, por duhet dakortësimi paraprak me operatorin e shpërndarjes së energjisë elektrike në vend për të vendosur matës me dy krahë, që ben matjet hyrëse dhe dalës. Ky sistem është tepër efikas, pasi tepëricat hidhen direkt në rrjetin shpërndarës të energjisë elektrike, ndërsa kur nevojitet energji shtesë e rimerr atë.

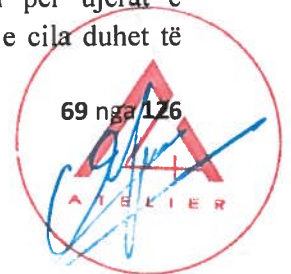
Panele për prodhime energjie për përdorim specifik: Në zonën në studim parashikohet, krahas instalimit të paneleve për prodhim energjie elektrike në taraca dhe fasadat e ndërtesave, të instalohen paisje të cilat kanë të integruar panele fotovoltaike. Ky sistem do të përdoret kryesisht në ndricimin e jashtëm, ku gjatë ditës do të furnizohet akumulatorët dhe gjatë natës do të mundësojnë ndricimin e rrugëve dhe zonave të parashikuara. Ky sistem është gjerësisht i përdorshëm, tepër efikas dhe me cilësi të lartë. Për sigurinë e funksionimit të këtij sistemi, shikohet e arsyeshme që të integrohet edhe lidhja me sistemin e energjisë elektrike, ku ndëpërmjet sensorëve të zgjuar, në mungesë të energjisë diellore, të përdoret energji nga rrjeti.

4.20.3. Kërkesat mjedisore për efikasitet të përdorimit të ujërave

Mbledhja e ujërave të shiut është një furnizim alternative me ujë i cili mbledh dhe ruan ujërat e shiut për përdorim të mëvonshëm/kontrolluar. Uji i shiut i mbledhur përdoret kryesisht për përdorim sanitar, ujitje lulishtesh/pemësh, krijimi i peizazhit dhe qëllime të tjera jo të pijshme. Edhe pse uji i shiut është relativisht i pastër dhe cilësia është zakonisht e pranueshme për shumë qëllime, filtrimi dhe dezinfektimi është i nevojshëm të realizohet përpara përdorimit.

Në këtë kontekst në zonën e projektit propozohet të ndërhyhet në integrimin e teknologjive të mbledhjes dhe stokimit të ujërave të shiut. Instalimi i sistemit të grumbullimit të ujërave të shiut do të zhvillohet i ndarë në blloqe ndërtesash, ku secila "nën-njësi" do të mund të përdorë ujin e grumbulluar sipas nevojave.

Sistemi i grumbullimit të ujërave të shiut propozohet të realizohet vetëm për ujërat e çatave/taracave të ndërtesave, ku do të dërgohet me vetë rrjedhje në depozitën e cila duhet të

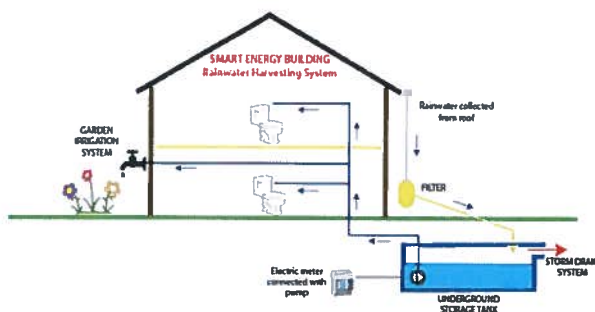


VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

ndërtohet nën sipërfaqen e tokës. Kapaciteti mbajtës i këtij sistemi varrojnë nga më të vogla deri në disa qindra m³. Përcaktimin e madhësisë së sistemit të grumbullimit të ujërave të shiut mbetet detyrë e projektuesit në fazën e zbatimit të PDZRK-së. Instalimi i sistemit të mbledhjes së ujërave të shiut do të synojë ulje rreth 20 - 40% të të nevojës së përgjithshme për ujë.

Një sistem i mbledhjes së ujërave të shiut përbëhet nga tre elemente themelore: zona grumbullimit, sistemi transportimit të ujit (tubot), depozitë stokimi nëntokësore, pompë dhe sistemi i shpërndarjes. Zona e grumbullimit në shumicën e rasteve është çatia/taraca e një ndërtese. Duhet pasur parasysh që, zona efektive e çatisë dhe materiali i përdorur në ndërtimin e çatisë ndikojnë në efikasitetin e grumbullimit dhe cilësinë e ujit.

Tabela 5. Sistemi i mbledhjes dhe përdorimit të ujit të shiut Në proces finalizimi



Krahas përfitimit mbi sigurimin e ujit dhe ruajtjen e burimeve ujore, zbatimi i teknikave të mbledhjes së ujërave të shiut siguron përfitime të drejtpërdrejta duke zvogëluar kërkesën për furnizimin me ujë, uljen e rriskut të përmytjeve dhe erozionit dhe uljen e ndotjes së ujërave sipërfaqësor.

4.20.4. Mbrojtja e Peizazhit

Vija bregdetare e Rana e Hedhun - Port Shëngjin karakterizohet nga tipologji peizazhi shumë dinamik, në pjesën veriore pothuajse i pa prekur. Në zonë dominojnë tre elementë kryesore peizazh formuese, trupat ujqorë, elementi ranore dhe e dunave me bimësi karakteristike pionere dhe shpati jugor gëlqeror i malit të Remsit.

- **Elementi Ujqor:** Sipërfaqet ujqore në territorin e zonës në studim dominohen nga vija bregdetare, e përbërë nga sipërfaqe ujqore në këtë zonë, e cila ndërthuret me plazhet e gjera dhe brezin e pishave në pjesën qëndrore e jugore të zonës. Ndërthurja e vijës bregdetare me brezin ranor dhe atë të pishave, ndërpritet në shumë raste nga ndërtime të cilat dëmtojnë peizazhin natyror të zonës.
- **Elementi i rërës dhe dunave ranore bregdetare:** Rëra e plazhit dhe dunat ranore janë një pjesë shumë e rëndësishme e formimit të peizazhit në zonën e plazhit të Ranës së Hedhun - Port Shëngjin. Plazhi i gjerë me rërë të bollshme krijon një fashë gjatësore, e cila

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

ndërthuret me kreshtat e dunave, të cilat vijnë paralel, kryesisht në zonën veriore të zonës. Dunat ranore kanë krijuar një atmosferë harmonike në të gjithë zonën, në sajë të veprimtarisë intensive të erës, rëra ka arritur të ngjitet disa metra në shpatin e malit të Rencit, duke formuar një brez rërë në pjesën fundore të shpatit. Gjithashtu dunat kanë krijuar një habitat të rëndësishëm për speciet floristike dhe faunistike të zonës, duke krijuar mjedis të përshtatshëm në sajë të mbrojtjes nga erërat bregdetare.

- **Elementi peizazhistik Shpati krastik i malit të Rencit:** Shpati jugor i malit të Rencit është elementi më i fortë peizazhistik në zonë, duke arritur lartësinë nga 0mnd deri në 400mnd në një pjerrësi të konsiderueshme. Ky shpat është tipik i peizazhit krastik, ku dallohen qartë format e crregullta, carjet tërthorazi të përrenjëve, dhe celtinat që ofron zakonisht ky lloj peizazhi. Ky element e bën shumë më të larmishëm zonën, duke i dhënë, krahas karakter bregdetar, edhe karakter paksa malor. Duhet theksuar që mali i Rencit është habitat shumë i rëndësishëm për shpendët grabitqar.

Figura 28. Pamje peizazhistike nga zona Rana e Hedhun



Hartimi i PDZRK-së ka synuar planifikimin e zhvillimit të zonës në mënyrë të tillë që të sigurojë mbrojtjen e mjedisit dhe të peizazhit në zonë. Për të siguruar mbrojtjen maksimale është e rëndësishme që:

- **Mbrojtja e aspekteve peizazhistike** të zonës nëpërmjet planifikimit në harmoni me natyrën dhe elementët peizazhistikë. Konkretisht do ti kushtohet vëmendje e vecantë:

[Handwritten signature]



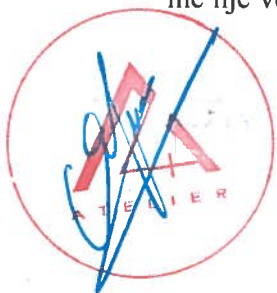
**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

- Ruajtjes në gjendjen e tanishme zonat të cilat janë të mbuluara me bimë dhe pemë autoktone, të cilat formojnë breza të gjelbër dhe pyje të vecuar në zonë;
- Ruajtjes të pa prekura karakteristikat e lagunës së Vilunit dhe ligatinave të vogla që gjenden në brendësi të zonës në studim;
- Marrjes në konsideratë të aspektit vizual në rastet e ndërtimit në lartësi, në mënyrë që aspektet peizazhiste të zonës të mund të dallohen lehtësisht pa pasur barrierë vizuale. Në rastet më të përgjithshme, ndërtesat të mbahen në lartësi të ulët;
- Parandalimit të futjes së bimëve invazive (agresive) jo autoktone në zone dhe në rast nevojë për mbjellje të reja të përdoren bimë autoktone me karakteristika mjedisore dhe pejzazhore të njohura.
- Përdorimit të brezave të gjelbër, apo mureve të gjelbër për të fshehur ndërtesa apo objekte të cilët nuk janë të këndshëm për tu parë, sikurse kabinat elektrike etj.
- **Përmirësimi i aspekteve peizazhiste** të zonës të sigurohet nëpërmjet planifikimit dhe implementimit të masave restauruese të tyre. Konkretisht do të kushtohet vëmendje e vecantë që:
 - Mbjedhja e fidaneve të reja në zonat e zhveshura të kryhet kryesisht me lloje autoktone si frashër (*Fraxinus excelsior*), carac, (*Celtis australis L.*), bulger (*Quercus trojana*), dëllinjë (*Juniperus oxycedrus macrocarpa*) etj.
 - Trajtimi në aspekt dizajni i fasadave dhe mureve rrethues të godinave ekzistuese, duke krijuar një uniformitet të harmonizuar me aspektin natyror;
 - Gjelbërimi përgjatë infrastrukturës rrugore me pemë dekorative, kryesisht të llojeve autoktone dhe me karakteristika që njihen mirë.
- **Planifikimi i hapsirave të gjelbra dhe lulishteve** në përputhje me aspektet natyrore të zonës. Konkretisht do të kushtohet vëmendje e vecantë që:
 - Zonat e gjelbra të dizajnohen sa më afër natyres, në mënyrë sa më organike, me teknikën *Zen Garden*, që të përshtaten me zonën përreth.
 - Bimët të mbillen në grupe, duke marrë parasysh që të krijojnë të gjithë katet e pyllit, duke filluar nga bimët e ulta, shkurret e pemët e larta.
 - Pjesë e zonave të gjelbra të jenë të pranishme edhe sipërfaqet ujore, në formë pellgësh, perrenjsh apo lloje të tjera sipas rastit.



4.20.5. Hapësirat e gjelbra dhe llojet e gjelbërimit

Hapsirat e gjelbra në zonat urbane, sidomos në zonat turistike, janë një element jashtëzakonisht i fortë në aspektin peizazhistik dhe të komoditetit. Zona ku shtrihet plani është pothuajse natyrore, me një vegjetacion të zhvilluar dhe me larmi biologjike të konsiderueshme. Kjo karakteristikë e



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

zonës do të ruhet, pasi është elementi më i fortë në territor, i cili i jep edhe karakterin dhe potencialin turistik kësaj hapësire.

Konkretisht në zonën e projektit do të konservohet pjesa më e madhe, për të shërbyer më pas si hapsirë publike natyrore. Zonat e konservuara do të trajtohen duke densifikuar gjelbërimin në to, kryesisht me bimësi autoktone, duke përdorur një teknikë mbjelljeje sa më afër natyrores. Bimësia dhe drurët që do të mbillen në zonë do të jenë në formën e kateve të pyllit, duke filluar nga ana e detit me bimësi barishtore dhe shkurre e duke vijuar deri në pëmët e lartësive të mëdha. Në këtë mënyrë, hapsirat e gjelbra në zonë krijojnë një peizazh atraktiv në formën e një amfiteatri të pëlqyeshëm për njerzit por edhe një habitat të mirëfilltë për gjallesat shtazore.

Për shtimin e sipërfaqeve të gjelbra në zonë do të përdoren bimë autoktone, të cilat janë përshtatur me kushtet e tokës dhe klimës dhe janë rezistentë ndaj sëmundjeve. Disa prej bimëve do të jenë: frashër (*Fraxinus excelsior*), plepi i zi (*Populus nigra*), caraca, (*Celtis australis L.*), bulger (*Quercus trojana*), dëllinjë (*Juniperus oxycedrus macrocarpa*) etj. Duhet theksuar që në zonë mund të përdoren edhe bimë të tjera të cilat nuk janë autoktone, por kjo do të bëhet pasi të jenë njohur mirë karakteristikat e tyre dhe të vlerësohen paraprakisht si të përshtatshme.

Gjatë përzgjedhjes së llojeve të bimëve për mbjellje do të studiohen dhe mbillen ato lloje të cilat nuk shkaktojnë alergji dhe nuk konsiderohen si lloje invazive. Për mbjelljet do të zbatohet me përpikmëri të gjitha rregullat teknike për mbjellje si dhe për periudhën e përcaktuar për cdo lloj bime apo druri.

Figura 29. Mënyra planifikimi të zonave të gjelbra (Foto ilustruese)



Burimi: emagazine.com

4.20.6. Mbrojtja e Mjedisit

4.20.6.1. Toka

Zona e Ranës së Hedhun karakterizohet nga sipërfaqe toke të vogël dhe të varfra. Zona në fjalë përbëhet nga pjesa e sheshtë, e cila është krejtësisht rërë plazhi dhe shpati i malit të Rencit (Shëngjinit) i cili përbëhet nga shkëmbinj gëlqeror dhe shtresë shuëm të hollë toke. Në territor vihet re erozioni sipërfaqësor i tokës, kryesisht në pjesën fundore të shpatit të Rencit. Për të



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

reduktuar shkallën e erodimit të tokës, nga era dhe ujrë sipërfaqësor do të ndërmerren masat e mëposhtme:

Mbjellje fidanësh autoktonë në pjesën fundore të malit të Rencit, aty ku veprimtaria e erozionit të tokës është në një shkallë të konsiderueshme, me qëllim krijimin e një barrierë si ndaj erozionit të erës edhe transportimit të dherave nga ujrë e proskave që sbresin nga shpati i malit.

4.20.6.2. Uji

Agjencia Kombëtare e Mjedisit ka bërë monitorimin e cilësisë së ujërave bregdetar (ujërat e larjes) në 5 pika në plazhet e Shëngjinit²⁰. Për stacionet e zonave bregdetare janë monitoruar treguesit si temperatura, pH, alkalinitet, saliniteti, përcjellshmëria elektrike, oksigjeni i tretur, NKO, NBO5, nitritet, nitratet, amoniaku, Ptotal, PO₄ dhe lëndë pezull. Duke analizuar elementët e mësipër AKM-ja ka nxjerrë të dhënat duke i grupuar në 4 nivele cilësie, A-Cilësi e Shkëlqyer, B-Cilësi e Mirë, C-Cilësi e Mjaftueshme dhe D-Cilësi e Keqe.

Në të gjitha pikat e monitoruara nga AKM-ja rezultoj se ujërat bregdetar janë të cilësisë së shkëlqyer, pra niveli i cilësisë A²¹. Duke marrë parasysh që ujërat e përdorura të zonës urbane nga Shëngjini (Pjesa nga porti) deri në afërsi të Ranës së Hedhun derdhen në det, këto monitorime mund të jenë të kontestueshme. Për parandalimin e prishjes së cilësisë së ujërave bregdetar në zonë është e rëndësishme marrja e masave të mëposhtme:

- Projektimi dhe zbatimi i rrjetit të kanalizimit të ujërave të përdorura për zonën në studim dhe lidhja me impiantin e trajtimit të ujërave të përdorura të Shëngjinit.
- Trajtimi në vende të përshtatshme i plehrave organikë në zonën e sipërme të Malit të Rencit me qëllim uljen e presionit të ndotjes me lëndë organike të ujërave sipërfaqësor dhe nëntokësor në zonë dhe rrethinat.
- Grumbullimi dhe trajtimi i mbetjeve të ngurta urbane, me qëllim uljen e presionit të ndotjes së ujërave sipërfaqësor nga mbetjet e plastikës dhe materialeve të tjera pluskuese.

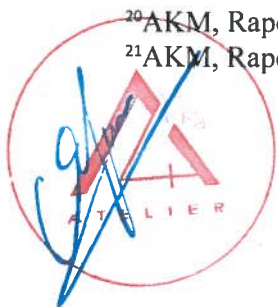


4.20.6.3. Ajri

Verifikimi i kryer në të gjitha burimet e çertifikuara të informacionit mbi cilësinë e ajrit, përfshirë këtu Raportet e Gjendjes në Mjedis për vitet 2011-2017 apo raportime të tjera të Institutit të Shëndetit Publik dhe Institutit të Fizikës Bërthamore, tregon se nuk ka monitorime të kryera nga Institucionet publike në territorin e Shëngjinit dhe zonën në studim. Po kështu nuk ka as të dhëna

²⁰AKM, Raporti i Gjendjes në Mjedis 2017, Tiranë, 2018

²¹AKM, Raporti i Gjendjes në Mjedis 2017, Tiranë, 2018



7

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

të raporteve të vetëmonitorimit duke qenë se në këtë zonë nuk ka subjekte të licensuara industriale që të kenë detyrimin ligjor të hartimit të raporteve të vetëmonitorimit.

Megjithë mungesën e të dhënave, ka argumente të mjaftueshëm për të arritur në përfundimin se cilësia e ajrit është brenda normave të vendit për sa i takon niveleve të lejuara të ndotjes nga pluhurat PM₁₀ dhe PM_{2.5}, dioksidin e squfurit (SO₂), oksidet e azotit (NO_x), ozonin troposferik (O₃), Monoksidin e karbonit (CO), komponimet volatile pa metan (Benzeni C₆H₆).

Masat për parandalimin e ndotjes së ajrit janë të shumëllojshme dhe në varësi të burimit të ndotjes. Por në mënyrë përgjithësuese masat do të jenë :

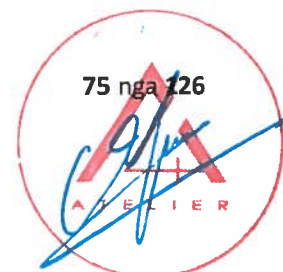
- Përmirësimi i transportit publik,
- Mirëmenaxhimi i rrjetit rrugor dhe trafikut,
- Promovimi i përdorimit të bicikletave,
- Rritja e sipërfaqeve të gjelbërta, pastrimi dhe larja e rrugëve,
- Përmirësimi i infrastrukturës rrugore për një qarkullim më të mire,
- Ngritja e kapaciteteve lokale për monitorim të cilësisë së ajrit dhe mjedisit në tërësi.

4.20.6.4. Natyra dhe biodiversiteti

Zona në studim dhe rrethinat zotërojnë një larmi biologjike të konsiderueshme, të përfaqësuar nga rreth 10 lloje bimësh me interes ruajtjeje, rreth 20 lloje gjitarësh, 95 lloje të shpendëve, 34 lloje zvaranikësh, 21 lloje amfibësh.

Problematika kryesore në këtë zonë mbetet dëmtimi i vazhdueshëm i habitatit, shqetësimi i specieve të egra dhe gjuetia e paligjshme. Në këtë kontekst është e nevojshme të ndërmerren masa të menjëhershme, ndër më kryesoret janë:

- Mbrojtja dhe restaurimi i habitatit nëpërmjet përcaktimit të territorit sipas ndjeshmërisë, përmirësimit të tokave pyjore dhe konvertimit të tyre në habitate të përshtatshme për speciet e egra;
- Ndalimi i gjuetisë së paligjshme: Përpjekjet për të ulur gjuetinë e jashtëligjshme mund të intensifikohen duke forcuar vigjilencën ndaj ngjarjeve të tilla dhe përf forcimet e mekanizmave ndëshkues;
- Krijimi i koridoreve lidhës për habitatet, kryesisht përgjatë malit të Rencit;
- Përmirësimi i zonave të dëmtuara duke ndërhyrë me mbjellje fidanësh autoktonë, pemë dhe shkurre;
- Kontrolli i kullotjes së bagëtive në zonën e malit të Rencit.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

4.20.6.5. Variante për Zgjidhjen e Dëmeve Shkaktuar nga Hotspotet e Evidentuara

Verifikimi i kryer në të gjitha burimet zyrtare të informacionit mbi vatrat e nxehta mjedisore, përfshirë këtu Raportet e Gjendjes në Mjedis për vitet 2011-2017 apo raportime të tjera të institucioneve të linjës dhe dokumentin e Strategjisë së Mjedisit 2013 - 2020 dhe Draft-Strategjinë e Menaxhimit të integruar të Mbetjeve 2018, tregon se nuk ka "hot-spote" në zonë dhe rrethinat e saj.

4.20.6.6. Përcaktimi i rregullave të mbrojtjes së mjedisit dhe peisazhit

Zona subjekt i këtij studimi karakterizohet nga ndjeshmëri shumë e lartë mjedisore, në aspektin e larmisë biologjike dhe tipologji të peizazhit natyror. Zona në fjalë ndodhet në afërsi të zonës së mbrojtur "Peizazh Natyror Lumi Buna - Velipojë" dhe "Monumentit të Natyrës Rana e Hedhun", ndaj konsiderohet me ndjeshmëri të lartë më paspektet mjedisore. Si e tillë, zona kërkon një kujdes të veçantë në aspektin e planifikimit duke zbatuar një sërë rregullash për mbrojtjen e aspekteve mjedisore në të. Korniza rregullatore për mbrojtjen e mjedisit në tërësi në zonë paraqitet si më poshtë vijon:

- Ruajtja e një "buffer" (zone tampon) zonë prej 20m nga kufiri i zonës së mbrojtur "Peizazh i mbrojtur Lumi i Bunës - Velipojë".
 - Ruajtja e një "buffer" (zone tampon) zonë prej 20m nga kufiri i zonës së mbrojtur "Monument natyre Rana e Hedhun".
 - Ndërtimet në zonë të shoqërohen gjithmonë me krijimin e sipërfaqeve të gjelbra, duke i konceptuara të ndërthurura nga gjelbërim i ulet e deri tek pemët e larta, në mënyrë që të plotësohet gjelbërimi publik dhe përmirësimi i peizazhit.
 - Ndalohet rreptësisht aktiviteti ndërtimor dhe bujqësor në pusshpimet e ujit të pishëm, në zonën A 20 m ndalohet çdo lloj aktivitet, dhe në zonën B 100 m ndalohen aktivitetet që shkarkojnë ndotje.
 - Mbujlljet e reja në zonë duhet të bëhen me bimësi autoktone, duke imituar katet e pyllit, që fillon nga shkurret e deri tek drurët e lartë.
- Zonat të cilat vlerësohen si të rëndësishme për larminë biologjike, të lihen të qeta, duke krijuar zonë buferike (tampon) me bimësi të lartësive të ndryshme në gjerësi 20-100m.
- Dunat ranore të zonës së Ranës së Hedhun duhet të ruhen të paprekura dhe të mirëmbahen me shtimin e rërës në pjesën e paradunave, gjithashtu të mbillen bimë të përshtatshme për të siguruar qëndrueshmërinë e tyre.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

5. Vlerësimi i ndikimit në mjedis

5.1. Ndërveprimet e mundshme të PDZRK me mjedisin

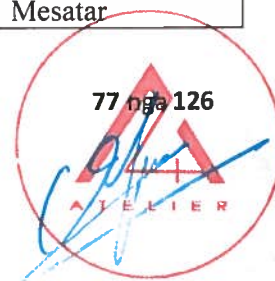
Në PDZRK parashikohen tre programe strategjike dhe një sërë masash që do të kenë ndërveprim të fortë me mjedisin, si në aspektin pozitiv por edhe me ndikime negative përgjithësisht mbi mesatar.

Pothuajse të gjithë projektet e propozuara nga PDZRK kanë ndikim në mjedis, në nivele të ndryshme dhe specifik për secilin prej komponentëve të mjedisit. Projektet në PDZRK kryesisht janë në formën e ndërhyrjeve fizike në territor, pasi ndërtimi i infrastrukturës së turizmit janë të tilla.

Në tabelën në vijim listohen projektet e propozuara në PDZRK, ndërhyrjet që parashikohet të ndodhin për cdo projekt si dhe ndërveprimi që ka secili me mjedisin. Ndërsa në seksionet në vijim do të analizohen në mënyrë specifike të gjithë ndikimet e mundshme që kanë këto projekte në komponentët e mjedisit dhe shëndetin e njerzve.

Tabela 6. Ndërveprimet e mundshme të PDZRK me mjedisin

Projektet e PDZRK RANA E HEDHUN	NDËRHJRJA	NDËRVEPRIMI ME MJEDISIN
O.01 Aspektet Mjedisore		
<i>Pr. 01: Shtimi i gjelbërimit autokton përgjatë vijës bregdetare</i>	Mbjellje fidanësh	I ulët
<i>Pr. 02: Sistemi i grumbullimit diferencimit dhe largimit të mbetjeve urbane</i>	Menaxhim mbetjesh	I ulët
<i>Pr. 03: Krijimi i parkut të Malit të Rencit me shtim të gjelbërimit autokton dhe masa për renien e shkëmbinjve</i>	Mbjedhje fidanësh / sistemime malore	Mesatar
O.02 Përmirësimi dhe zhvillimi i infrastrukturës		
<i>Pr. 04: Ndërtim i Rrjetit të Brendshëm Rrugor (Rrugë Lokale, Kategoria F)</i>	Infrastrukturë rrugore	Mesatar
<i>Pr. 05: Ndërtimi i 2 lidhjeve me funivi ose tren kremalier</i>	Infrastrukturë rrugore	Mesatar
<i>Pr. 06: Ndërtim i Aksit të Brendshëm Kryesor (Zona A në Malin e Rencit)</i>	Infrastrukturë rrugore	Mesatar

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Pr. 07: Vendosija e pikave të ankorimit në det	Infrastrukturë detare	I ulët
Pr. 08: Organizimi i Vendparkimeve	Infrastrukturë rrugore	Mesatar
Pr. 09: Ndërtimi i rrjetit të furnizimit me ujë të pijshëm	Ujësjetës	Mesatar
Pr. 10: Ndërtimi i rrjetit të largimit të ujërave të ndotura	Kanalizime	Mesatar
Pr. 11: Furnizimi me energji elektrik	Rrjet elektrik	I ulët
Pr. 12: Ndërtimi i rrjetit të fibres optike dhe telekomunikacionit	Rrjet fibër	I ulët
Pr. 13: Sistemimi i aksesit (kryqëzimeve) nga rruga Shëngjin-Velipojë	Infrastrukturë rrugore	Mesatar
Pr. 14: Lidhja e rrugës "Riviera" me rrugën Shëngjin-Velipojë dhe me aksin e propozuar të PDV-së SHGJ_UB140	Infrastrukturë rrugore	I lartë
O.03 Zhvillimi i turizmit		
Pr. 15: Ndërtimi i shërbimeve publike: ambulance - poste - banke etj	Ndërtesë	Mesatar
Pr. 16: Krijimi i 2 pikave panoramike në kodrën "Mali i Rencit"	Infrastrukturë mbështetëse	Mesatar
Pr. 17: Ndërtimi i struktura akomoduese, resorte dhe ndërtime të ulta	Ndërtim godinash	I lartë



5.2. Kufizimet ligjore në çështjet, zonat dhe/ose objektet e rëndësishë kombëtare

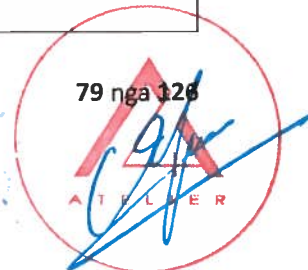
Zhvillimi i infrastrukturës së turizmit shpesh shtrihen në sipërfaqe të gjera të territorit, në disa raste duke krijuar konflikt me çështje, zona apo objekte të rëndësishë kombëtare, ku shumica prej tyre kanë kufizime ligjore. Disa prej këtyre zonave të rëndësishme kombëtare janë (krahas të tjerave) zonat e mbrojtura mjedisore, burimet ujore, habitatet më rëndësi për zhvillimin e larmisë biologjike dhe burimet e ujërave për furnizimin më ujë të pishëm popullatën. Kufizimet më të qënësishme, dhe që mendohet të ketë konfliktualitet PDZRK janë paraqitur në tabelën në vijim.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Tabela 7. Kufizimet ligjore në çështjet, zonat dhe/ose objektet e rëndësisë kombëtare

Zonat dhe objektet me rëndësi kombëtare	Kufizimet ligjore
Zonat e Mbrojtura Mjedisore	Zonat e Mbrojtura sipas llojeve dhe kategorive në Ligjin 81/2017 "Për Zonat e Mbrojtura": a) zona të mbrojtura me interes kombëtar; i) "Rezervë strikte natyrore/rezervat shkencor (kategoria I)"; ii) "Park kombëtar (kategoria II)"; iii) "Monument natyror (kategoria III)"; iv) "Rezervat natyror i menaxhuar/park natyror (kategoria IV)"; v) "Peizazh i mbrojtur (kategoria V)"; vi) "Zonë e mbrojtur e burimeve të menaxhuara (kategoria VI)"; vii) "Park natyror bashkiak (kategoria IV)"; viii) "Kurorë e gjelbër (kategoria V) b) zona të mbrojtura me interes ndërkombëtar ku bëjnë pjesë: i) zonat "Ramsar"; ii) zonat me interes për Komitetin Europian (SACs), ku bëjnë pjesë zonat e veçanta të ruajtjes të habitateve dhe të shpendëve (SCI dhe SPAs); iii) zonat me interes të veçantë ruajtjeje (zonat e rrjetit Emerald); iv) zonat "Rezervë të biosferës"; v) zonat e trashëgimisë natyrore Territori i zonës së mbrojtur mjedisore për zonat e mbrojtura të kategorive "Park kombëtar", "Rezervë natyrore e menaxhuar" dhe "Peizazh i mbrojtur" ndahet në nënzona, sipas rëndësisë së habitateve dhe të ekosistemeve që bëjnë pjesë në to. planifikimi, zhvillimi dhe ndërhyrjet në këto zona bëhet komform ligjit për zonat e mbrojtura dhe në përputhje me planet e menaxhimit të këtyre zonave, varësisht llojit dhe zonimit përcaktohen dhe përdorimet e mundshme në to. Ndërsa për zonat e mbrojtura të kategorive "Rezervë strikte e mbrojtur" dhe "Monumentet e natyrës" nuk do të ketë nënzona, por zonë buferike. zona buferrike nënkupton një zonë e cila nuk lejon tjetërsimin apo ndërhyrje me ndikim negativ të qënësishëm. Zona buferrike është përcaktuar jo më pak se 200m.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Burimet ujore	Ligji 111/2012 "Për menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujore" Përcakton kushtet dhe kriteret për mbrojtjen e burimeve ujore, të tilla si: <i>i) Mbrojtjen e burimeve ujore nga ndaotja dhe keq menaxhimi;</i> <i>ii) mbrojtja e brigjeve nga ndërtimet e ndryshme;</i> <i>iii) Mbrojtjen e zonave "dritare hidrologjike" të cilat ushqejnë direkt ujërat nëntokësor</i> <i>iv) Ndalimin e devijimit të rrjedhave dhe dëmtimin e shtretërve të lumenjëve.</i> <i>v) Ndalimin e ndërtimeve rreth zonave të burimeve natyrore të ujërave kurative, minerale, termominerale dhe gjeotermale pa lejen e organeve të menaxhimit të burimeve ujore, etj.</i>
Uji i pishëm për popullatën 	Ligji 111/2012 "Për menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujore" përcakton kriteret e mbrojtjes së ujit të pishëm për popullatën, ndër të tjera përmendim: Zonat e mbrojtjes higjieno-sanitare <i>i) Zonat e mbrojtjes higjieno-sanitare përcaktohen rrotull burimeve sipërfaqësore ose nëntokësore të ujit, që furnizojnë popullsinë urbane e rurale me ujë, me qëllim që të ruhet cilësia e ujit pranë burimit.</i> <i>ii) Kufijtë e këtyre zonave miratohen nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit, ministrit përgjegjës për ekonominë, ministrit përgjegjës për shëndetësinë dhe ministrit përgjegjës për punët publike.</i> Zonat e mbrojtjes higjieno-sanitare përbëhen nga: <i>i) zona e parë e mbrojtjes rrotull burimit, që kontrollohet nga operatori që nxjerr, prodhon dhe shpërndan ujë të pijshëm. Kjo zonë rrethohet;</i> <i>ii) zona e mbrojtjes së afërt, brenda së cilës ndalohen ndërtimet, zhvillimi i industrisë, kryerja e veprimtarive bujqësore e blegtorale, etj.</i> <i>iii) zona e mbrojtjes së largët, brenda së cilës veprimtaritë e parashikuara në shkronjën "b"</i>

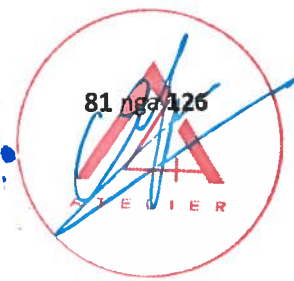
**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

	<i>të kësaj pike do të jenë objekt i autorizimeve të posaçme administrative.</i>
Biodiversiteti dhe habitatet	Nr. 9587, datë 20.7.2006 " Për mbrojtjen e biodiversitetit" (i ndryshuar), përcakton kriteret për mbrojtjen e biodiversitetit dhe habitateve me rëndësi për të. Ligji gjithashtu thekson se, Ekosistemet, habitatet dhe peizazhet ruhen edhe kur ndodhen jashtë rrjetit përfaqësues të zonave të mbrojtura, pronë publike apo private. <i>Veprimtaritë ose përdorimet e reja në ekosisteme, habitate dhe peizazhe të mbrojtura mund të ushtrohen vetëm pasi t'u jenë nënshtruar procedurave të vlerësimit të ndikimit në mjedis dhe të jenë pajisur me leje mjedisore.</i>

5.3. Ndikimet e mundshme negative

Ndikimet më të qënësishme në mjedis nga zbatimi i projektetve të propozuara në PDZRK pritet të ndodhin kryesisht në komponentët mjedisor të tokës, ajrit, ujit biodiversitetit dhe peizazhit. Duke qënë që shkarkimet në ajër pritet të rriten, niveli zhurmave gjithashtu, mendohet se do të ketë edhe ndikime negative zinxhir, si çlirimi i gazeve serë, shirat acide dhe ndikimi në shëndetin dhe mirëqenien e popullatës si pasojë e ndotjes së ajrit dhe rritjes së nivelit të zhurmave. Specifikisht ndikimet negative kryesore që mund të përkeqësojnë situatën mjedisore pas zbatimit të projekteve të propozuara në PDZRK janë:

- i) zënia e tokës dhe koracimi i saj;
- ii) ndotja e ajrit, vibrime dhe rritja e nivelit të zhurmave;
- iii) modifikimi i brigjeve të rrjedhave lumore,
- iv) ndotja e ujërave dhe shirat acide;
- v) prishja e habitateve, fragmentimi dhe shqetësimi i specieve;
- vi) shtimi i gazeve serë në atmosferë dhe
- vii) ndikime të mundëshme në shëndetin e njerzve

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Tabela 8. Ndikimet e mundshme negative

RECEPTORI	O.01 Aspektet Mjedisore	O.02 Përmirësimi dhe zhvillimi i infrastrukturës	O.03 Zhvillimi i turizmit
Toka	Përsierje dherash	Zënia e tokës Betonizimi i tokës Prishja e strukturës së tokës	Zënia e tokës Betonizimi i tokës Prishja e strukturës së tokës
Ajri dhe Zhurmat	-	Ndotja e Ajrit Vibracione Zhurma	Ndotja e Ajrit Vibracione Zhurma
Uji	-	Modifikim i rrjedhave ujore Ndotja e ujërave me inerte dhe hidrokarbure Shirat acide	Modifikim i rrjedhave ujore Ndotja e ujërave me inerte dhe hidrokarbure Shirat acide
Biodiversiteti	Rritje biodiversitetit 	Humbja e habitateve Fragmentimi i habitateve Ndotja e ekosistemeve Shqetësimi i Habitave dhe specieve Shpyllëzim	Humbja e habitateve Fragmentimi i habitateve Ndotja e ekosistemeve Shqetësimi i Habitave dhe specieve Shpyllëzim
Peizazhi	Permireshim peizazhi	Ndryshimi i tipologjisë së terrenit Fragmentimi i peizazhit	Ndryshimi i tipologjisë së terrenit Fragmentimi i peizazhit

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

		Dëmtime vizuale Shpyllëzim	Dëmtime vizuale Shpyllëzim
Ndryshimet Klimatike	-	Çlirimi i gazeve me efekt serë	Çlirimi i gazeve me efekt serë
Kultura	-	-	-
Cilësia e jetës	-	Ndotja e Ajrit Ndotja e Ujërave Ndotja nga zhurmat Shirat acide bëmtojnë të mbjellat	Ndotja e Ajrit Ndotja e Ujërave Ndotja nga zhurmat Shirat acide bëmtojnë të mbjellat

5.4. Ndikimet në mjedis të PDZRK

5.4.1. Metodika e Vlerësimit të ndikimit në mjedis të PDZRK

Vlerësimi i ndikimit në mjedis, është përgatitur në përputhje me kërkesat e Ligjit 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”. Ndikimet e rëndësishme të PDZRK në mjedis dhe objektivat mjedisore janë analizuar dhe vlerësuar sipas shkallëve të mëposhtme:

0 = S’ka ndikim/ndikim pozitiv

1= Ndikim i parëndësishëm / ulët

2= Ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse / mesatar

3= Ndikim i rëndësishëm / lartë

x= Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur



Vlerësimi i ndikimit në mjedis të PDZRK sipas shkallëve “0”, “1” dhe “2” tregon se ndikimet e projekteve të PDZRK, duke ndërmarrë masa zbutëse të ndikimit në mjedis, janë të pranueshme dhe nuk kanë ndikime të pakthyeshme për objektivat mjedisore të përmendur në seksionet e mësipërme.

Shkalla e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis “3” tregon se zbatimi i projekteve të PDZRK është i papranueshëm në aspektin mjedisor sepse ndikimi është tepër shkatërrues. Megjithë ndërmarrjen e masave zbutëse, ky ndikim nuk mund të mbahet nën kontroll.

Shkalla “x” e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis tregon parimisht se ndikimi i disa prej projekteve nuk njihet ende për arsye të karakteristikave apo për shkak të njohurive të kufizuara shkencore.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

5.4.2. Përshkrimi i kriterëve të vlerësimit në mjedis të PDZRK

Vlerësimi i ndikimit në mjedis të projekteve të PDZRK ka marrë në konsideratë 6-të kriterë, bazuar edhe në Ligjin 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”.

Kriteret e përdorura për një vlerësim sa më të saktë të ndikimit në mjedis të këtyre projekteve janë:

- i) mundësia e shfaqjes së ndikimit;
- ii) kohëzgjatja e ndikimit;
- iii) natyra e ndikimit;
- iv) riaftësimi i ndikimit;
- v) natyra komulative e ndikimit dhe
- vi) shtrirja e ndikimit.

Vlerësimi është bërë në sajë të vlerave numerike, ku ndikimi i papërfillshëm vlerësohet me 0 (zero) dhe ndikimi më shkatërrues është vlerësuar me numrin 3 (tre). Siç është përmendur edhe më lart, me shkronjën "x" janë vlerësuar projektet që nga pamundësia e njohjes së ndikimit nuk merren parasysh në vlerësimin e ndikimit në mjedis.

Mesatarja e secilit prej kriterëve nxjerr vlerësimin e ndikimit në mjedis të projektit të vlerësuar. Në tabelën në vijim janë paraqitur të listuar kriteret e vlerësimit si dhe shpërndarja e pikëve të vlerësimit për çdo kriter.

Tabela 9. Përshkrimi i kriterëve të vlerësimit në mjedis të PDZRK

Kriteret e vlerësimit	Shpërndarja e pikëve të vlerësimit		
Mundësia e shfaqjes	JO	PO	E pasigurt
Pikët	0	3	1 dhe 2
Kohëzgjatja	E papërfillshme	E menjëhershme	Afatshkurtër ose afatgjatë
Pikët	0	3	1 dhe 2
Natyrë e ndikimit	Neutrale	Shkatërruese	Dëmtime të pjesshme
Pikët	0	3	1 dhe 2
Riaftësimi i ndikimit	Nuk ka kthim të ndikimit	Kthim i plotë	E pjesshme
Pikët	0	3	1 dhe 2
Natyrë kumulative	JO	PO	E pasigurt
Pikët	0	3	1 dhe 2
Shtrirja	Pikësore dhe pa popullsi	Sipërfaqe e madhe dhe popullsi e lartë	E ndërmjetme

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Pikët	0	3	1 dhe 2
-------	---	---	---------

5.4.3. Vlerësimi i ndikimeve në mjedis të projekteve të PDZRK

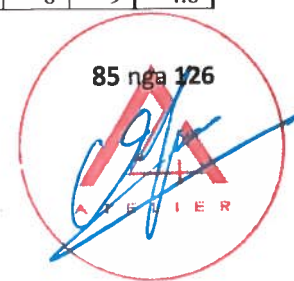
Projektet e propozuara në PDZRK ndahen në 3 grupe, të cilat përfaqësojnë edhe 3 objektivat strategjike të sajë, Përmirësimi i aspektit mjedisor, përmirësimi i infrastrukturor dhe zhvillimi i turizmit.

Për të tre objektivat janë propozuar 17 projekte, ku pjesa më e madhe e tyre kosiston në ndërhyrje fizike në territor, të cilat shoqërohen me ndikime të konsiderueshme në mjedis dhe kërkojnë masa paraprake për zbutjen e ndikimit.

Për efekt të lehtësimit në vlerësimin e ndikimit në mjedis, objektivat e VSM-së (11 objektivat për mbrojtjen e mjedisit), janë grupuar sipas komponentëve mjedisorë, konkretisht Toka, Ajri dhe Zhurat, Burimet ujore, Natyra dhe Biodiversiteti, Peizazhi, Klima, Kultura dhe Trashëgimia dhe Cilësia e jetës si dhe Shëndeti.

Tabela 10. Vlerësimi i ndikimeve në mjedis të projekteve të PDZRK

PDZRK RANA E HEDHUN: Ndikimi											
Objektivat Mjedisore	OM1	OM2	OM3	OM4	OM5	OM6	OM7	OM8	OM9		
Objektivat e Programet e Planit	Ajri	Uji	Toka	Biodiversiteti	Pyjet	Peizazhi	Klima	Kultura	Shëndet	Social-ekonomik	MJEDISORE
O.1 Mbrojtja e Mjedisit											
Pr. 01: Shtimi i gjelbërimit autokton përgjatë vijës bregdetare	8	9	9	9	9	9	9	10	10	10	9.2
Pr. 02: Sistemimi i grumbullimit diferencimit dhe largimit të mbetjeve urbane	8	8	9	9	9	9	9	10	10	10	9.1
Pr. 03: Krijimi i parkut të Malit të rencit me shtim të gjelbërimit autokton dhe masa për rinien e shkëmbinjve	7	8	7	7	9	7	8	10	10	10	8.3
Mesatarja e e ndikimit të projekteve për mbrojtjen e mjedisit	7.7	8.3	8.3	8.3	9.0	8.3	8.7	10.0	10.0	10.0	8.87
O.2 Infrastruktura dhe Mobiliteti											
Pr. 04: Ndërtim i Rrjetit të Brendshëm Rrugor (Rrugë Lokale, Kategoria F)	5	4	4	6	5	4	4	5	7	9	5.3
Pr. 05: Ndërtimi i 2 lidhjeve me funivi ose tren kremalier	4	5	3	2	3	3	5	6	8	9	4.8



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Pr. 06: Ndërtim i Aksit të Brendshëm Kryesor (Zona A në Malin e Rencit)	3	4	2	2	3	3	4	9	7	9	4.6
Pr. 07: Vendosija e pikave të ankorimit në det	7	5	8	3	0	4	8	10	10	10	6.5
Pr. 08: Organizimi i Vendparkimeve	6	7	3	6	6	6	6	10	10	10	7
Pr. 09: Ndërtimi i rrjetit të furnizimit me ujë të pijshëm	7	5	4	6	7	8	8	10	10	10	7.5
Pr. 10: Ndërtimi i rrjetit të largimit të ujërave të ndotura	8	10	4	7	7	8	8	10	10	10	8.2
Pr. 11: Furnizimi me energji elektrik	8	6	5	3	7	3	8	10	10	10	7
Pr. 12: Ndërtimi i rrjetit të fibres optike dhe telekomunikacionit	8	6	5	3	7	3	8	10	10	10	7
Pr. 13: Sistemi i aksesit (kryqëzimeve) nga rruga Shëngjin-Velipojë	6	8	4	7	8	8	6	10	8	10	7.5
Pr. 14: Lidhja e rrugës "Riviera" me rrugën Shëngjin-Velipojë dhe me aksin e propozuar të PDV-së SHGJ_UB140	6	8	4	7	8	8	6	10	8	10	7.5
Mesatarja e e ndikimit të projekteve për zhvillimin e turizmit	6.2	6.2	4.2	4.7	5.5	5.3	6.5	9.1	8.9	9.7	6.6
O.3 Zhvillimi i Turizmit											
Pr. 15: Ndërtimi i shërbimeve publike: ambulance - poste - banke etj	4	4	2	4	3	2	5	5	8	10	4.7
Pr. 16: Krijimi i 2 pikave panoramike në kodrën "Mali i Rencit"	6	6	3	5	4	5	7	10	9	10	6.5
Pr. 17: Ndërtimi i struktura akomoduese, resorte dhe ndërtime të ulta	2	3	0	1	4	1	3	8	8	9	3.9
Mesatarja e e ndikimit të projekteve të infrastruktures dhe mobilitetit	4.0	4.3	1.7	3.3	3.7	2.7	5.0	7.7	8.3	9.7	5.03

Bazuar në të dhënat e gjeneruara nga matrica e vlerësimit të ndikimit rezulton se, në mesataren e pikëve të vlerësimit konstatohet një ndikim i qenësishëm i ndikimeve në mjedis, që duhet shoqëruar patjetër me masa parandaluese dhe zbutëse të ndikimeve negative në mjedis. Sipas Programeve të propozuara rezulton se:

- Projektet e propozuara nën programin Mbrojtja e Mjedisit janë vlerësuar me një mesatare numerike të vlerësimit 8.9. Projektet nën këtë objektivë kanë ndikim të papërfillshëm në komponentët mjedisor në zonë.
- Projektet e propozuara nën programin Infrastruktura dhe Mobiliteti janë vlerësuar me një mesatare numerike rreth 6.6. Thënë ndryshe, projektet e propozuara në këtë program të PDZRK-së kanë një ndikim mesatar në mjedis. Në këtë pikë është e nevojshme që të zbatohen masa parandaluese dhe minimizuese gjatë që në fazat e hershme të zbatimit të projekteve.
- Projektet nën programin Zhvillimi Turizmit kanë marrë vlerësim me të ulët numerik, mesatarja e këtij program arrin shifrën 5. Ky program pritet që të ketë edhe ndikimin më të madh në mjedis, sidomos projekti nr. 17, zbatimi i së cilit shoqërohet më



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

ndërtimin e godinave dhe infrastrukturën akomoduese të nevojshme në zonë. Projektet në këtë program, kanë nevojë për vlerësime të thelluara dhe zbatim të masave specifike për mbrojtjen e komponentëve të natyrës. Disa prej projekteve duhet ti nënshtrohen procesit të VNM sipas ligjit në fuqi.

Në përfundim të vlerësimit, theksojmë që projekte të vecanta kanë nevojë për vlerësim të ndikimit në mjedis në mënyrë specifike të shoqëruar edhe me masa zbutëse.

5.5. Përputhshmeria e PDZRK me objektivat mjedisore

5.5.1. Metodika e përputhshmërisë së projekteve të PDZRK me Objektivat Mjediore

Përputhshmëria e objektivave të PDZRK me objektivat mjedisore është kryer në mbështetje të plotë me ligjin nr. 91/2013, "Për vlerësimin Strategjik Mjedisor", konkretisht bazuar në shtojcën 1 të tij. Përputhshmëria e objektivave të PDZRK me OM-të është kryer me vlera numerike, duke e ndarë përputhshmërinë në 5 nivele. Konkretisht nivelet e vlerësimit numerik të përputhshmërisë së objektivave të PDZRK-së me OM-të, paraqiten në tabelën në vijim.

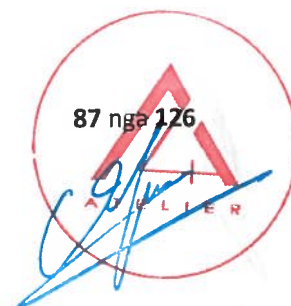
Tabela 11. Vlerësimi numerik i përputhshmërisë së PDZRK me OM

Vlerësimi numerik i përputhshmërisë së PDZRK me OM		
Nuk Përputhet	-1.00	-
Nuk lidhet	0.00	0.00
Përputhje e zbehtë	1.00	0.01-1.49
Përputhje e pjesshme	2.00	1.5-2.49
Përputhet plotësisht	3.00	2.51-3

5.5.2. Përputhshmëria e PDZRK me OM-të

Përputhshmëria e projekteve, programeve dhe objektivave strategjike të PDZRK me OM-të është realizuar në bazë të shtojcës Nr. 1 të ligjit 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor".

Në tabelën në vijim paraqitet në mënyrë të detajuar vlerësimi numerik i përputhshmërisë së projekteve, dhe objektivave strategjike të PDZRK me OM-të. Gjithashtu në tabelë paraqiten dhe mesataret e përgjithshme të përputhshmërisë së objektivave të PDZRK me OM-të.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Tabela 12. Përputhshmëria e PDZRK me OM-të

PDZRK RANA E HEDHUN: Përputhshmëria										
Objektivat Mjedisore	OM1	OM2	OM3	OM4	OM5	OM6	OM7	OM8	OM9	Vlerësimi mesatar
Objektivat e Programet e Planit	Ajri	Uji	Toka	Biodiversiteti	Pyjet	Peizazhi	Klima	Kultura	Cilësia e jetës	
O.1 Mbrojtja e Mjedisit	2.3	2.3	2.3	2.3	3.0	3.0	2.3	3.0	3.0	2.7
<i>Pr. 01: Shtimi i gjelbërimit autokton përgjatë vijës bregdetare</i>	3	3	2	2	3	3	3	3	3	2.8
<i>Pr. 02: Sistemimi i grumbullimit diferencimit dhe largimit të mbetjeve urbane</i>	2	2	2	3	3	3	2	3	3	2.6
<i>Pr. 03: Krijimi i parkut të Malit të rencit me shtim të gjelbërimit autokton dhe masa për renien e shkëmbinjve</i>	2	2	3	2	3	3	2	3	3	2.9
O.2 Infrastruktura dhe Mobiliteti	1.8	1.9	0.7	1.1	1.0	0.8	1.8	3.0	3.0	1.7
<i>Pr. 04: Ndërtim i Rrjetit të Brendshëm Rrugor (Rrugë Lokale, Kategoria F)</i>	2	2	1	2	2	2	2	3	3	2.1
<i>Pr. 05: Ndërtimi i 2 lidhjeve me funivi ose tren kremalier</i>	2	2	1	-1	-1	-1	2	3	3	1.1
<i>Pr. 06: Ndërtim i Aksit të Brendshëm Kryesor (Zona A në Malin e Rencit)</i>	1	2	-1	-1	-1	-1	1	3	3	0.7
<i>Pr. 07: Vendosija e pikave të ankorimit në det</i>	2	1	0	1	0	1	2	3	3	1.4
<i>Pr. 08: Organizimi i Vendparkimeve</i>	2	2	1	2	2	1	2	3	3	2.0
<i>Pr. 09: Ndërtimi i rrjetit të furnizimit me ujë të pijshëm</i>	2	2	1	2	2	2	2	3	3	2.1
<i>Pr. 10: Ndërtimi i rrjetit të largimit të ujërave të ndotura</i>	2	2	1	2	2	2	2	3	3	2.1
<i>Pr. 11: Furnizimi me energji elektrik</i>	2	2	2	2	2	1	2	3	3	2.1
<i>Pr. 12: Ndërtimi i rrjetit të fibres optike dhe telekomunikacionit</i>	2	2	2	2	2	1	2	3	3	2.1
<i>Pr. 13: Sistemimi i aksesit (kryqëzimeve) nga rruga Shëngjin-Velipojë</i>	2	2	1	2	2	2	2	3	3	2.1
<i>Pr. 14: Lidhja e rrugës "Riviera" me rrugën Shëngjin-Velipojë dhe me aksin e propozuar të PDV-së SHGJ UB140</i>	1	2	-1	-1	-1	-1	1	3	3	0.7
O.3 Zhvillimi i Turizmit	0.7	1.3	0.3	-0.3	0.3	0.3	1.3	2.7	2.7	1.1
<i>Pr. 15: Ndërtimi i shërbimeve publike: ambulance - poste - banke etj</i>	1	1	-1	-1	1	-1	1	3	3	1.2

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Pr. 16: Krijimi i 2 pikave panoramike në kodrën "Mali i Rencit"	2	2	1	1	1	1	2	3	3	2.0
Pr. 17: Ndërtimi i struktura akomoduese, resorte dhe ndërtime të ulta	-1	1	-1	-1	-1	-1	1	2	2	0.1

Një mesatare të përgjithshme projektet, programet dhe objektivat strategjike të PDZRK-së kanë përputhje të pjesshme me objektivat mjedisore. Konkretisht vlerësimi mesatar i objektiveve strategjike të PDZRK-së arrin vlerën e 1.8 çka përkthehet në përputhshmëri të pjesshme.

Përputhshmëria e pjesshme, mund të mbahet nën kontroll me masa parandaluese dhe minimizuese gjatë zbatimit të projekteve të propozuara në PDZRK. Specifikisht për secilin objektiv strategjik (OS) të PDZRK-së, janë arritur vlerat e përputhshmërisë si më poshtë:

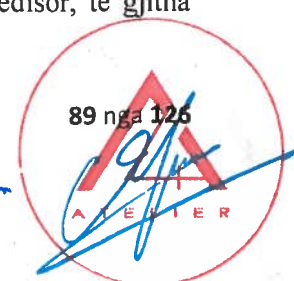
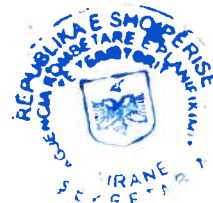
- O.1 -Mbrotjtja e Mjedisitpërputhet plotësisht me objektivat e mbrojtjes së mjedisit (OM) dhe vlerësimi mesatar arrin vlerën 2.7. Në këtë program ka projekte të cilat janë ideuar për të përmirësuar gjendjen e mjedisit, ndaj kërkojnë vëmendje në fazën e zhvillimit, ndërsa në fazën e operimit nuk pritët të ketë pasoja negative në mjedis.
- O.2–Infrastruktura dhe Mobiliteti ka përputhshmëri të pjesshme me OM-të dhe vlerësimi mesatar arrin vlerën rreth 1.7. Në përgjithësi projektet infrastrukturore kanë ndikim të qënësishëm në mjedis, ndaj duhet të ndërmerren masa për për minimizimin e ndikimeve negatidhe në mënyrë që këto projekte të jenë sa më pak me kundërshtim me parimet e mbrojtjes së mjedisit.
- O.3 –Zhvillimi i Turizmit ka përputhshmëri të pjesshme me OM-të dhe vlerësimi mesatar i kësaj ojektive arrin në vlerën 1.1. Përputhshmëria e zbehtë, e cila kërkon masa të rrepta për parandalimin dhe mbajtjen nën kontroll të ndikimeve negative në komponentët e mjedisit. Vemendje të vecantë kërkon projekti nr. 17, i cili rezulton të jetë me ndikimin më të lartë negativ në mjedis, në kufinj e të pakthyeshmes, ndaj mbetet detyrë e institucionit të linjës mbi marrjen e masave parandaluese dhe minimizuese, apo rivlerësimin e zhvillimit të këtij projekti.



6. Vlerësimi i pasojave të zbatimit të PDZRK në realizimin e objektiveve mjedisore

Ndërtimet infrastrukturore të transportit shoqërohen me ndryshime të qënësishme në territor. Ndryshimet ndodhin në shkallë të gjerë dhe kanë ndikime të ndryshme në komponentët mjedisore si tokë, ajër, ujë, biodiversitet, ndryshimet klimatike dhe peizazh. Në tabelën në vijim paraqiten në mënyrë specifike për çdo komponent mjedisor, shoqëruar nga objektivi mjedisor, të gjitha ndikimet e mundëshme nga zhvillimi i projekteve të propozuara në PDZRK.

[Handwritten signature]



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Tabela 13. Vlerësimi i pasojave të zbatimit të PDZRK në realizimin e objektivave mjedisore

Komponenti mjedisor	Objektiva Mjedisore	Ndikimi i PDZRK në OM-të
6.1. Toka	OM 1: Sigurimi i menaxhimit të qëndrueshëm dhe mbrojtjes së tokës.	Ndikimet mendohet të shfaqen në formën e: i) trazimit të dherave, ku ekziston mundësia e dherave të ndotura, ii) ngjeshjes së tokës në përgjithësi dhe e tokës bujqësore/natyrore në afërsi të kantierëve të ndërtimit, iii) ndotjes së tokave, kryesisht nga trazimi i dherave dhe nga shkarkimet e hidrokarbureve, vajrave dhe lëndëve të tjera që përdoren nga makineritë dhe proceset e ndërtimit dhe iv) derdhjet aksidentale të lëndëve ndotëse nga makineritë që përdoren gjatë proceseve të ndërtimit.
	OM 2: Parandalimi i shfrytëzimit të burimeve natyrore duke rritur nivelin e përdorimit të materialeve të ricikluara në ndërtimin dhe rindërtimin e infrastrukturës së turizmit.	Në fazën e ndërtimit kërkohen sasi të mëdha të materialeve inerte që përkthehet në trysni të lartë mbi burimet natyrore. Gjithashtu gjatë kësaj faze pritet të ketë një sasi të lartë të gjenerimit të mbetjeve, kryesisht të mbetjeve inerte. Gjatë kësaj faze duhet patur parasysh që të ripërdoren mbetjet inerte që krijohen, gjithashtu të shikohet mundësia për ripërdorimin edhe të stokut të mbetjeve inerte që ndodhen në vendin tonë. Në ripërdorimin e mbetjeve inerte duhet pasur parasysh përmbajtja e tyre, ato duhet të jenë të pastra dhe pa elementë ndotës, të cilët mund të kthehen në kërcënim serioz për ndotjen e tokës dhe ujërave në zonën e përdorur.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

6.2. Ajri	OM 3: Ruajtja e cilësisë së ajrit në qendrat e banuara dhe sigurimi i arritjes së objektivave afatgjata kombëtare për sasi të vjetore të emetimeve të ndotësve atmosferikë.	Elementët ndotës të ajrit që rëndom ë clirohen mendohet të jenë: PM, SO_x, NO_x, CO, VOC, GES, etj. Ndikimet kryesore të ndotjes së ajrit nga operimi i infrastrukturës së turizmit janë: i) Shkarkimi i ndotë ii) sve në ajër (përmendur më sipër) në sasi të konsiderueshme. iii) rritjen e presionit të ndotjes së ajrit në zona të cilat më parë nuk kanë pasur problematika të tilla dhe iv) shtimin e gazeve me efekt serë në atmosferë,
6.3. Faktorët klimatikë	OM 4: Përshtatja ndaj efekteve të ndryshimit të klimës globale dhe reduktimi i sasive të emetimeve të gazeve serë.	Vlerësimi i saktë sasive të GES-ve që do të shkarkohen në atmosferë është i pa mundur të bëhet në këtë fazë, por duhet monitoruar gjatë fazës së operimit. Mbajtja nën kontroll e shkarkimeve të GES kërkon masa të integruara dhe bashkëpunim të vazhdueshëm ndërmjet institucioneve të ndryshme në vend. Ky bashkëpunim duhet të mbajë parasysh se SKZHI-II synon të arrijë reduktimin me 8% të GES dhe 40% të HCFC-të krahasuar me skenarët bazë.
6.4. Burimet ujore	OM 5: Kufizimi i ndikimeve të presionit të infrastrukturës së turizmit mbi ujërat e sipërfaqes dhe nëntokës, ujërat bregdetarë dhe burimet e ujit të pijshëm.	Ndikimet kryesore gjatë fazës së ndërtimit konsistojnë në: i) ndotjen e ujërave sipërfaqësorë dhe nëntokësorë si pasojë e përzierjes së dherave gjatë ndërtimit. ii) ndotjen e ujërave bregdetare me lëndë të ngurtë pezull gjatë punimeve për ndërtimin e në afërsi të zonës së bregdetit. iii) moskoracimin e sipërfaqeve poroze me asfalt gjë që do të ndikojë në infiltrimin në ujërat nëntokësor dhe iv) ndotjen e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore në raste të ngjarjeve të



[Handwritten signature]



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

		jashtëzakongjme gjatë punimeve si p.sh. derdhjet aksidentale të hidrokarbureve nga makineritë teknologjike që përdoren në proceset e ndërtimit të infrastrukturës së Zonës. v) Konsumi i ujit për përdorim turizmi vi) Ujrat e ndotura urbane
6.5. Natyra	OM 6: Sigurimi i kohezionit të popullatave dhe mbrojtjes së biodiversitetit në territor. 	Ndikimet kryesore konsistojnë në: - Shqetësim të specieve të faunës së egër, nga zhurmat teknologjike dhe industriale; - Shqetësim nga prania e shtuar e njerëzve dhe makinerive në zona të caktuara; - Humbje fizike e habitateve natyrore. - Fragmentim/shkatërrim të përkohshëm, apo i përhershëm i habitateve; - Humbje, degradim ose shqetësim i korridoreve lidhës të popullatave shtazore; - Ndotje të habitateve dhe ekosistemeve të ndryshëm; - Zhvendosje specimesh gjatë zhvendosjes së dherave; - Humbje e specieve të faunës dhe florës. Këto ndikime janë vecanërisht të larta në zonat e njohura për vlerat e larta të biodiversitetit e sidomos në entitetet e njohura të mbrojtura ligjërisht si: - Zonat e Mbrojtura - Zonat Ramsar - Zonat Emerald - Zonat e Rëndësishme për Shpendët dhe Biodiversitetin (IBAs) - Zonat pilot Natura 2000



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

	OM 7: Ruajtja e larmisë biologjike të zonave me status natyror të mbrojtur përkundrejt aktiviteteve me ndikime të konsiderueshme.	Duhet theksuar se, zhvillimi infrastrukturor dhe turistik në mjedisin natyror përfaqëson një humbje të përhershme të habitatit, gjë e cila ndikon negativisht përgjithnjë në shpërndarjen natyrore të llojeve të habitateve, bimëve dhe shpendëve, si dhe në cilësinë dhe integrimin e popullatave të habitateve. Këto ndikime janë vecanërisht të larta në zonat e njohura për vlerat e larta të biodiversitetit e sidomos në entitetet e njohura e të mbrojtura ligjërisht si: • Zonat e Mbrojtura • Zonat Ramsar • Zonat Emerald • Zonat e Rëndësishme për Shpendët dhe Biodiversitetin (IBAs) • Zonat pilot Natura 2000
6.6. Zurmat në mjedis	OM 8: Parandalimi/Reduktimi i ndotjes së mjedisit nga zhurma dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE	Rritja e nivelit të zhurmave pritet të rritet ndjeshëm në zonën e zbatimit të PDZR-së, si rrjedhojë e ndërtimit të godinave dhe infrastrukturës në fazën fillestare, por edhe si pasojë e operimit, ku dihet që aktivitetet e turizmit clirojnë zhurma të konsiderueshme në mjedis, kryesisht nga Clubet dhe aktivitetet në natyrë.
6.7. Popullsia dhe asetet materiale	OM 9: Përmirësimi i cilësisë së jetës së banorëve në afërsi të zonës së PDZRK	

S



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

6.8. Trashëgimia kulturore	OM 10: Ruajtja e fushëveprimit dhe karakteristikave të objekteve dhe zonave të trashëgimisë kulturore.	Nuk ka ndikim
6.9. Peizazhi	OM 11: Sigurimi i ruajtjes së peizazheve të jashtëzakonshme dhe zonave me peizazhe me karakteristika të veçanta në nivel lokal dhe kombëtar dhe një imazh peizazhi me cilësi.	<u>Faza e Ndërtimit:</u> Përcaktimi i ndikimit mbi cilësinë e peizazhit rrjedh kryesisht nga karakteristikat e dukshme të hapësirës dhe elementët karakteristikë të peizazhit të pranishëm në hapësirë. Gjatë fazës së ndërtimit dhe operimit pritet të ndodhë një fragmentim i peizazhit. Gjithashtu do të ketë një prani të shtuar të mjeteve teknologjike, të cilët kanë një ndikim jo të vogël në pikëpamjen peizazhistike. Shihet më se e rëndësishme zbatimi i masave përmirësuese peizazhistike që në fazat e hershme, duke minimizuar impaktin vizual.



6

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

7. Masat zbutëse

Në vijim do të listohen në mënyrë specifike udhëzimet dhe masat zbutëse për çdo komponent mjedisor. Masta zbutëse dhe udhëzimet e përgjithshme për minimizimin e ndikimeve të mundëshme në mjedis të shkaktuara nga implementimi i projekteve të propozuara në PDZRK janë:

7.1. Toka

- Planifikimi i infrastrukturës së turizmit duhet të integrojë atë me mjedisin, vecanërisht me aspektet e menaxhimit të qëndrueshëm të tokës.
- Aktivitetet në tokën bujqësore dhe pyjore duhet të reduktohen në nivelin më të ulët të mundshëm dhe i duhet dhënë përparësi e lartë planifikimit të aktiviteteve në tokat me potencial më të varfër prodhimi.
- Integrimi i zonave për ndërtim të resorteve apo infrastrukturës në brendësi të zonave ekzistuese.
- Ndërtimet dhe infrastruktura e transportit duhet të ndërtohet komform kushteve teknike, në mënyrë që të reduktojë mundësinë e rrëshkitjeve të tokës.
- Materialet që do të gërmohen gjatë ndërtimit duhet të ripërdoren plotësisht, kryesisht për të realizuar proceset e mbushjeve mekanike, aty ku është e mundur.

7.2. Ajri

- Monitorimi periodik dhe konform standarteve të shkarkimeve të elementëve ndotës në atmosferë.
- Gjatë fazës së ndërtimit të zbatohen rregullat për parandalimin e ndotjes së ajrit, kryesisht nga Puhurat.

7.3. Faktorët klimatikë

- Duhet të bëhet një analizë e ndjeshmërisë së infrastrukturës së turizmit ndaj ndryshimeve klimatike dhe fenomenteve që vijnë si rrjedhojë.
- Në bazë të rezultateve nga analiza e sipërpërmendur, të zbatohen masa teknike për përmirësimin e fleksibilitetit të infrastrukturës së turizmit ndaj kushteve të reja që sjellin ndryshimet klimatike.

7.4. Burimet ujore

- Gjatë planifikimit duhet të zmanget konfliktualiteti më trupat ujorë mbi dhe nëntokësor, të cilët konsiderohen të rëndësishëm për ekosistemet dhe njerëzit.
- Gjithashtu, ndërtimit të objekteve në funksion të turizmit, të shmangen zonat të cilat kanë rrisht të lartë nga përmytjet, ose këto ndërhyrje të marrin masa paraprake për të parandaluar dëmet në to.
- Kur planifikohet të ndërtohet në zona me sipërfaqe ujore të rëndësishme, është e nevojshme të studiohen dhe planifikohen zgjidhjet e duhura teknike për të parandaluar ndikimet



S

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

negative të ndërtimit dhe operimit, si dhe rastet e ngjarjeve të jashtëzakonshme, p.sh. rrjedhjet e substancave të rrezikshme.

7.5. Natyra

- Gjatë planifikimit duhet ti jepet përparësi rindërtimit të infrastrukturave ekzistuese para ndërtimeve të reja.
- Zonat natyrore të cilat nuk kanë qënë të shqetësuara më parë, duhet të mbeten të tilla, ndërtimi duhet ti shmangë këto zona.
- Gjatë Planifikimit dhe nërtimit duhet ti jepet përparsi varianteve të cilat ndikojnë më pak në rrugët e shtegëtimit të kafshëve dhe shpendëve, duhet të marrin përparësi projektet të cilat ndërpresin më pak këto koridore shtegëtimi.

7.6. Shëndeti i njerzve

- Duke marrë në konsideratë shëndetin e popullatës duhet të hartohen planet lokale të veprimit për ndotjen e ajrit në përgjithësi, apo për elementë të vecantë të substancave ndotëse.

7.7. Zhurmat në mjedis

- Masa për të zvogëluar nivelin e zhurmës në mjedis, nëpërmjet zëvendësimit të flotës së automjeteve, përmirësimit të rrjetit rrugor, ndalimi i përkoshëm ose i përhershëm në qendrat e banimit ku nivelet janë ekstremisht të larta, masa logjistike të qarkullimit, etj.
- Në zonat ku nivelet e zhurmës janë mbi normat e lejuara duhet të merren masa në vendosjen e barrjerave akustike përgjat rrugëve dhe krijimin e brezave të gjelbër me drurë të ndryshëm.
- Në zonat urbane të konsideruara të qeta të shmanget ndërhyrjet të cilat shkaktojnë rritjen e nivelit të zhurmave.
- Duhet shmangur integrimi i ndërhyrjeve të infrastrukturës në zonat e mbrojtura natyrore, pasi shtimi i zhurmave në këto zona prish ciklin e jetës së specjeve të egra.

7.8. Popullsia dhe asetet materiale

- Të sigurohet rritja e aksesit të banorëve në tregjet dhe infrastrukturën ndihmëse që do të ndërtohet në zonë.
- Përshtatja e infrastrukturës me nevojat e personave me aftësi të kufizuar. zbatimi i kësaj mase të të sillte ndikim pozitiv në lëvizshmërinë e personave me aftësi të kufizuar dhe do të mundësonte integrimin e tyre në shoqëri dhe aktivitete të ndryshme.
- Zbatimi i masave për parandalimin dhe minimizimin e ndikimeve negative në mjedis, të përmendura për çdo objekte mjedisore në nënseksionet e mëipërme janë jetike për zhvillimin e qëndrueshmë të bujqësisë, turizmit dhe resurseve natyrore, çka përkthehet në mirëqënien e popullatës.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

7.9. Peizazhi

- Duhet të synohet shmangia e ndërhyrjeve në zonat me peizazh të rëndësishëm. Në rastet ku shmangia e zonave me rëndësi peizazhistike nuk është e mundur, duhet të ndërmerren masa të forta ën përmirësimin dhe përshtatjen e ndërhyrjeve ndaj tipareve peizazhistike të zonës.

8. Plani i monitorimit

Monitorimi i ndikimeve të mundshme në mjedis nga zbatimi i PDZRK është një mjet efikas dhe tepër i thjeshtë për t'u zbatuar, nëqoftëse aktorët përgjegjës punojnë në koordinim ndërmjet tyre.

Monitorimi i ndikimeve është mjet tepër i rëndësishëm për mbrojtjen dhe vlerësimin e ndikimeve të mundshme negative në mjedis gjatë zbatimit dhe operimit të projekteve të propozuara në PDZRK. Plani i monitorimit është hartuar në përputhje të plotë me Ligjin 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor"- zbatimi i një programi duhet të monitorohet, me qëllim që të identifikohen efektet negative të paparashikuara, në mënyrë që të krijohet mundësia për një reagim të hershëm ndaj këtyre efekteve dhe të bëhen adaptimet e mundshme.

Tabela 14. Plani i monitorimit

Aspekti mjedisor	Treguesi mjedisor	Autoriteti monitorues	Parametrat mjedisore	Frekuenca e monitorimit	Komente
Toka	- Përqindja e tokës së degraduar - Sasi e tokës bujqësore dhe pyjore ndryshuar përdorimin nga plani - Ndryshimi I përdorimit të tokës nga cdo projekt planifikuar e zbatuar	Autoritetet kompetente të rajoneve DRM MTM Organet e menaxhimit të landfilleve	- Përqindja e tokës së degraduar - Sasia e mbetjeve të hedhura në landfille - Zhvillimi për kokë dhe prodhimi total i mbetjeve % e riciklimit (letër, qelq, mbetje të biodegraduesh me të bashkisë, alumin)	Çdo vit Rastet kuur evidentohe n ndikime të mundshmë	

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Aspekti mjedisor	Treguesi mjedisor	Autoriteti monitorues	Parametrat mjedisore	Frekuenca e monitorimit	Komente
	- Sasia e mbetjeve të hedhura në landfillë - Zhvillimi për kokë dhe prodhimi total i mbetjeve % e riciklimit (letër, qelq, MBB, alumin)				
Ajri	- Ditët kur i kufiri i cilësisë së ajrit tejkalohet - Emetimet sipas burimit	Ministria e Mjedisit AKM DRM ISHP	SOx, NOx, PM10, gazrat serë, Pb, CO	Çdo vit	Rrjetet e Monitorimit të Cilësisë së ndotjes së ajrit
Faktorët klimaterikë	- Emetimet nga gazrat serë ✓ emetimet sipas burimit (%) - Evoluimi i numrit të automjeteve të pasagjerëve	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit Drejtoria Rajonale e Mjedisit	SOx, NOx, PM10, gazrat serrë, Pb, CO Numri i automjeteve të pasagjerëve	Çdo vit	Rrjetet e ndotjes së ajrit Monitorimi i cilësisë



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Aspekti mjedisor	Treguesi mjedisor	Autoriteti monitorues	Parametrat mjedisore	Frekuenca e monitorimit	Komente
	Cilësia e lëndës djegëse				
Ujërat	- Cilësia e ujërave sipërfaqësore - Cilësia e ujërave nëntokësore - Përdorimi i ujërave sipas sektorit - Përqindja e riciklimit të ujit - Përqindja e popullatës së lidhur të trajtimi i ujërave të zeza - Uji i detit: Cilësia e ujit për larje	Drejtoria Rajonale e mjedisit Drejtoritë e Menaxhimit të Baseneve Ministria e Turizmit dhe Mjedisit Instituti i Shëndetit Publik	- Totali N, totali P, BODs, COD, SS, TDS, pH, përçueshmëria, etj. - pH, përçueshmëria, fortësia, kloridet, sulfatet, COD, BOD, nitrati, nitriti, totali P, metalet, detergjentet, toksiket, mikrobiologjike, etj. - Parametrat mikrobiologjike për ujërat e larjes	Çdo vit Në rastet kur vërehen ndikime negative aksidentale	Sipas Ligjit nr. 111/2012 “Menaxhimi i Integruar i Burimeve Ujore”. Sipas Ligjit nr. 9915, datë 12.05.2008 “Kuatriri rregullator i sektorëve të furnizimit me ujë dhe kanalizimit të ujërave të zeza”. Ujërat për larje: Direktiva 76/160/EE C
Natyra	Sa habitate të rëndësishme janë në	Organet e menaxhimit të zonave	Habitatet		

[Signature]



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Aspekti mjedisor	Treguesi mjedisor	Autoriteti monitorues	Parametrat mjedisore	Frekuenca e monitorimit	Komente
	kushte të kënaqshme - Numri dhe/ose zonat e vendeve të mbrojtura - Madhësia e biodiversitetit, krahasuar me BE-në (numri i llojeve endemike dhe të rralla) - Zona e mbuluar nga pyje - Numri dhe zona e zënë nga vendet natyrore	të mbrojtura Drejtoritë përgjegjëse në qarqe	- Numri dhe/ose zonat e vendeve të mbrojtura - Numri i llojeve endemike dhe të rralla - Zona e mbuluar nga pyje - Numri dhe zona e zënë nga vendet natyrore	Sipas Planit të Menaxhimit Çdo vit	
Popullata - shëndeti i njeriut	- Vitet e jetëgjatësisë së shëndetshme - Aksidentet profesionale - Përqindja e njerëzve që jetojnë nën minimumin jetik	Drejtoritë përgjegjëse në qarqe	- Vitet e jetëgjatësisë së shëndetshme - Aksidentet në punë - Përqindja e njerëzve që jetojnë nën minimumin jetik	Çdo vit	



9

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Aspekti mjedisor	Treguesi mjedisor	Autoriteti monitorues	Parametrat mjedisore	Frekuenca e monitorimit	Komente
Trashëgimi kulturore	- Numri i godinave të ruajtura që restaurohen - Numri i vizitorëve - Gjelbërim urban për frymë	Drejtoritë përgjegjëse në qarqe	- Numri i godinave të ruajtura që restaurohen - Numri i vizitorëve - Gjelbërim urban për frymë	Çdo vit	

Shtojca 1 KËSHILLIMI I PARË ME PUBLIKUN MBI VSM-në

TEMA E TAKIMIT: Organizimi i dëgjesës publike, për të diskutuar mbi Planin dhe VSM-në e Planit të Detajuar të Zonës me Rëndësi Kombëtare Rana e Hedhun dhe Tale

DATA DHE ORA: 22.07.2020; 17:30

PJESËMARRËSIT:

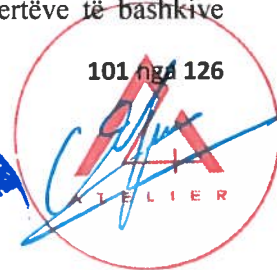
Në ambientet e Bar Restorant Poisedon, Tale, u organizua Dëgjesa e parë me banorët e zonës, nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, mbi draft Planin dhe VSM-në e Planit të Detajuar të Zonave me Rëndësi Kombëtare për zonën e Ranës së Hedhun dhe Tale. Ky takim kishte qëllim t'i prezantonte të pranishmëve orientimet e para të planit të detajuar të zonave për zhvillimin e turizmit. Pjesëmarrës në këtë takim ishin, Ministri i Turizmit dhe Mjedisit, Z. Blendi Klosi, Kryetari i Bashkisë së Lezhës, Z. Pjerin Ndreu, Prefekti Z. Gjokë Jaku, si dhe përfaqësues nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit, përfaqësues të Bashkisë Lezhë, Biznesmenë të zonës si dhe përfaqësues të tjerë të organeve përgjegjëse për të diskutuar mbi problematikat gjatë procesit të hartimit të planit dhe për të shprehur sugjerimet e tyre. Gjithashtu në takim ishin prezentë dhe konsulentë të Atelier 4: Znj. Ariela Kushi, koordinatorë projekti si dhe ekspertë të tjerë të Mjedisit dhe Ekonomisë.

SHËNIMET E TAKIMIT:

Dëgjesa u hap nga Z. Pjerin Ndreu, Kryetari e Bashkisë Lezhë, i cili theksoi rëndësinë e bashkëpunimit të përfaqësuesve të organeve të fushave përkatëse dhe ekspertëve të bashkive



[Handwritten signature]



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

përfaqësuese, me studion konsulente, për të arrirë një produkt përfundimtar sa më të suksesshëm. Më pas fjalën e mori Z. Blendi Klosi, Ministër i Mjedisit dhe Turizmit, theksoi punën për menaxhimin e mirë dhe organizimin e plazhit të bregdetit të Lezhës me rregullat e reja të krijuara nga pandemia. Këto hapa janë pozitivë dhe për nismën e re të masterplanit për zhvillimin e turizmit në Tale, duke qenë që kjo zonë ka një kapacitet të lartë për të pritur turistë vendës dhe të huaj për gjatë gjithë vitit. Zona duhet plotësuar me të gjithë komponentët e mundshëm që turistët të dëshirojnë të vijnë në periudha të ndryshme të vitit, kjo duke u plotësuar me paketa të ndryshme turistike.

Më pas e mori fjalën Znj. Ariela Kushi ku paraqiti prezantimin e planit paraparak të zhvillimit të territorit.

Prezantimi nisi me dinamikën që këto zona ofrojnë dhe kanë në rajon, më pas me analizimin e potencialeve të tyre dhe ndërhyrjet e domosdoshme. Pas analizimit të zonës, u prezantua vizioni strategjik i tyre, duke u drejtuar në zhvillimin e turizmit të qëndrueshëm të zonës. U theksua rëndësia e mbrojtjes së mjedisit meqenëse kjo zonë njihet si pjesë e Parkut Natyror 'Kune-Vain-Tale' si dhe zonë që shërben si habitate për shpendët migratore. U prezantua plani paraparak i zhvillimit, ku paraqet shpërndarjen e funksioneve të ardhshme të territorit, me focus zhvillimin e turizmit. Qëllimi i projektit është, zgjerimi i ofertës turistike, kohëzgjatjes së sezonit dhe frekuentimit të tij, si dhe rritja e cilësisë së shërbimit për të arritur konkurrencën në tregun e turizmit me vendet fqinje.

Më pas fjalën e mori Z. Abdulla Diku, Ekspert i Mjedisit, i cili prezantoi Vlersimin Strategjik Mjedisor për zonën e studimit. Synimi i procesit të VSM është: Vlerësimi i pasojave në mjedis, adresimi i pasojave në fazë të hershme dhe vendosja e balancës Mjedis- Zhvillime të tjera.

Të pranishmit u shprehën pozitiv kundrejt strategjisë dhe orientimeve të zhvillimit të territorit. Nga auditori, u hodhën disa mendime dhe ide:

- Rruga Shëngjin-Velipojë është një nga rrugët më të rëndësishme për zhvillimin e turizmit.
- Infrastruktura është kryesore, impjantet e pastrimit të ujrave duhet ti jepet rëndësi të veçant, në Tale ky projekt është në proces
- Në zonat e zhvillimit duhet të ketë një përqindje të caktuar për real estate.
- Ka interes të vazhduar nga bizneset dhe kompanitë e ndërtimit
- Në zonën e Ranës, është e rëndësishme mbrojtja e mjedisit për zogjtë migratorë

Hapat e mëtejshëm do të jenë:

- Ndërtimi i një plani zhvillimi dhe rregullores së planit
- Propozimet e kapacitetit turistik dhe raporti I tyre me hapësirat akomoduese me shifra konkrete
- Krijimi i një masterplani për zonën
- Hartimi i VSM-së.

Figura 30. Foto nga këshillimi i parë publik për VSM-në



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**



1



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**



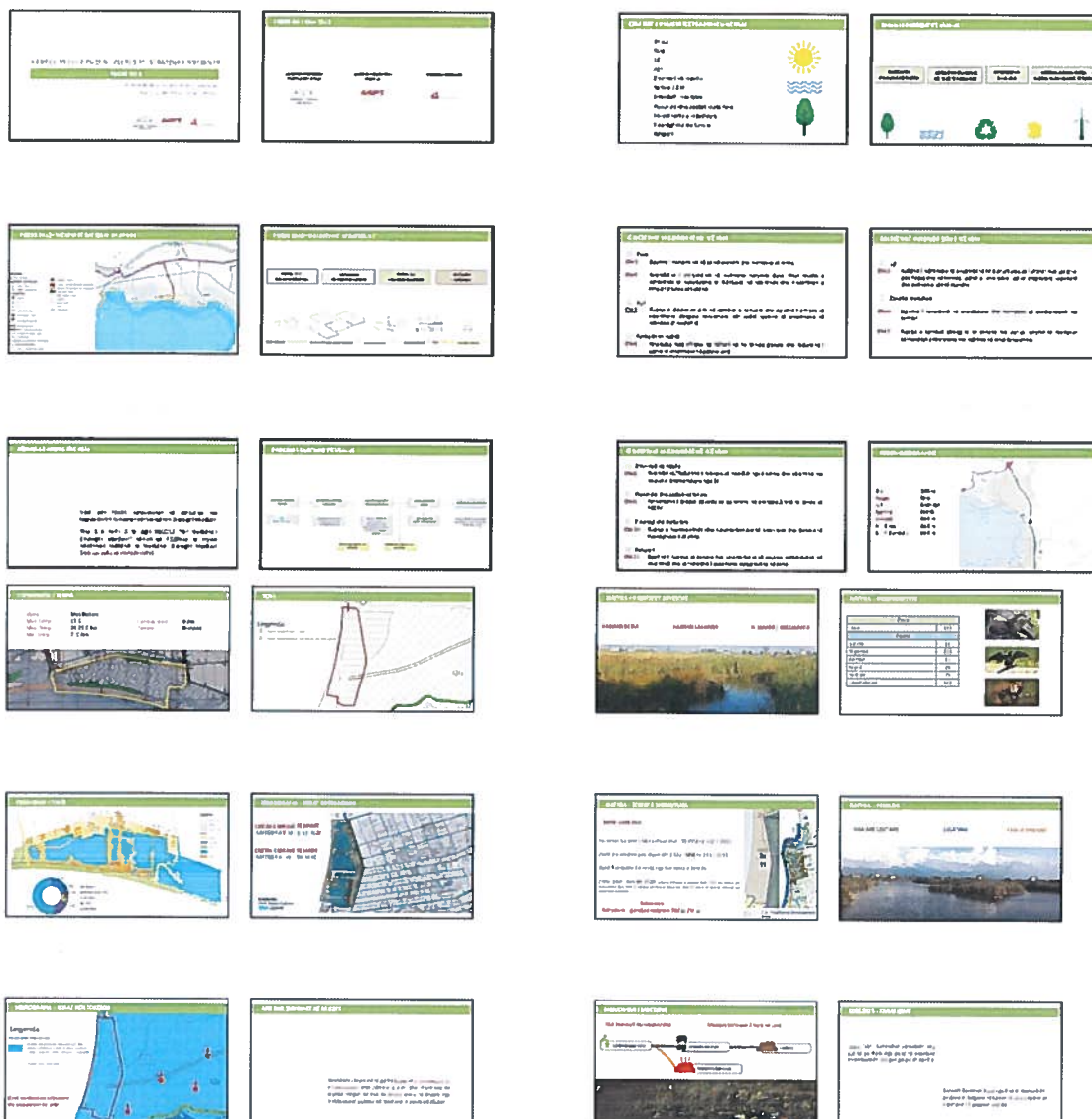
Figura 31. Prezantimi i mbajtur në këshillimin e parë



8



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE RANA E HEDHUN



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE RANA E HEDHUN

PËRFUNDIME	PËRFUNDIME
Zona në studim ka pasuri të mëdha natyrore (burrime ujore, florë, faunë, rezervat të mbrojtur) Gjithashtu, kjo zonë ka potencial të shërbëqyer për zhvillimin e turizmit të qëndrueshëm	Shtetet kryesore për të ardhmen në zonë janë: Pastrimi i zonës bregdetare nga MNJ Menaxhimi i integruar i MNJ (SR) Zgjidhja e trashitit të ujërave të përdorura urbane Mbrojtja e biodiversitetit, ndalimi i braktizimit
DISKUTIMI Cilat komponente të regjistrat duhen trajtuar më me përparësi? Cilat informacione duhet shtuar? Tjetër?	

Figura 32. Listë prezencia në këshillimin e parë



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**



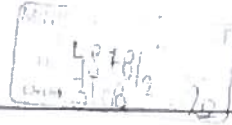
VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

53	Mariela Heli	MTT 19	0695450586	Mariela.Heli@turizim.gov.al	<i>[Signature]</i>
54	Sandra Rukoni	AKT		Sandra.Rukoni@turizim.gov.al	<i>[Signature]</i>
55	Vosk Tashiri	MTM		Vosk.Tashiri@turizim.gov.al	<i>[Signature]</i>
56	Anriela Smoli	MTM	0684583180	anriela@turizim.gov.al	<i>[Signature]</i>
57					
58					
59					
60					

Figura 33. Komentet shkresore nga Ministria e Mbrojtjes



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**



REPUBLIKA E SHQIPËRIE
MINISTRIA E MBROJTJES
SEKRETARI I PËRGJITHSHËM

Nr. 3760 prot.

Tiranë, më 20.08.2020

Lënda: Kthim përgjigje Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit.

Z. ADRIAN KAMENICA

SEKRETAR I PËRGJITHSHËM I MINISTRISË SË TURIZMIT DHE MJEDISIT

Tiranë

I nderuar Koleg,

Me anë të shkresës Tuaj, nr. 4978 prot., datë 13.07.2020, të dërguar në rrugë shkresore në Ministrinë e Mbrojtjes, nëpërmjet së cilës keni njoftuar mbi konsultimin me grupet e interesit për çështjet që do të trajtohen në raportin e VSM-së, vlerësojmë se hartimi i planeve të detajuara dhe zhvillimi i mëtejshëm i 5 zonave të rëndësisë kombëtare në bregdet, do të ketë një ndikim pozitiv në zhvillimin e turizmit, si një nga industritë më potenciale të mëdha në zhvillimin e vendit. Për më tepër, në hartimin e planeve të detajuara të zonave të rëndësisë kombëtare në bregdet, sugjerojmë që duhet të meren në konsideratë çështjet e mëposhtme:

- Vendosja e instalimeve ushtarake në këto rajone, si Vendbazimi i Shëngjinit;
- Rugëkalimet detare për hyrje-daljet në port, si dhe vendqëndrimet në spirancë;
- Sinjalistikën detare të vendosur në këto zona, si fenerë, bova etj.;
- Zonat e mbrojtura dhe sigurimin e ruajtjes së florës, faunës, si dhe arkeologjisë nënujore në këto zona;
- Zonat me rrezikshmëri nga pikëpamja lundimore;
- Sigurimin e kushteve për mbrojtjen e jetës së njerëzve dhe mundësinë e zhvillimit të operacioneve të dhënies së ndihmës në këto zona;
- Nisur nga situata të cilat kanë ndodhur në të kaluarën, ku disa nga këto zona bregdetare janë përmbytur, duhet të sigurohet që në masterplan të parashikohen masa që ndikojnë në parandalimin e këtij fenomeni, si mirëmbajtja dhe funksionimi i hidrovorëve, ndërhyrjet për themelimin e grykëderdhjes së lumënjve, si dhe kanaleve kulluese;
- Rrespektimin e rregullave të parashikuara në Kodin Detar për aktivitete detare dhe lundrimi (neni 8), ndërtimet detare (neni 25), si dhe të respektojnë të gjitha detyrimet e tjera në Kod, si ligji kryesor në harmonizimin e aktiviteteve në det



Ministria e Mbrojtjes, Rruga e Dibrës, Tiranë
<http://www.mbrojtja.gov.al>

Tel: - 355 4 222 66 01
Faks: - 355 4 2228325



110 nga 126

**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Mbetemi të gatshëm për shkëmbimin e mendimeve për hartimin e VSM-së për zonat e mbrojtura, si dhe do japim kontributin tonë sa herë të kërkohet, me qëllim zhvillimin e një plani gjithëpërfshirës sa më të mirë.

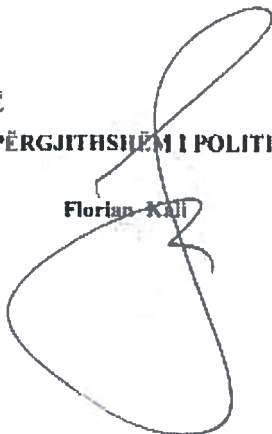
Duke Ju falënderuar për bashkëpunimin.

SEKRETARI I PËRGJITHSHËM

NË MUNGESË

DREJTORI I PËRGJITHSHËM I POLITIKAVE TË MBROJTJES

Florian Kall



Ministria e Mbrojtjes, Rruga e Dibrës, Tiranë
<http://www.mbrojtja.gov.al>

Tel : + 355 4 222 66 01.
Faks : + 355 4 222 8325



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

●-----●

Figura x. Komentet shkresore nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Shtojca 1 KËSHILLIMI I DYTË ME PUBLIKUN MBI VSM-në

TEMA E TAKIMIT: Organizimi i dëgjësës publike, për të diskutuar mbi VSM-në e Planit të Detajuar të Zonës me Rëndësi Kombëtare Rana e Hedhun dhe Tale

DATA DHE ORA: 28.10.2020; 11:00

PJESËMARRËSIT:

Në ambientet e Hotel Princ-Rana e Hedhun, u organizua Dëgjesa e dytë me banorët e zonës, nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, mbi draft Planin dhe VSM-në e Planit të Detajuar të Zonave me Rëndësi Kombëtare për zonë Ranës së Hedhun dhe Tale. Ky takim kishte qëllim t'i prezantonte të pranishmëve Vlerësimin ndikimit në mjedis të projekteve të propozuara në planin e detajuar të zonës për zhvillimin e turizmit. Pjesëmarrës në këtë takim ishin, Drejtori i Përgjithshëm i Mjedisit pranë Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit, Z. Athanas Karaj, Kryetari i Bashkisë së Lezhës, Z. Pjerin Ndreu, Prefekti Z. Gjokë Jaku, si dhe përfaqësues nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit, përfaqësues të Bashkisë Lezhë, Biznesmenë të zonës si dhe përfaqësues të tjerë të organeve përgjegjëse për të diskutuar mbi problematikat gjatë procesit të hartimit të planit dhe për të shprehur sugjerimet e tyre. Gjithashtu në takim ishin prezentë dhe konsulentë të Atelier 4: Znj. Ariela Kushi, koordinatorë projekti si dhe ekspertë të tjerë të Mjedisit dhe Ekonomisë.

SHËNIMET E TAKIMIT:

Dëgjesa u hap nga Z. Pjerin Ndreu, Kryetari e Bashkisë Lezhë, icilitheksoirëndësinë e bashkëpunimit të përfaqësuesve të organeve të fushave përkatëse dhe ekspertëve të bashkive përfaqësues e, me studion konsulente, për të arritur një produkt përfundimtar sametës suksesshëm. Këto hapa janë pozitivë dhe për miratimin masterplanit për zhvillimin e turizmit në Ranën e Hedhun, duke qenë që kjo zonë ka një kapacitet të lartë për të prit turistë vendas dhe të huaj përgjatë gjithë vitit. Zona duhet plotësuar me të gjithë komponentët e mundshëm që turistët të dëshirojnë të vijnë në periudha të ndryshme të vitit, kjo duke u plotësuar me paketa të ndryshme turistike.

Më pas e mori fjalën Znj. Ariela Kushi ku paraqiti prezantimin e Vlerësimit Strategjik Mjedisor për zonën e studimit të Planit të Detajuar të Zhvillimit të Territorit.

Prezantimi nisi duke bërë një përmbledh të shkurtër mbi potencialin dhe dinamikat që ofron kjo zonë, ndikimi që ka në rajon si dhe objektivat mjedisore, me qëllim rikujtimin e prezantimit të projektit në dëgjësën e parë. Nën hyrje u prezantua vizion i strategjik i zonës, duke drejtuar në zhvillimin e turizmit qëndrueshëm. U theksua rëndësia mbrojtëse mjedisit me qëndrueshmëri të Monumentin e Natyrës "Rana e Hedhun" dhe unat rano.

Gjatë prezantimit u nënvizua rëndësia që ka natyra: në zhvillimin e Planit të Detajuar për zonën e Ranës së Hedhun, ku vëmendje kryesore iu kushtua habitateve kryesore, peizazhit dhe menaxhimit të mbetjeve. U prezantua vlerësimi i ndikimit në mjedis i projekteve prioritare të propozuara nga Plani i Detajuar i Zhvillimit, ku indikator kryesorë për vlerësimin e tyre ishtë Përpunueshmëria.

Synimi i procesit të VSM është: Vlerësimi i pasojave në mjedis, adresimi i pasojave në fazën e hershme dhe vendosja e balancës Mjedis- Zhvillimet tjetra.

Qëllimi i këtij projekti nuk është, vetëm zgjerimi i ofertës turistike, kohëzgjatëse e sezonit dhe frekuencimit të tij, rritje e cilësisë së shërbimit por dhe ndikimi i vogël i këtyre ndërhyrjeve në mjedis.



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

●-----●

Të pranishmit u shprehën pozitiv kundrejt strategjisë dhe orientimeve të zhvillimit të territorit. Nga auditori, u hodhën disa mendime dhe ide:

- Kapaciteti turistik i parashikuar është komoduese apo edhe ajoditore?
- Planiduhet të jetë në përputhje me planet dhe studimet e mëparshme në këtë territor.
- Ruajtja e mjedisit natyror dhe vijës bregdetare është shumë e rëndësishme për zonën e Ranës së Hedhun.
- Kur mund të fillojë aplikimi dhe implementimi i PDZRK-së.
- Si do të menaxhohet prona private në funksion të parashikimeve të planit?

Hapat e mëtejshëm do të jenë:

- Finalizimi i Planit të Zhvillimit dhe Rregullores së tij.
- Propozimet e kapacitetit turistik dhe raportii tyre me hapësirata komoduese me shifra konkrete
- Finalizimi i masterplaneve për secilën zonë
- Hartimi i VSM-së dhe procedurave për Deklaratën Mjedisore

Figura 34. Foto nga këshillimi i bytë publik për VSM-në



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**



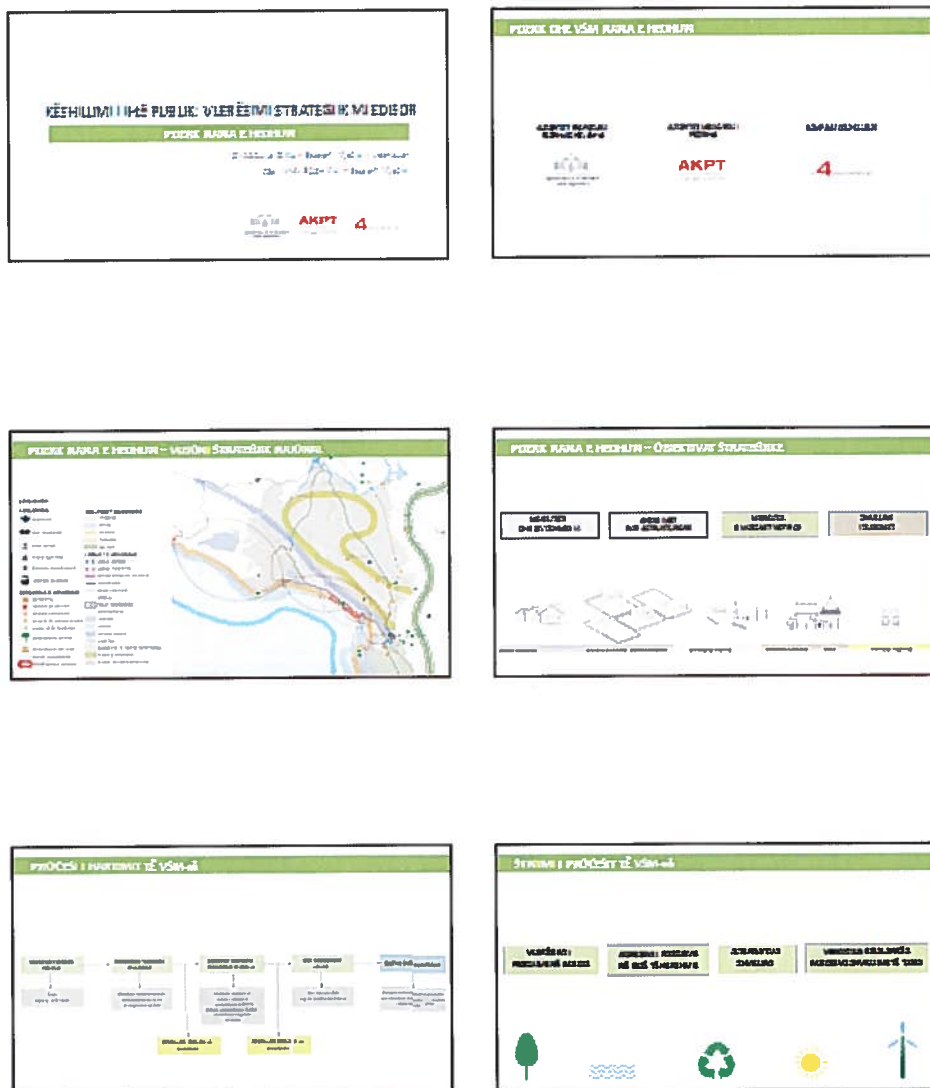
**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**



A handwritten signature in blue ink, located at the bottom right of the page.

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE RANA E HEDHUN

Figura 35. Prezantimi i mbajtur në këshillimin e dytë publik



Age Group	Percentage
18-24	10%
25-34	35%
35-44	25%
45-54	20%
55-64	15%
65-74	10%
75-84	5%
85+	5%

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE RANA E HEDHUN

RANA – INFORMACION	
Rana	
Liqe dimësi të natës	10
Fauna	
Gjitarë	22
Shpendë	55
Dytarëz	18
Amfib	11



SPEDIT PËR TË RËNDËSISË	
• Përfundimi i zonës të rëndësishme nga NATURA	
• Mësimi i integritetit të NATURA (3.1)	
• Zgjidhja e të gjitha të dhënave të përdorura urbanë	
• Mësimi i zonës të rëndësishme	
• Mësimi i zonës të rëndësishme	



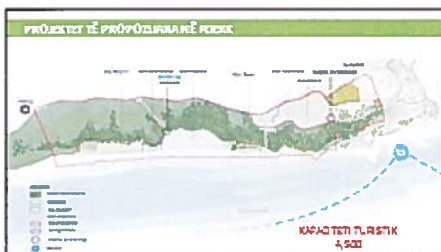
Handwritten signature in blue ink.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE RANA E HEDHUN

KATEGORITETI I PROJEKTEVE MJEDISORE		
PROGRAMI / PROJEKTI	MJEDISORJA	REKORDI I NJËRIT
MBROJTJA E MARRËS	Shërbime mjedisore dhe të tjera të parave dhe tërësive mjedisore	1 Unit
INFRASTRUKTURA DHE MOBILITETI	Rekonstruksion mjedisor / Ujë / Energji dhe telekomunikacion	1000000 Unit
DEVELOPIMI I TURIZMIT	Shërbime mjedisore / Park public / Shërbime mjedisore / Struktura mjedisore	1 Unit

KATEGORITETI I PROJEKTEVE	
ZONAT / KATEGORITETI I PROJEKTEVE	REKORDI I NJËRIT
ZONAT E MBROJTURA MJEDISORE	Liqeni 21 / 2017 Për zonën e mbrojtur
BURIMET DHE UJ / PASHËN	Liqeni 111 / 2012 Për mbrojtjen e burimeve mjedisore
BLOKU I REKORDIT DHE HABITATIT	Liqeni 5587 / 2008 Për mbrojtjen e shërbimeve mjedisore



KATEGORITETI I PROJEKTEVE MJEDISORE			
Vlerësimi i ndikimit në mjedisin dhe në shërbime mjedisore të zonës së rëndësishme kombëtare RANA E HEDHUN			
Në tërësi të zonës së rëndësishme kombëtare RANA E HEDHUN			
PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187A	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187B	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187C	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187D	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187E	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187F	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187G	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187H	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187I	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187J	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187K	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187L	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187M	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187N	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187O	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187P	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187Q	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187R	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187S	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187T	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187U	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187V	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187W	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187X	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187Y	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187Z	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI

KATEGORITETI I PROJEKTEVE MJEDISORE			
Vlerësimi i ndikimit në mjedisin dhe në shërbime mjedisore të zonës së rëndësishme kombëtare RANA E HEDHUN			
Në tërësi të zonës së rëndësishme kombëtare RANA E HEDHUN			
PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187A	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187B	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187C	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187D	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187E	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187F	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187G	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187H	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187I	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187J	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187K	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187L	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187M	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187N	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187O	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187P	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187Q	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187R	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187S	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187T	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187U	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187V	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187W	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187X	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187Y	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI
187Z	PROJEKTI	PROJEKTI	PROJEKTI



[illegible]

VREM I PROJEKTOVANJE PUKOVANJA

Prilozak 1 - Podaci o izdanim dozvolama

Naziv objekta	1999.		2000.		2001.		2002.		2003.		2004.		2005.		Ukupno
	Broj	Stavak	Broj	Stavak	Broj	Stavak	Broj	Stavak	Broj	Stavak	Broj	Stavak	Broj	Stavak	
1. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
13. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
16. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
17. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
18. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
19. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
21. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
22. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
23. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
24. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
25. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
26. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
27. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
28. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
29. Izdavanje dozvola za izgradnju objekata	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
16	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
17	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
18	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
19	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
21	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
22	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
23	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
24	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
25	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
26	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
27	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
28	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
29	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

[illegible][illegible]

Rendementanalyse und Produktionskostenanalyse

Produkt 1

Rendementanalyse

Rendement	Kosten
100%	100%
95%	95%
90%	90%
85%	85%
80%	80%
75%	75%
70%	70%
65%	65%
60%	60%
55%	55%
50%	50%
45%	45%
40%	40%
35%	35%
30%	30%
25%	25%
20%	20%
15%	15%
10%	10%
5%	5%
0%	0%

Produktionskostenanalyse

Kosten	Rendement
100%	100%
95%	95%
90%	90%
85%	85%
80%	80%
75%	75%
70%	70%
65%	65%
60%	60%
55%	55%
50%	50%
45%	45%
40%	40%
35%	35%
30%	30%
25%	25%
20%	20%
15%	15%
10%	10%
5%	5%
0%	0%

SAP

12.12.2012

[illegible]

PROCESSES & ASSUMPTIONS						
TEAM	DESIGN	DEV	DEVELOPMENT	TESTING	DEPLOYMENT	OPERATIONS
Steve & Sarah	Initial spec	Initial spec	Requirements	Requirements	Requirements	Requirements
Product development	Wireframes	Wireframes	Development	Development	Development	Development
	Styling	Styling	Deployment	Deployment	Deployment	Deployment

[illegible]

REKAPITULACIJA

Uvodna i odlična vežba (10 minuta) iz 2019.
Završna po rasu ključu (10 minuta) iz odlična vežba



**VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Figura 36. Listë prezenca në këshillimin e dytë publik



A handwritten signature in blue ink, appearing to be a stylized 'G' or similar character.



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

Lista e pjesëmarrësve në takim, datë 28.10.2020, ora 11.00, në ambientet e "Hotel Prince", Rana e Hedhun, Bashkia Lezhë

"Konsultim me grupet e interesit i "Raporti për Strategjik Mjedisor për hartimin e Planit të Detajuar të Zonës së Rëndësisë Kombëtare (PDZRK) "Rana e Hedhun-Port Shëngjin dhe "Tale"

Nr.	Emër Mbledhëse	Institucion/ Shoqata/ Agjencia	Nr. Telefoni	Email	Nënkritimi
1	Melina Llunaku	Agjencia Gjermane e Rrugëve	063585840	melina.mullaku@bregdeti.gov.al	
2	Antea Hiteca	Grupi Konj	063426680	antea.hiteca@grupkonj.com	
3	Pastrina Pralora	Grupi JHTI Lezhë	0672057733	dhrit-lezre@jhtilezhe.com	
4	Adrian Nikollaj	LOCAL SHIP	0692820248		
5	Mart Fajg	Rajon Gjerman	0672207977		
6	Edi Shkurtaj	Princë Hedhun	0672004800		
7	Relana Dera	Planifikues Urban Mbledhëse		redonadara23@hotmail.com	
8	Karolina Leka	Turist Space	0672207977	redonadara23@hotmail.com	
9	Medina Gjeka	Hotel Fnoje	0674062002	info@hotel.fnoje.com	
10	Ena Njalla	Lyonis Investicion	0672040005		
11	Lina Gjoni	Administrata Shkollë	0693018511	gjonelina@gmail.com	
12	Agnes Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	
13	Tale Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	
14	Fajg Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	
15	Fajg Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	
16	Elton Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	
17	Nis Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	
18	Nis Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	
19	Nis Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	
20	Nis Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	
21	Nis Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	
22	Nis Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	
23	Nis Gjoni	Kyrija e Kështjës	069228866	kyrija@kyrija.com	

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

24	Sparda Shpata	Topias Gjirak e Vreant	069282320	Arbana Kushi @ l.m.s. com	
25	Ngjehndi Shpata	" " " " "	068844040	Y. Shpata @ l.m.s. com	
26	Yipster	ROZIN LESTHE	063489550	Y. Shpata @ l.m.s. com	
27	Marj Bey me dte	Spejgja	068528509	Y. Shpata @ l.m.s. com	
28	Glavetina	Spejgja	0683732846	Y. Shpata @ l.m.s. com	
29	Wangard	Spejgja	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
30	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
31	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
32	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
33	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
34	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
35	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
36	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
37	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
38	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
39	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
40	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
41	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
42	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
43	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
44	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
45	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
46	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
47	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
48	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
49	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
50	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
51	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	
52	Wangard	LEZHE	0672079191	Y. Shpata @ l.m.s. com	



VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN

53	Enxhi Nopollari	MTM	0687215288	Enxhi Nopollari de huzunipuri	
54	Enxhi Nopollari	MTM			
55	Silvana Nopollari	Kështjellare ekrigant	0693238154	Enxhi Nopollari de huzunipuri	
56	Enxhi Nopollari	Gurzetar	0687215288	Enxhi Nopollari de huzunipuri	
57	Enxhi Nopollari				
58					
59					
60					



Handwritten signature or mark.

PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE
VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË
KOMBËTARE RANA E HEDHUN



Tiranë, Dhjetor 2020



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Përmbajtja

I. Hyrje.....	3
II. Synimi dhe objektivat Mjedisore të VSM-së	3
III. Kuadri ligjor i VSM-së	5
IV. Metodologjia për hartimin e VSM-së: Procesi	5
Figura1. Procesi i hartimit të VSM-së	6
V. Analiza e territorit të Zonës së Rëndësisë Kombëtare Rana e Hedhun	6
VI. Situata mjedisore	8
VII. Shërbimet publike.....	9
VIII. Problematikat mjedisore të evidentuara	10
IX. Vlerësimi i ndikimit në mjedis të propozimeve të PDZRK-së	11
X. Përputhshmëria e PDZRK me objektivat mjedisorë	12
XI. Masat zbutëse.....	13



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

I. Hyrje

Zona në studim është ndodhet nëkufinj të zonës së mbrojtur Peizazh i mbrojtur Lumi i Bunës Velipojë, por ka shumë sipërfaqe të paprekura me potencial të lartë turistik, për shkak të vlerave të tyre. Kjo zonë është ruajtur e pazhvilluara deri tani, për shkak të mungesës së infrastrukturës, por, karakteristikave natyrore dhe pengesave ligjore.

Ndërkaq, programet dhe projektet e propozuara për të zhvilluar këtë territor si zonë pushimi kryesisht me shtëpi të dyta dhe më pak me hotele, kanë qenë konsideruar si të papërshtatshme.

Qeveria e Shqipërisë është në kërkim të ideve të zhvillimit për këto lloje zonash, të cilat të jenë të përshtatshme me natyrën dhe karakteristikat e tyre; *për koncepte projektimi që do t'i bënte këto zona të aksesueshme dhe të vlerësuara; për koncepte zhvillimi që janë në gjendje të ruajnë bukurinë e peizazhit dhe tiparet territoriale të tyre, ndërsa në të njëjtën kohë të hapë hapësira për aktivitetet njerëzore që mund të sigurojnë të ardhura dhe ekonomi; për koncepte projektimi që do të ishin të ndjeshme ndaj peisazhit dhe modeste.*

Në këtë kontekst, nisma për hartimin e PDZRK Rana e Hedhun ndërmerret nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit si autoritet planifikues në fushën e turizmit. *Nisma është në përputhje me Planin e Përgjithshëm Kombëtar (PPK) "Shqipëria 2030", Planin e Integruar Ndërsektorial të Bregdetit dhe DRAFT-Strategjinë Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Turizmit 2019 – 20223.*

Ndonëse PDZRK e Rana e Hedhun paraqet një plan për njëzonë relativisht të vogël prej 100-210ha, sikurse sqaruar më sipër, Plani ka nevojë ti nënshtrohet procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor në përputhje me *Nenin 1të Ligjit Nr. 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor"*

Ky përkufizim ligjor përligj dhe procesin e Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) për PDZRK-në Rana e Hedhun.

II. Synimi dhe objektivat Mjedisore të VSM-së

Vlerësimi Strategjik Mjedisor synon mbrojtjen dhe minimizimin e ndikimeve negative në mjedis nga projektet e propozuar në PDZRK-në Rana e hedhun.

VSM-ja përcakton fushat dhe objektivat mjedisore të rëndësishme si më poshtë:

- **Toka dhe burimet minerale**

Objektivi mjedisor 1: Sigurimi i menaxhimit të qëndrueshëm dhe mbrojtjes së tokës.

Objektivi mjedisor 2: Parandalimi i shfrytëzimit të burimeve natyrore duke rritur nivelin e përdorimit të materialeve të ricikluara në ndërtimin dhe rindërtimin e infrastrukturës së turizmit.



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Ajri

Objektivi mjedisor 3: Ruajtja e cilësisë së ajrit në qendrat e banuara dhe sigurimi i arritjes së objektivave afatgjata kombëtare për sasitë vjetore të emetimeve të ndotësve atmosferikë.

Faktorët klimatikë

Objektivi mjedisor 4: Përshtatja ndaj efekteve të ndryshimit të klimës globale dhe reduktimi i sasive të emetimeve të gazeve serë.

Uji

Objektivi mjedisor 5: Kufizimi i ndikimeve të presionit të infrastrukturës së turizmit mbi ujërat e sipërfaqes dhe nën-tokës, ujërat bregdetarë dhe burimet e ujit të pijshëm.

Natyra

Objektivi mjedisor 6: Sigurimi i kohezionit të popullatave dhe mbrojtjes së biodiversitetit në territor.

Objektivi mjedisor 7: Ruajtja e larmisë biologjike të zonave me status natyror të mbrojtur përkundëjt aktiviteteve me ndikime të konsiderueshme.

Ndotja nga zhurma

Objektivi mjedisor 8: Parandalimi/Reduktimi i ndotjes së mjedisit nga zhurma dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE

Popullsia dhe asetet materiale

Objektivi mjedisor 9: Përmirësimi i cilësisë së jetës së banorëve në brendësi/afërsi të zonës së PDZRK

Trashëgimia kulturore

Objektivi mjedisor 10: Ruajtja e fushëveprimit dhe karakteristikave të objekteve dhe zonave të trashëgimisë kulturore.

Peizazhi

Objektivi mjedisor 11: Sigurimi i ruajtjes së peizazheve të jashtëzakonshme dhe zonave me peizazhe me karakteristika të veçanta në nivel lokal dhe kombëtar dhe një imazh peizazhi me cilësi.



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

III. Kuadri ligjor i VSM-së

Kuadri ligjor shqiptar për VSM-në është përmirësuar ndjeshëm në vitet e fundit dhe siguron tashmë përputhshmëri të plotë me (i) *Direktivën 2001/42/EC të Komisionit Evropian* mbi Vlerësimin e Efekteve në Mjedis prej Planeve apo Programeve të Caktuara dhe me (ii) *Protokollin e VSM-së të Konventës ESPOO (UNECE)*.

- *Ligji nr. 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor” siguron tashmë plotësisht mbulimin e duhur të procesit të VSM-së.* Ligji ka për qëllim të sigurojë mbrojtje të lartë të mjedisit dhe zhvillim të qëndrueshëm, përmes përfshirjes së çështjeve të mjedisit gjatë hartimit, miratimit, rishikimit, ndryshimit ose modifikimit të planeve a programeve me pasojë të mundshme negative në mjedis. Ligji përcakton institucionet dhe të drejtat e përgjegjësitë e tyre, si dhe procedurat, sipas të cilave kryhet Vlerësimi Strategjik Mjedisor.
- *Direktiva e Komisionit Evropian 2001/42/EC* për vlerësimin e ndikimit të disa planeve dhe programeve mbi mjedisin (Direktiva VSM).
- *Protokolli VSM, i miratuar në Kiev (Ukrainë) në vitin 2003*, në një takim të jashtëzakonshëm të Palëve të Konventës Espoo gjatë konferencës ministrore të "Mjedisit për Evropën" dhe nënshkruar nga 36 shtete dhe Komuniteti Evropian.

IV. Metodologjia për hartimin e VSM-së: Procesi

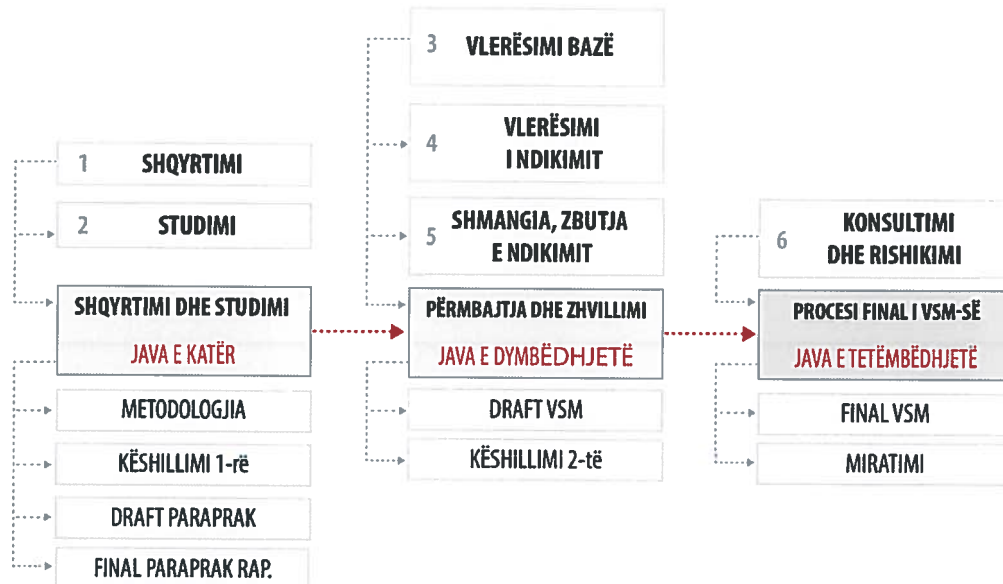
Përshkrimi i metodikës së zbatuar për hartimin e raportit të VSM-së, Vështirësitë e hasura gjatë përgatitjes së tij, Burimet e informacionit

Metodologjia për VSM-në e PDZRK-së parasheh gjashtë hapa proceduralë ku secili hap përfshin disa detyra. Për secilën detyrë do të ndiqet një qasje e veçantë në mënyrë që të japë rezultatin e dëshiruar.



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Figura1. Procesi i hartimit të VSM-së



Në përputhje me skemën e mësipërme, hartimi i këtij raporti kërkoj dhe zbatimin e një metodike të vecantë përfshirë:

- Mbledhjen e informacionit për aspekte të ndryshme mjedisore përfshirë klimën lokale, të dhënat gjeologjike dhe hidrogjeologjike, sasinë dhe cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore, cilësinë e ajrit, ujërave, tokës, gjendjen e biodiversitetit dhe të natyrës për hapësirën në studim, sistemit të menaxhimit të mbetjeve, sistemit të grumbullimit dhe përpunimit të ujërave të zeza.
- Shqyrtimin e dokumenteve strategjike dhe planifikues me rëndësi për hartimin e Planit të Përgjithshëm Vendor. Këtu mund të përmendim disa plane si:
 Plani për Menaxhimin e Integruar të mbetjeve të Ngurta
 Planet për Zonat e Mbrojtura Ekzistuese
 Plani i Përgjithshëm Vendor
 Studimi dhe analiza e dokumenteve të mësipërm dhe gjetjet në terren, kanë ndihmuar për të kuptuar gjendjen e mjedisit si dhe identifikimin e probleme mjedisore që lindin dhe që duhet të trajtohen nga ky plan.



V. Analiza e territorit të Zonës së Rëndësisë Kombëtare Rana e Hedhun

Pozita gjeografike: Zona në studim Plazhi i Ranës së Hedhun përfshihet në territorin e Njësisë Administrative Shëngjin, që bën pjesë në Bashkinë dhe Qarkun Lezhë. Rana e Hedhun është një plazh i virgjër në veriperëndim të Shqipërisë, pjesë e basenit ujor të lumit Drin. Pozita



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

gjeografike e zonës dhe vendodhja e saj favorizon zhvillimin e turizmit. Rana e hedhun kufizohet në jug-perendim me detin Adriatik dhe ne veri-lindje me malin e Rencit, një zonë ndërmjet detit dhe malit. Ndodhet 55 km larg nga dogana e Muriqanit, 53 km nga aeroporti i Rinasit dhe 3 km nga porti i Shëngjinit dhe 78 km nga porti i Durrësit.

Topografia: Zona e Rëndësisë Kombëtare (ZRK) Rana e Hedhun - Port Shëngjin karakterizohet nga një terren i pjerrët në kuota që fillojnë në nivel të detit dhe shtrihen nderi në 150m në shpatin jugor të malit të Rencit¹. Sipërfaqja e zonës është rreth 65ha, e cila shtrihet përgjatë vijës bregdetare në veri të Portit të Shëngjinit deri në afërsi të monumentit të natyrës Rana e Hedhun. Edhe pse një sipërfaqe relativisht e vogël, në këtë zonë takohen një larmishmëri formash dhe peizazhesh, si sipërfaqet ranore (plazhi) dhe gjire të vogla, dunat ranore me bimësi pionere, drurë të larë kryesisht Pishë (*Pinus halepensis*) dhe bulger (*Quercus trojana*), nga niveli i detit drejt shpatit jugor të malit të Rencit, i cili karakterizohet nga një peizazh tipik krastik.

Gjeologjia: Zona në studim shtrihet në zonë gjeologjike të strukturoro-faciale Kruja, e cila zë pjesën më perëndimore të qarkut Lezhë. Ajo shtrihet në formën e një brezi me shtrirje veriperëndim-juglindje. Ndërtohet nga depozitimet karbonatike të kretakut të sipërm (Cr2) dhe ato të Eocenit (Pg2), nga depozitimet flishore të Oligocenit të poshtëm si dhe nga depozitime e reja të Kuaternarit. Depozitimet karbonatike të kretakut të sipërm (Cr2). Këto depozitime kanë një përhapje të kufizuar në hartën gjeologjike të qarkut Lezhë, duke ndërtuar antiklinalin e Kakarriqit dhe atë të Rencit, në veriperëndim dhe në jug, në afërsi të Mamurrasit dhe në lindje të Laçit, në formën e një brezi nga Miloti deri në lindje të Mamurrasit. Përfaqësohen nga gëlqerore, gëlqerore të dolomitizuar dhe dolomite të mirëfillta.²

Përdorimi i tokës: Kufiri i ri i zonës zë një sipërfaqe prej 314.91 Ha. Për qëllime planifikimi, bazuar në legjislacion në fuqi territori ndahet në sisteme territoriale. Në territorin e Ranës së Hedhun gjenden 3 sisteme territoriale nga 5. **Sistemi urban** zë një sipërfaqe prej 2.99 ha të zonës në studim. Shtrirja e zonës urbane është përgjatë bregut të detit, nxitur nga zhvillimi i sektorit të turizmit. Zhvillimi urban në zonë daton pas viteve 2000, kryesisht janë struktura akomoduese turistike si dhe shërbime. Territori i Ranës së Hedhun ka një sipërfaqe prej 307.19 ha që i përket **sistemit natyror**. Ky sistem dominon në të gjithë zonën, me një larmi tipologjik e përdorimesh si pasojë e një territori me reliev mjaft dinamik. **Sistemi infrastrukturor** zë një sipërfaqe prej 4.71 ha.

¹Harta Topografike e Shqipërisë, Shk-1:10,000

²SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorreziket në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Lezhë, Tiranë, 2014



2



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

VI. Situata mjedisore

Hidrografia: Zona në studim karakterizohet nga terrene të thata, të përbërë nga shkëmbinj gëlqeror i shpatit të malit të Rencit. Zona përshkohet nga 3-4 përrenj të vegjël sezonal, të cilët zbresin nga shpati i malit të Rencit. Në pjesën qendrore të zonës, në nivel me detin, disa dekada më parë ekzistonte një ligatinë e vogël sezonale, në vend të së cilës tashmë janë ndërtuar ndërtesa në funksion të zhvillimit të turizmit³. Zona në studim cilësohet relativisht e thatë nga pikëpamja e ujrave sipërfaqësor. Akuiferët më të rëndësishëm të qarkut të Lezhës janë akuiferët e shkrifët me porozitet ndërkokrrizor me ujëpërshkueshmëri shumë të lartë dhe të lartë që përbëhen nga rërë dhe zhavor dhe nga rërë, zhavor dhe argjila dhe kanë një sipërfaqe 257.75 m². Të tillë janë akuiferi i Lezhës, i cili zgjatet deri në afërsi të Ranës së hedhur dhe ai i Fushë Kuqes⁴. Akuiferi i Rencit shfaqet në formën e një antiklinali me kurriz të valëzuar i cili fillon që nga fshati Rrenc, vazhdon më tej me Malin Kolaj dhe mbyllet pranë Lumit Buna në kufi me Malin e Zi. Ka një sipërfaqe prej 41.4 km² dhe ndodhet në pjesën veriperëndimore të qytetit të Lezhës me drejtim veriperëndim-juglindje me gjatësi rreth 24 km dhe gjërësi që varion nga 0.3-3

km.

Natyra: Në zonë dallohen disa kate të bimësisë dhe për pasojë disa tipe habitatesh përfshirë: Ujera detare; Litoral me duna ranore të mbuluar na bimësia tipike dunore si dhe pyje me pisha te mbjella; Faqe shkëmbore të mbuluara nga makia mesdhetare; Pyje me pisha te mbjella artificialisht për stabilizim të dunave ranore dhe veshje te sipërfaqeve më parë të zhveshura. Sikurse dhe në Zonën e Baks-Rrjollit në këtë zonë priten 10 lloje bimore me interes ruajtjeje të veçantë, prej të cilave katër janë klasifikuar si të Rrezikuara dhe gjashtë të tjerat si të Cenuara. Llojet më të zakonshme të gjitarëve brenda PMLBV-së përfshijnë: *Lepus capensis* (Lepuri i Egër), *Vulpes vulpes* (Dhëlpër e Kuqe), *Canis aureus* (Çakalli), *Meles meles* (Vjedulla Europiane), *Mustela nivalis* (Nuselala) dhe *Sus scrofa* (Derri i Egër). Ndërkaq në ujërat detare është raportuar prania e *Tursiops truncatus* (delfini hundëçekiç). 95 specie shpendësh janë regjistruar në zonë dhe në afërsi të saj gjatë një vizite të ndërmarrë në sezonin e folezimit 2019. Shumica e shpendëve, mbi 55% e tyre, i takonin komunitetit të shpendëve *Passeriformes* ose shpendëve të vegjël këngëtarë. Pjesa e mbetur e shpendëve përbëhej nga shpend pjesëtarë të grupeve të tjera taksonomike si shpendë grabitqarë, qukapikë, kukuvajka, baltakë, cafta, pulbardha, dallëndyshe deti, pëllumba, karabullakë, pulujëza, pupëza, garguj, kredharakë, qyqe, dhe shpend të tjerë. Euronatur (2006) regjistroi pranë kësaj zone praninë e 19 llojeve të zvarranikëve katër prej tyre si Pothuajse të Kërcënuar, 10 si Pak Problematike dhe pesë si të Pavlerësuar. Euronatur (2006) regjistroi pranë kësaj zone praninë e 11 llojeve të amfibëve, ku të gjitha ndodhen në të dhënat e listës së kuqe të IUCN-së të vitit 2012, një si e rrezikuar dhe 10 si pak problematike

³Harta Topografike e Shqipërisë, Shk-1:10,000

⁴SHGJSH, Gjeoresurset dhe Gjeorrezimet në Qarqet e Shqipërisë, Qarku Lezhë, Tiranë, 2014

**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Peizazhi: Vija bregdetare e Rana e Hedhun - Port Shëngjin karakterizohet nga tipologji peizazhi shumë dinamik, në pjesën veriore pothuajse i pa prekur. Në zonë dominojnë tre elementë kryesore peizazh formuese, trupat ujorë, elementi ranore dhe e dunave me bimësi karakteristike pionere dhe shpati jugor krastik të malit të Rensit.

Zonat e mbrojtura: Në afërsi të këtij territori ndodhet Monumenti Natyror “Rana e hedhun”. Ky monument natyror shtrihet pranë kufirit jugor të Zonës së Peizazhit të Mbrojtur Bunë-Velipojë. Është një dunë ranore tipike e vendosur në një nga shpatet e Malit të Rrencit. E shtrirë në lartësi afërsisht 200-300 metra vijë lineare dhe në breg të detit Adriatik. Rrethohet nga bimësia tipike mesdhetare e përfaqësuar nga makia mesdhetare dhe dushkajat e formuar nga bulger (*Quercus trojana*) Formacioni ranor është krjuar nga një depozitim në kohë të sedimenteve detare që më parë merren nga era për të vendosur e për të marrë trajtën e dunave ranore. Si Monument Natyror, gëzon mbrojtje të nivelit të parë ose mbrojtjen më të fortë, paprekshmërinë nga çfarëdo lloj investimi dhe ndalimin e tjetërsimit fizik dhe funksional. Megjithatë kufizimet e mësipërme, zona e mbrojtur rrezikon nga shfrytëzimi për qellime argëstuese dhe sportive që po dëmtojnë rëndë morfologjinë e saj natyrore.



VII. Shërbimet publike

Menaxhimi i mbetjeve: Situata e menaxhimit të mbetjeve urbane në zonën e projektit nuk paraqitet e mirë. Pothuajse në të gjithë vijën bregdetare, kryesisht në zonën e pishave dhe përgjatë përrrenjëve të vegjël, shikohet prania e mbetjeve të ngurta urbane të grumbulluara në vende të pa përshtatshme. Aktualisht, zona në fjalë gjeneron sasi të konsiderueshme të mbetjeve të ngurta urbane, të cilat menaxhohen si pjesë e NjA-së Shëngjin, nga Bashkia e Lezhë. Problematikë mbetet periudha e sezonit turistik, ku popullësia në zonën dhe rrethina pesë-



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

fishohet. Në po të njëjtin shkallë shumëfishohet edhe sasia e mbetjeve, duke arritur në 10ton/ditë (për gjithë NjA-në Shëngjin).⁵.

Ujësjet - kanalizimet: Zona “Rana e Hedhun”, vetëm në hyrje të saj ka një popullim të dendur, kryesisht hotele dhe pak banesa private të cilat furnizohen me ujë nga ujësjetllësi i Shëngjinit. Në sipërfaqen e projektit janë egzistues dy-hotele të cilët e kanë zgjidhur problemin me puse individuale. Pjesa tjetër e sipërfaqes së projektit nuk ka asnjë burim të mirëfilltë uji të pijshëm. Nga ana e punonjësve të bashkisë Lezhë na u konfirmua se është në ndërtim e sipër një depo mbi qytetin e Shëngjinit, depo e cila mund të përdoret për furnizimin me ujë edhe të sipërfaqes së përfshirë në projekt. Në fazat e mëvonshme të projektit, pasi të jetë ravijëzuar ideja e zhvillimit urbanistik të zonë do të shihet mundësia e shfrytëzimit të këtij ujësjetllësi. Kanalizimet e ujërave të zeza në zonë janë pa ndonjë plan të mirëfilltë. Ujërat e zeza në përgjithësi grumbullohen në gropa septike të cilat pastrohen herë pas here. Formacioni i tokës ku ato janë ndërtuar në përgjithësi është ranor, gjë e cila ndihmon në filtrimin e lehtë të ujit.

VIII. Problematikat mjedisore të evidentuara

Ndwrtime pa plan: Zona e plazhit të Rana e hedhun - Port Shëngjin ka qënë vazhdimisht në trysni të lartë të ndërtimeve, kryesisht në funksion të akomodimit të turistëve dhe shërbimeve bazë. Ky zhvillim, nuk është shoqëruar me infrastrukturën e nevojshme në zonë. Në këtë kontekst në zonë janë krijuar disa problematika me ndikim negativ në mjedis, të tilla si hedhja e pa kontrolluar e mbetjeve urbane, derdhja e ujërave të përdorura urbane të pa trajtuar në detë dhe shpyllëzimi i brezit të pishaave për tu kthyer në sheshë ndërtimi.

Ndotja nga mbetjet e ngurta urbane Pothuajse në të gjithë territorin e zonës shikohen depozitime ilegale të mbetjeve urbane, i cili është kthyer tashmë në një problem shqetësues për zonën. Gjithashtu vihet re që, edhe pikat e grumbullimit të vendosura nga Bashkia e Lezhës nuk plotësojnë maksimalisht standartet e kërkuara. Nga vëzhgimet në terren janë evidentuar disa pika grumbullimi ilegale të mbetjeve të ngurta urbane, kryesisht në përrenjtë anës rrugës Shëngjin - Rana e Hedhun, pranë disa restoranteve dhe në zonën e plazhit të Ranës së Hedhun. Rymat e mbetjeve konsistojnë kryesisht në plastikë, kanace alumini, qelq, letër dhe karton, tekstile dhe mbetje organike ushqimore.



⁵ Bashkia Lezhë, PLMIMNU, 2017 - 2020



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Ujrat e përdorura urbane: Zona në studim ka një presion të konsiderueshëm sa i përket ujrave të përdorura urbane. Në zonë ushtrojnë aktivitetin mbi 20 subjekte private, kryesisht hotele dhe restorante, të cilët në rastin më të mirë përdorin gropa septike për të depozituar ujrat e ndotur, ndërsa pjesa tjetër i shkarkon në gjendje të lirë, duke përfunduar në det. Përbërja e tokës në këtë zonë është përgjithësisht ranore, me infiltrim të lartë, duke bërë që infiltrimi i ujrave të ndotur nga gropat septike, në rastet aksidentale të bëhet lehtësisht.

IX. Vlerësimi i ndikimit në mjedis të propozimeve të PDZRK-së

Vlerësimi i ndikimit në mjedis, është përgatitur në përputhje me kërkesat e Ligjit 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedor”. Ndikimet e rëndësishme të PDZRK në mjedis dhe objektivat mjedisore janë analizuar dhe vlerësuar sipas shkallëve të mëposhtme:

10 = S’ka ndikim/ndikim pozitiv

0.1 – 9.9 = Ndikimi bëhet i kontrollueshëm (sipas shkallës së vlerave)

0 = Ndikim i rëndësishëm / lartë

x = Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur

Projektet e propozuara në PDZRK ndahen në 3 grupe, të cilat përfaqësojnë edhe 3 objektivat strategjike të sajë: Përmirësimi i aspektit mjedor, përmirësimi i nfrastukturor dhe zhvillimi i turizmit. Në total PDZRK-ja ka propozuar 17 projekte.

Bazuar në të dhënat e gjeneruara nga matrica e vlerësimit të ndikimit rezulton se, në mesataren e pikëve të vlerësimit konstatohet një ndikim i qenësishëm i ndikimeve në mjedis, që duhet shoqëruar patjetër me masa parandaluese dhe zbutëse të ndikimeve negative në mjedis. Sipas Programeve të propozuara rezulton se:

- Projektet e propozuara nën programin Mbrojtja e Mjedisit kanë arritur një mesatare numerike të vlerësimit 8.9, ku pothuajse në të gjithë komponentët e mjedisit ka ndikim minimal dhe në shumë raste ka ndikim pozitiv.
- Projektet e propozuara nën programin Infrastruktura dhe Mobiliteti kanë arritur një mesatare numerike të vlerësimit rreth 6.6. Thënë ndryshe, projektet e propozuara në këtë program kanë një ndikim mesatar në mjedis, ndaj duhen shoqëruar patjetër me zbatimin e masave parandaluese dhe minimizuese të këtij ndikimi.
- Ndërsa, në vlerësimi për projektet nën programin Zhvillimi Turizmit kanë marrë vlerësim me të ulët numerik, mesatarja e këtij program arrin shifrën 5. Ky program pritet që të ketë edhe ndikimin më të madh në mjedis, sidomos projekti nr. 17, zbatimi i së cilit shoqërohet me ndërtimin e godinave dhe infrastrukturën akomoduese të nevojshme në zonë. Projektet në këtë program, kanë nevojë për vlerësime të thelluara dhe zbatim të masave specifike për mbrojtjen e komponentëve të natyrës.



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

X. Përputhshmëria e PDZRK me objektivat mjedisorë

Përputhshmëria e objektivave të PDZRK me objektivat mjedisorë është kryer në mbështetje të plotë më ligjin nr. 91/2013, "Për vlerësimin Strategjik Mjedisor", konkretisht bazuar në shtojcën 1 të tij. Përputhshmëria e objektivave të PDZRK me OM-të është kryer me vlera numerike, duke e ndarë përputhshmërinë në 5 nivele. Konkretisht nivelet e vlerësimit numerik të përputhshmërisë së objektivave të PDZRK-së me OM-të, paraqiten në tabelën në vijim.

Tabela 1. Metodika e përputhshmërisë së projekteve të PDZRK me Objektivat Mjediore

Vlerësimi numerik i përputhshmërisë së PDZRK me OM		
Nuk Përputhet	-1.00	-
Nuk lidhet	0.00	0.00
Përputhje e zbehtë	1.00	0.01-1.49
Përputhje e pjesshme	2.00	1.5-2.49
Përputhet plotësisht	3.00	2.51-3

Një mesatare të përgjithshme projektet, programet dhe objektivat strategjike të PDZRK-së kanë përputhje të pjesshme me objektivat mjedisorë. Konkretisht vlerësimi mesatar i objektivave strategjike të PDZRK-së arrin vlerën e 1.8 çka përkthehet në përputhshmëri të pjesshme.

Përputhshmëria e pjesshme, mund të mbahet nën kontroll me masa parandaluese dhe minimizuese gjatë zbatimit të projekteve të propozuara në PDZRK. Specifikisht për secilin objektiv strategjik (OS) të PDZRK-së, janë arritur vlerat e përputhshmërisë si më poshtë:

- O.1 -Mbrotja e Mjedisitpërputhet plotësisht me objektivat e mbrojtjes së mjedisit (OM) dhe vlerësimi mesatar arrin vlerën 2.7. Në këtë program ka projekte të cilat janë ideuar për të përmirësuar gjendjen e mjedisit, ndaj kërkojnë vëmendje në fazën e zhvillimit, ndërsa në fazën e operimit nuk pritet të ketë pasoja negative në mjedis.
- O.2–Infrastruktura dhe Mobiliteti ka përputhshmëri të pjesshme me OM-të dhe vlerësimi mesatar arrin vlerën rreth 1.7. Në përgjithësi projektet infrastrukturore kanë ndikim të qënësishëm në mjedis, ndaj duhet të ndërmerren masa për për minimizimin e ndikimeve negative në mënyrë që këto projekte të jenë sa më pak me kundërshtim me parimet e mbrojtjes së mjedisit.
- O.3 –Zhvillimi i Turizmit ka përputhshmëri të pjesshme me OM-të dhe vlerësimi mesatar i kësaj ojektive arrin në vlerën 1.1. Përputhshmëria e zbehtë, e cila kërkon masa të rrepta për parandalimin dhe mbajtjen nën kontroll të ndikimeve negative në komponentët e mjedisit. Vemendje të vecantë kërkon projekti nr. 17, i cili rezulton të jetë me ndikimin më të lartë negativ në mjedis, në kufinj e të pakthyesmes, ndaj mbetet detyrë e institucionit të linjës mbi marrjen e masave parandaluese dhe minimizuese, apo rivlerësimin e zhvillimit të këtij projekti.



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

Tabela 2. Përputhshmëria e PDZRK me OM-t

PDZRK RANA E HEDHUN: Përputhshmëria					
Objektivat Mjedisore	% e OM me Përputh. e Lartë / Projekt	% e OM me Përputh. e Pjesëshe / Projekt	% e OM me Përputh. të zbehtë / Projekt	% e OM me Përputh. Neutrale / Projekt	% e OM pa Përputhje / Projekt
Objektivat e Programet e Planit					
Përputhshmëria Totale	33%	36.3%	15.3%	0.7%	14.5%

XI. Masat zbutëse

Në vijim do të listohen në mënyrë specifike udhëzimet dhe masat zbutëse për çdo komponent mjedisor. Masta zbutëse dhe udhëzimet e përgjithshme për minimizimin e ndikimeve të mundshme në mjedis të shkaktuara nga implementimi i projekteve të propozuara në PDZRK janë:

Toka

- Planifikimi i infrastrukturës së turizmit duhet të integrojë atë me mjedisin, vecanërisht me aspektet e menaxhimit të qëndrueshëm të tokës.
- Aktivitetet në tokën bujqësore dhe pyjore duhet të reduktohen në nivelin më të ulët të mundshëm dhe i duhet dhënë përparësi e lartë planifikimit të aktiviteteve në tokat me potencial më të varfër prodhimi.
- Integrimi i zonave për ndërtim të resorteve apo infrastrukturës në brendësi të zonave ekzistuese.
- Ndërtimet dhe infrastruktura e transportit duhet të ndërtohet komform kushteve teknike, në mënyrë që të reduktojë mundësinë e rrëshkitjeve të tokës.
- Materialet që do të gërmohen gjatë ndërtimit duhet të ripërdoren plotësisht, kryesisht për të realizuar proceset e mbushjeve mekanike, aty ku është e mundur.

Ajri

- Monitorimi periodik dhe konform standarteve të shkarkimeve të elementëve ndotës në atmosferë.
- Gjatë fazës së ndërtimit të zbatohen rregullat për parandalimin e ndotjes së ajrit, kryesisht nga Puhurat.

Faktorët klimatikë

- Duhet të bëhet një analizë e ndjeshmërisë së infrastrukturës së turizmit ndaj ndryshimeve klimatike dhe fenomenteve që vijnë si rrjedhojë.
- Në bazë të rezultateve nga analiza e sipërpërmendur, të zbatohen masa teknike për përmirësimin e fleksibilitetit të infrastrukturës së turizmit ndaj kushteve të reja që sjellin ndryshimet klimatike.

Burimet ujore




**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

- Gjatë planifikimit duhet të zhmanget konfliktualiteti më trupat ujorë mbi dhe nëntokësor, të cilët konsiderohen të rëndësishëm për ekosistemet dhe njerëzit.
- Gjithashtu, ndërtimit të objekteve në funksion të turizmit, të shmangen zonat të cilat kanë rrisht të lartë nga përmytjet, ose këto ndërhyrje të marrin masa paraprake për të parandaluar dëmet në to.
- Kur planifikohet të ndërtohet në zona me sipërfaqe ujore të rëndësishme, është e nevojshme të studiohen dhe planifikohen zgjidhjet e duhura teknike për të parandaluar ndikimet negative të ndërtimit dhe operimit, si dhe rastet e ngjarjeve të jashtëzakonshme, p.sh. rrjedhjet e substancave të rrezikshme.

Natyra

- Gjatë planifikimit duhet ti jepet përparësi rindërtimit të infrastrukturave ekzistuese para ndërtimeve të reja.
- Zonat natyrore të cilat nuk kanë qënë të shqetësuara më parë, duhet të mbeten të tilla, ndërtimi duhet ti shmangë këto zona.
- Gjatë Planifikimit dhe nërtimit duhet ti jepet përparsi varianteve të cilat ndikojnë më pak në rrugët e shtegëtimit të kafshëve dhe shpendëve, duhet të marrin përparësi projektet të cilat ndërpresin më pak këto koridore shtegëtimi.

Shëndeti i njerzve

- Duke marrë në konsideratë shëndetin e popullatës duhet të hartohen planet lokale të veprimit për ndotjen e ajrit në përgjithësi, apo për elementë të vecantë të substancave ndotëse.

Zhurmat në mjedis

- Masa për të zvogëluar nivelin e zhurmës në mjedis, nëpërmjet zëvendësimit të flotës së automjeteve, përmirësimit të rrjetit rrugor, ndalimi i përkoshëm ose i përherëshëm në qendrat e banimit ku nivelet janë ekstremisht të larta, masa logjistike të qarkullimit, etj.
- Në zonat ku nivelet e zhurmës janë mbi normat e lejuara duhet të merren masa në vendosjen e barrjerave akustike përgjat rrugëve dhe krijimin e brezave të gjelbër me drurë të ndryshëm.
- Në zonat urbane të konsideruara të qeta të zhmanget ndërhyrjet të cilat shkaktojnë rritjen e nivelit të zhurmave.
- Duhet shmangur integrimi i ndërhyrjeve të infrastrukturës në zonat e mbrojtura natyrore, pasi shtimi i zhurmave në këto zona prish ciklin e jetës së specjeve të egra.

Popullsia dhe asetet materiale

- Të sigurohet rritja e aksesit të banorëve në tregjet dhe infrastrukturën ndihmëse që do të ndërtohet në zonë.
- Përshtatja e infrastrukturës me nevojat e personave me aftësi të kufizuar. zbatimi i kësaj mase të të sillte ndikim pozitiv në lëvizshmërinë e personave me aftësi të kufizuar dhe do të mundësonte integrimin e tyre në shoqëri dhe aktivitete të ndryshme.



**PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE - VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR
PËR HARTIMIN E PLANIT TË DETAJUAR TË ZONËS SË RËNDËSISË KOMBËTARE
RANA E HEDHUN**

- Zbatimi i masave për parandalimin dhe minimizimin e ndikimeve negative në mjedis, të përmendura për çdo objektive mjedisore në nënseksionet e mëipërme janë jetike për zhvillimin e qëndrueshmë të bujqësisë, turizmit dhe resurseve natyrore, çka përkthehet në mirëqënien e popullatës.

Peizazhi

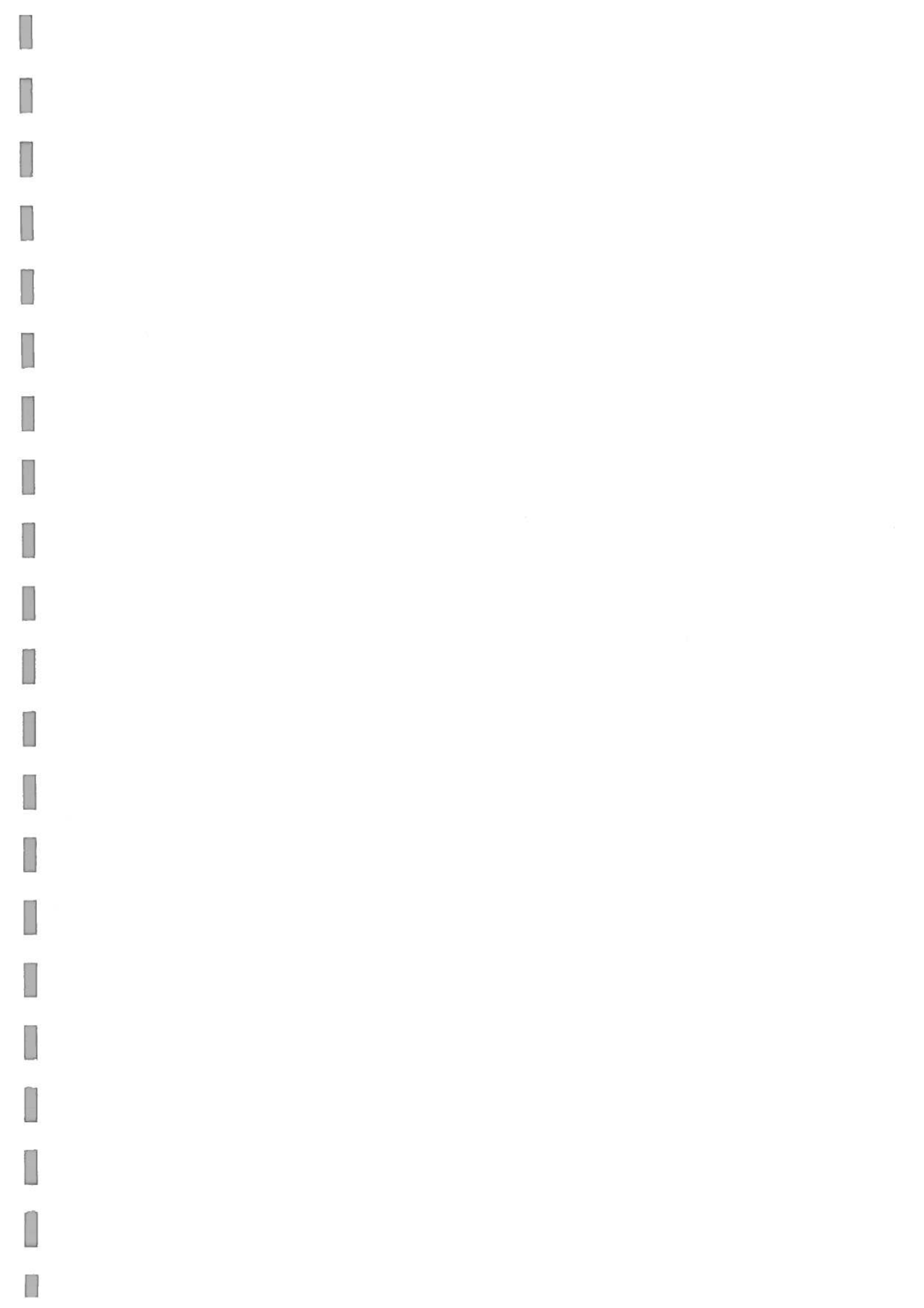
- Duhet të synohet shmangia e ndërhyrjeve në zonat me peizazh të rëndësishëm. Në rastet ku shmangia e zonave me rëndësi peizazhistike nuk është e mundur, duhet të ndërmerren masa të forta ën përmirësimin dhe përshtatjen e ndërhyrjeve ndaj tipareve peizazhistike të zonës.

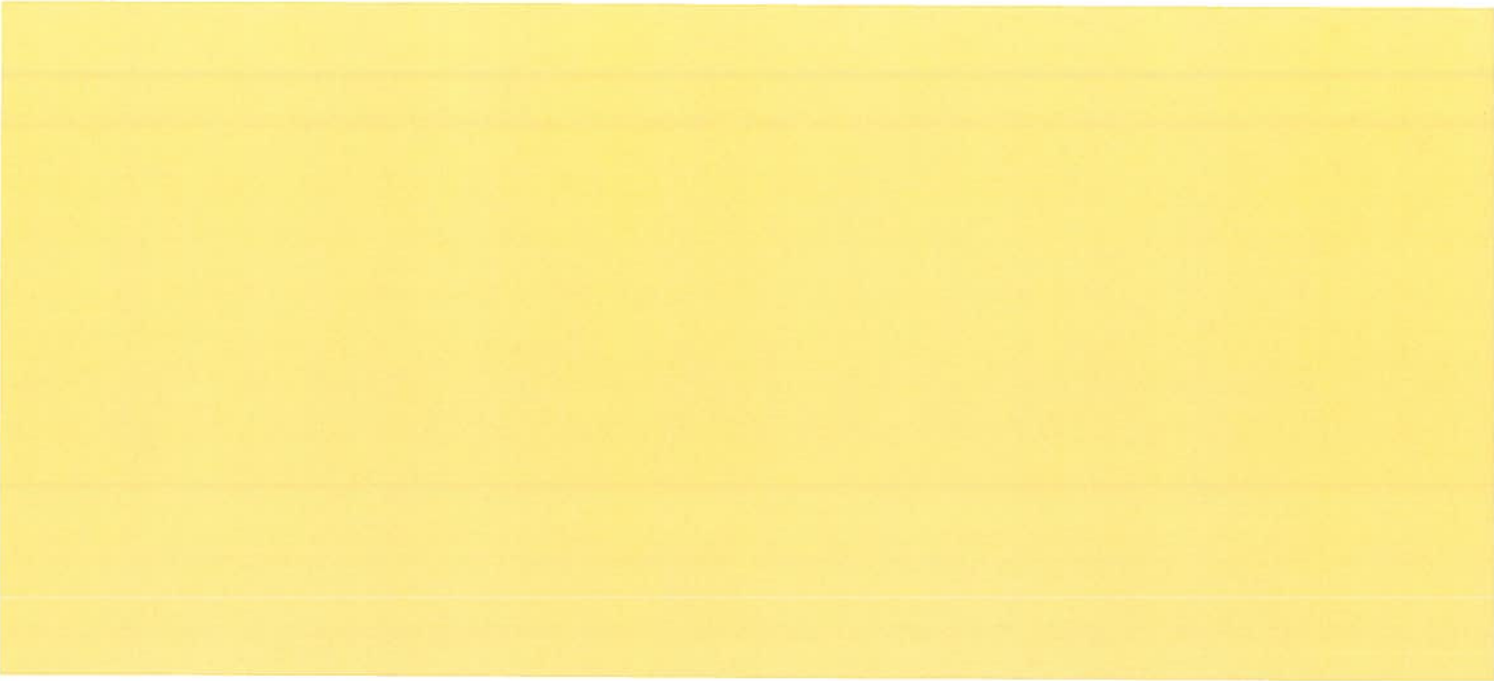


A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, flowing letters.









ATELIER 4
ARCHITECTS

Rr. "E Kosovarëve",
Nd.35, H. 6, Ap.4/1,
Njësia Administrative
Nr. 5,1019, Tiranë, Shqipëri
Tel. +3554 2222804 / 2430195
e-mail: info@atelier4.al